

Probleem in Aerdenberg

Olaf J. de Landell

bron

Olaf J. de Landell, *Probleem in Aerdenberg*. De Boekerij Amsterdam / Brussel 1972 (vijfde druk)

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/land004prob02_01/colofon.php

Let op: werken die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn.

I

Hiermee maak ik dan een diep geheim wereldkundig: ik ben 50% van Terry van der Linden. Eenmaal moest het toch gebeuren en nou kunnen we er misschien geld uit slaan. Je moet het ijzer smeden als het heet is; en publiek moet je nieuwtjes vertellen van mensen waarop het nog niet uitgekeken is.

‘Aha,’ denk je. Om die naam Terry van der Linden. Begrijp ik wel. Over vijftig jaar is die naam wellicht zo algemeen, dat niemand meer -

Wátblief? - Denk je niet ‘Aha’?

Maar lezer, - wat voor krant lees je?... Het is nog maar nauwelijks veertien dagen geleden, dat alle vooraanstaande bladen op de eerste pagina een aparte kolom reserveerden voor Terry van der Linden. Als om te tonen: er bestaat ook nog Eerlijkheid op aarde.

Ik houd niet van detective-verhalen, maar als je er een aan den lijve meemaakt, dan zit je er opeens aan vast. Het gaat ermee als met griep: je hoort, dat een kennis er last van heeft en je vermijdt een bezoek aan zijn huis. En na een paar dagen moet je tot de slotsom komen, dat je zelf eraan lijdt, hóé voorzichtig je ook geweest bent. Maar laat me beginnen met mijn geschiedenis.

Het begon al bij de Moeders van Terry en mij, die de onvoorzichtigheid hadden, als zusters ter wereld te komen. Ze dreven hun roekeloosheid zover, dat ze met twee broers trouwden.

Ze kregen allebei een zoon: het ene stel mij, het andere Terry. Ze woonden in dezelfde plaats en hielden veel van elkaar. Zodoende hebben Terry en ik mekaar zowat elke dag van ons leven gezien.

Terry werd drie dagen eerder dan ik geboren. We geleken van de eerste minuut af sprekend op elkaar. Kan het anders, waar onze afstamming zo uitgesproken parallel liep?

Onze Moeders schepten er een wreed genoeg in, ons gelijk te kleden, en met gelijke kinderwagens samen uit te gaan.

De meeste mensen die hen op straat zagen waren verrast, aangenaam of niet, al naar hun eigen aard. Sommige lui vonden het opzichtig. Onder andere ik. En er is een geval bekend

van een oude meneer, die midden op straat in tranen uitbarstte, omdat hij zeker meende in kennelijke staat te verkeren, toen hij twee gelijke moeders met twee gelijke kinderwagens en twee gelijke babies zag. Een dominee sprak er schande van, en de commissaris van politie is enige malen bij ons thuis geweest, daar hij het verkeer op straat belemmerd achtte door het nummer, dat mijn Moeder en die van Terry aldus plachten op te voeren.

We gingen op dezelfde school. Iedereen noemde ons ‘de tweelingen.’

Toen we achttien waren, maakte Terry hieraan een einde, door zijn snor te laten staan, een bril te kopen en zijn haar glad achterover te borstelen met pommade. Ik droeg mijn steentje bij door ernstige, donkere pakken te gaan dragen, waarvan ik niets meende. We brachten het zover, dat een meisje mij eens op 'n fuif vroeg: ‘Ken je Terry van der Linden?’

Dat vind ik nog altijd een succes.

Overigens hebben we van succes niet veel last gehad. Daarin bleven we weer gelijk. Twaalf ambachten en zo. Ik schrijf verhalen, en het overige dozijn ongelukken voltooide Terry.

Denk niet, dat ik er de gek mee steek. Ik ben auteur, en alles wat gek is, weer ik af. Behalve Terry, want door ons gezamenlijk lijden ben ik aan hem verknocht. Hij is trouwens uiterst serieus in zijn werk. Sedert enige tijd speelt hij voor detective. Het begon bij een verhoor, waarbij mijn dierbare neef als getuige opgeroepen was. Weet je iets schandelijkers te bedenken, dan een spraakzame rechercheur? Nou, maar ze bestaan wel. Terry dankt er zijn succes aan. Hij maakte kennis met zo'n type bij bovengenoemd verhoor. En wist de man binnen 'n kwartier aan zich te verplichten door enkele ongelooflijk scherpzinnige gevolgtrekkingen en hints.

Dat ging zo een poosje goed. Ze kwamen wel eens bij elkaar op bezoek, en dan zei de rechercheur: ‘Van der Linden, - niet, dat 't 'n echt geval is, hoor, maar.... wat zou jij zeggen van.... en.... indien....’ En zo werkten ze samen hele problemen uit. Tot Terry bemerkte, dat het wel degelijk echte gevallen waren, en dat de rechercheur reuze succes had met Terry's doorzicht.

Ik geloof niet, dat ik Terry ooit zo verontwaardigd heb

gezien. Hij ging de rechercheur onbeschaamd na, en de eerstvolgende maal dat deze met 'n geval kwam, en stellig verzekerde dat het zomaar een bedacht probleem was, keek Terry hem vlak in zijn gezicht, en zei: 'Je kletst. Het is dat geval van Brincken.'

Dat was verschrikkelijk, want die politieman had al 'n heel stel feiten en gegevens verteld. Dat mocht 'ie niet. Ambtsgeheim. Terry gaf hem zijn woord van eer dat hij zwijgen zou, en bovendien zijn lezing en oplossing. Zo kwam hij stapje voor stapje waar hij zijn wilde. Na een zeldzaam goede slag prees de politie hem openlijk. Hij begon agenten op straat te groeten en met ze op te lopen, wat ook een graad van erkenning is.

Een andere rechercheur riep zijn hulp in, en vertrouwde hem, wat ik zeker bij zulke stijve plichtmensen niet mogelijk had durven achten. Het bleek, dat Terry verstand had van alles. Hij wist bijzonderheden over broodbakken en borduren en tap-dansen. Hij kende fitnesses van bloedonderzoek, visnetten breien en hypnose; de combinatie van energie en telkens weer gebrek aan succes had hem herschapen in een soort wandelende encyclopedie. Dat bleek zijn geluk, ten slotte.

Tot ongeveer een maand geleden die moord in Amsterdam gebeurde, op de oude diamanthandelaar Isaac Maurice. Terry kende Maurice oppervlakkig; het was een keurige vent, op en top een heer in elk opzicht.

Terry wist bijzonderheden, en concludeerde alleen uit het verhaal in de krant al zoveel, als ik er met al mijn schrijversfantasie niet in gevonden zou hebben. Hij riep in z'n enthousiasme de hulp in van zijn politiekennissen en bewerkstelligde, dat 'ie inzage kreeg van enkele stukken. Dat was een ontzaglijk voorrecht, hetgeen mijn waarde neef naar grootte wist te schatten. Nochtans liep juist dat geval op niets uit.... Hij zat er een week lang over gebogen, twee weken, - en er gebeurde niets. Terry van der Linden bleek achteraf toch ook maar een gewoon mens te zijn. Hij had verschrikkelijk de p. in, want het ontnam hem de macht, die hij zijn 'overheersing van het verstand' noemt. Ik kan hem niet tot het inzicht brengen, dat pedanterie juist een bewijs van stommiteit is.

De enkele malen dat we elkaar spreken, praten we bijna geen woord over ons wederkerig werk. Behalve die ene, noodlottige keer. Toen vroeg Terry: ‘Verdien je nou eigenlijk iets, met dat schrijven?’

‘Nou!’ antwoordde ik, heftig knikkend. Kon ‘dat schrijven’ niet op me laten zitten.

‘O, ja?!?’ zei Terry. Blijkbaar verbaasd.

‘Dacht jij dan soms van niet?’ informeerde ik gekwetst.

‘Ja,’ zei Terry, die sedert hij *detective* is, recht door zee gaat. ‘Ik wou je juist iets te doen geven, waar je nou es een duitje mee kon maken.’

Dat was natuurlijk pijnlijk, want ik kon onmogelijk meteen door de mand vallen.

‘Je zou me in elk geval kunnen zeggen wat het is,’ stelde ik voor, ‘staat het me aan, dan zal ik het overwegen, Terry. Een duitje erbij is voor niemand te versmaden.’

Hij grinnikte, hoewel hij zich overigens netjes hield. En zei: ‘Ik zou met je samen willen doen.’

‘Wat zou je met me samen willen doen,’ vroeg ik duizelend, want hij kan verraderlijk handig zijn, en ik verdien niet genoeg, om het met iemand te willen delen.

‘Mijn zaakje,’ stelde hij me gerust. ‘Kijk es, - als detective moet je veel kunnen, maar - je snapt, dat ik daarom nog niet alles kan, hè?’

‘Een kalf snapt dat,’ beaamde ik.

‘Nou ja, - als jij het maar snapt,’ vond Terry.

Ik knikte maar eens.

‘Een van de dingen die ik niet kan, is op twee plaatsen tegelijk zijn,’ stelde Terry vast.

Logisch, docht mij. ‘Wel?’ vroeg ik. Hij zweeg zo nadrukkelijk....

‘En nou kun je me helpen,’ verklaarde hij. ‘Nee laat me uitspreken, Han,’ - hoewel ik helemaal geen moeite deed, hem in de rede te vallen - ‘je kunt er een goed centje mee verdienen, want natuurlijk krijg ik meer te doen, en ook meer geld als ik op twee plaatsen tegelijk kan zijn.’

‘Ja,’ zei ik, ‘maar ik ben jij niet....’

Toen kneep hij zijn linkeroog dicht, en bekeek me sluw met het enig overige. ‘Als je je haar glad maakt,’ lichtte hij me langzaam in, ‘met pommade...., en je koopt een bril, je

plakt een snor aan, en je gaat wat vrolijker pakken dragen, dan....’

‘Hemel, Terry!’ schreeuwde ik. ‘Je wilt toch niet zeggen, dat je onze gelijkenis wéér....’

Maar hij knikte doodleuk: ‘Ja, Han! Dat wou ik wèl zéggen! Ik heb er lang en breed over nagedacht, en die gelijkenis tussen jou en mij is geen ramp, - het is een zegen. Een geschenk van de Hemel. Maar je moet het weten te gebruiken. Zo is het leven.’

Ik was perplex. Om niet te zeggen verontwaardigd, ‘k Zal eruit zien als een boef,’ zei ik gedachteloos.

Terry glimlachte superieur en waarschuwde langs zijn neus weg: ‘Natuurlijk zul je moeten leren, je te beheersen en op je woorden te passen.’

‘Ja, natuurlijk,’ stamelde ik. ‘Eh - eh - Terry.... denk je, dat we daar geld mee kunnen verdienen?’

Toen was hij opeens weer de enthousiaste kerel, die ik zo goed ken. ‘Nogal wíedes!’ antwoordde hij. ‘We zullen de wereld versted doen staan.’

Ik dacht aan al de vorige malen dat hij de wereld versted had zullen doen staan. Maar de wereld was haar gang gegaan, en de enige die versted had gestaan, was Terry van der Linden geweest. Ik bracht hem dat op kiese wijze onder het oog.

‘Klets nou niet,’ vermaande hij. ‘Als je maar vaak genoeg je kop stoot, dan weet je op het laatst precies, hoe je 'n ander zijn kop moet laten stoten. En als je maar vaak genoeg beduveld wordt, dan weet je na 'n tijdje volkomen, hoe je 'n ander beduvelen moet. En zo is het met versted-staan ook.’

Daar vond ik niets tegen te zeggen.

‘Denk es aan, wat 'n mogelijkheden zich voordoen,’ vervolgde Terry warm, ‘als ik op twee plaatsen tegelijk kan zijn. Dat wil zeggen: gezien word!’

Och, als ik miljoenen verdiend had met schrijven, had ik vast niet verder naar hem geluisterd, want ik mag hem wel graag, maar ik houd niet genoeg van hem, om mijn haar te plakken en 'n bril te dragen, om nog maar te zwijgen van die snor. Doch in de gegeven omstandigheden leek het me een welkome bijverdienste. Bovendien bracht Terry me bij, dat ik zeker stof zou opdoen voor nieuwe boeken.

Hij kon een maand eerder praten dan ik, en daaraan wijt ik het feit, dat 'ie me altijd omvèrpraat.

‘Vertel me eens wat meer van je werk,’ verzocht ik.

Terry zuchtte. Het was juist in de tijd, dat hij vastgelopen was met de moord op Isaac Maurice. ‘Op het ogenblik is het knudde, vriendlief,’ bekende hij. ‘Ik zit met een probleem dat niet op te lossen schijnt...’

‘Waarachtig?’ animeerde ik.

‘Ja,’ zei hij. ‘Je begrijpt wel, dat ik niet tot zulke krasse maatregelen mijn toevlucht zou nemen als ik je daarnet voorstelde, indien ik 't zonder af kon...’

Dergelijke onhoffelijkheden besloot ik van den beginne af meteen maar dood te zullen zwijgen, en dus vroeg ik: ‘Wat voor probleem is het?’

‘We hebben die moord in Amsterdam onder handen,’ vertelde Terry. Hij sprak van ‘we’, en ik veroorloofde me, te lachen. Maar dat viel hem blijkbaar niet op. Hij vervolgde ongestoord: ‘Er is daar een roofmoord gepleegd. Diamanten. Een collier, ter waarde van dertigduizend gulden. Dat is nou al veertien dagen geleden. De verdenking - zowel van de politie als van mij - is gevallen op Netty Brand, en haar vriend Henk de Tippelaar.

Hij zweeg indrukwekkend, en ik vroeg afgezaagd: ‘Waarom verdenken jullie ze?’

‘O,’ Terry haalde zijn wenkbrauwen op, en keek me onderzoekend aan, ‘gewoon.... Het was geen zelfmoord, snap je? En je moet toch *iemand* verdenken.... Het was typisch Netty's techniek.’ Hij pauzeerde om op zijn dooie gemak een sigaret uit m'n doosje te kiezen, en vertelde toen: ‘Netty is een van die dwaze vrouwen, zeldzaam gewiekst, en toch...’ Hij haaldé de schouders op. ‘Als Henk de Tippelaar los is, en er wordt een inbraak of een moord gepleegd, dan is het in vier van de vijf gevallen Netty, zie je.’

Ik klakte met de tong. ‘Tragisch,’ vond ik. ‘Hoe ziet ze er uit?’

‘Mooi,’ vertelde hij. ‘Elegant, jong, tener. Rood haar.’ Hij tuitte zijn lippen en knipoogde tegen me.

‘Echt waar?’ drong ik aan. Naast Terry voel ik me altijd een sufkop.

‘Waarachtig,’ verzekerde hij.

‘Enne.... hoe ziet Henk de Tippelaar er uit?’ bedacht ik maar gauw.

‘Gewoon,’ ging hij ernstig voort. ‘Vent van 'n jaar of vijfendertig. Lang, mager, brutaal smoel. Wat vrouwen daarin zien is.... - Enfin. Je weet dat nou eenmaal niet....’

We zwegen even, voordat ik aandrong: ‘Ga door, Terry. Wat zijn de feiten?’

‘Niet veel,’ antwoordde hij lamlendig. ‘Dat is 't juist.... Er zijn geen feiten, waaraan je wat hebt.... Alleen de techniek van de moord en de diefstal is typisch voor Netty Brand. Steek recht in het hart, met een lange naald of zoiets.... Nergens vingerafdrukken, nergens aanwijzingen voor een bepaalde richting.... De vermoorde man, een keurige oude Jood, is gevonden in de portiek van een huis op de Heerengracht. En het is uitgekomen, dat hij 's avonds het huis had verlaten met een étui waarin een collier zat van dertigduizend gulden....’

‘En - waar is - dat mens?’ vroeg ik gespannen.

‘Nergens,’ antwoordde Terry. ‘Niemand van de politie heeft haar nog ooit gezien.’

‘Hoe weet je dan, dat ze mooi is en elegant en roodharig?’ vroeg ik.

‘Dat hebben we ontdekt uit de opmerkingen van een paar vroegere vriendinnen van haar, en van de vorige vriendin van Henk de Tippelaar. Die hebben een levendige beschrijving gegeven. Maar we vinden *nergens* een *schuldige* vrouw, die aan het signalement beantwoordt.’

‘Wel ònschuldigen?’ raadde ik.

‘Stapels,’ stemde Terry toe. ‘Kijk maar om je heen, in Amsterdam. Op één dag kom je zeker veertig vrouwen tegen, met rood haar, die jong, elegant en tenger zijn.... Maar je kunt ze niet allemaal oppakken!.... Zelfs niet één, want dan zou Netty Brand dadelijk gealarmeerd zijn.’

Het leek me uitzonderlijk vreemd. ‘Hebben jullie de diamanthandelaren gewaarschuwd?’

‘Schei uit!’ drong Terry kribbig aan. ‘Zoiets wordt meteen opgeknapt. Alles doe je meteen. Je gaat alle sporen na, je ziet uit te vinden, waar Henk de Tippelaar is, hoelang hij los is, waar hij gewoond heeft, met wie hij gesproken heeft, welke lui met hem in contact staan en zouden kunnen staan.’

Maar na een bepaald aantal gegevens - en dat is hier verduveld klein - sta je voor een stilte, zo wijd als het graf, en even onverklaarbaar. Het spoor breekt af. De verdachten schijnen in de lucht opgelost te zijn.... Dat heb je van twee mensen, die samenwerken, en op elkaar áán kunnen: ze hebben geen derden nodig. En na een beetje geklets en gemodder moet je ontdekken, dat er inderdaad geen derden zijn. Tot over een poosje natuurlijk ergens toch een medewerker opduikt, want die twee mensen hebben samen niks aan een collier van dertigduizend gulden, dat overal gesignaleerd is....'

'En daar is dus het wachten op?' stelde ik vast.

'Ja,' gaf Terry toe. 'Daar is het wachten op. En dan mag je twintig maal detective zijn, maar wachten is het enige wat je kunt doen. Wachten, tot je een spoortje ontdekt, een miniatuur licht-gaatje, waar je ongemerkt moet zien in te kruipen.'

'En wat moet ik nou doen?'

Terry aaide eens over zijn glanzende haar en nam nog een sigaret. 'De vraag is,' zei hij, 'wat ik zal gaan doen....'

Eigenlijk vond ik hem een pedant kereltje. Maar alvorens ik een passend en leerrijk antwoord voor hem gevonden had, reikte hij me een krant toe, en nodigde me met een handgebaar uit, te lezen wat daarin met een rode streep stond aangeduid.

Weer een moord. In een villa in Aerdenberg was een zekere meneer M. van Doff vermoord onder een bed gevonden.

'Waar ligt Aerdenberg?' vroeg ik al lezende.

'Gelderland,' zei Terry.

Toen ik de krant neerlegde, gaf hij me een brief van een advocaat, mr. Burgheem, zaakwaarnemer van de heren Van Doff. De brief was gedateerd op de vorige dag.

Mr. Burgheem schreef: 'In antwoord op uw schrijven deel ik u hierbij mede, dat mij uw eventuele medewerking en hulp zeer te waarderen lijken. Ik heb met de heer H. van Doff hierover gesproken, voorzover dit ging, en hij droeg mij op, u te schrijven, dat uwe onderzoeken in deze zaak dringend gewenst zijn. Derhalve zou ik u willen verzoeken, zo spoedig mogelijk over te komen, ten einde de zaak ter hand te willen nemen.'

Ik legde de brief neer, en vroeg: ‘In antwoord op jouw schrijven?’

‘Ja,’ antwoordde Terry kalm. ‘Ik heb hem geschreven, dat dit geval me buitengewoon interesseerde, en dat ik graag een nader onderzoek zou willen instellen, omdat ik bijna zeker was hun binnen zeer korte tijd de oplossing aan de hand te kunnen doen.’

Ik was verrast. Op twee manieren. Ten eerste was ik trots op mijn verwantschap met Terry; ten tweede leek mij dit toch beslist niet de gewoonte van detectives: solliciteren. Want daar kwam het toch op neer.

‘Het hangt zeker samen met die moordnares?’ begreep ik snugger.

‘Hoe kom je daarbij?’ zei Terry nuchter, en hij keek me afkeurend aan. ‘Ik moet toch leven!...’

Dat vond ik een klap. ‘k Voelde, dat ik er rood van werd, en zei: ‘Hebben detectives niet zoiets als stand op te houden, Terry?’

‘Zeker,’ beaamde hij schaamteloos. ‘Daarom maken we er zo'n aantrekkelijk leugentje van. Anders zouden we natuurlijk gewoon erheen kunnen gaan, en vragen, of er ook iets voor ons te doen was.’

‘Maar ben je er dan níét zeker van, deze mensen binnen enkele dagen uit de brand te kunnen helpen?’ probeerde ik op zijn eergevoel te werken.

‘Met mijn capaciteiten!’ snoefde Terry verwaand.

‘Die bij het geval, waaraan je nou bezig was, gefaald hebben,’ herinnerde ik hem.

‘Het is onzedelijk, iemand te ontmoedigen,’ verweet hij me.

Ik schudde afkeurend mijn hoofd, sprakeloos over zo'n grove geldzucht.

‘Pas op, dat je kop d,'r niet af valt,’ waarschuwde Terry sarcastisch. ‘Ik weet van ouds, hoe los 'ie zit.’

Maar ik bleef schudden, ten eerste, omdat ik uit zijn hatelijkheid begreep, dat ik op zijn schuldgevoel werkte, en ten tweede om te tonen dat mijn kop vast genoeg zat. Hij is echter zo hard als steen (Terry bedoel ik), en ging voort: ‘In een uurtje kunnen we er zijn. Ga dus je koffer pakken; je hebt niet meer nodig dan een tandenborstel en wat schone zakdoeken.’

Aangezien ik op dat ogenblik net geen inspiratie had, en ook geen opdrachten, besloot ik, me bij hem aan te sluiten.

Ik gooide wat rommel in een city-bag en ging mee naar zijn kamers. Terwijl hij de deur opende, zei hij: ‘In de slaapkamer vind je pommade en 'n sportpak. Ik wil je niet dadelijk op kosten jagen, dus kun je van mijn garderobe gebruik maken tijdens je vermomming. In het laadje van mijn nachtkastje ligt wat rommel voor een snor, en - hier, - pas deze bril even.’

Ik nam de bril aan en zette 'm op.

‘De neusbrug kon wat wijder,’ vond ik.

Terry greep het telefoonboek. Draaide een nummer. Bestelde monturen op zicht.

‘Binnen een kwartier.’

Terwijl ik me verkleedde en metamorfoseerde, zat hij op de rand van zijn bed en praatte honderd uit.

‘We gaan vandaag nog naar die Van Doff-dooie kijken,’ vertelde hij. ‘Als we tenminste toegang krijgen. Ik heb officieel niets met de politie uit te staan, zie je. Jij gaat mee als mijn secretaris. Alleen als het nodig is, word je Terry van der Linden.’

‘Gelukkig,’ antwoordde ik. ‘k Snap niet, hoe je de hele dag - de hele week - wat zeg ik? - je hele leven! met een bril en met een snor kunt lopen, om nog te zwijgen van dit walgingwekkend stinkende smeersel in je haar.’

Als antwoord klakte hij alleen maar met de tong en dacht luidop: ‘Wat moet jij nog leren, je woorden te wikken en te wegen. Ik zou je kunnen vertellen, dat ik al die dingen alleen maar doe om niet op jou te gelijken. Maar ik zeg het veel keuriger. Op een manier die niemand kwetst en toch waarheid bevat: ‘Ik heb het allemaal voor jou gedaan, Han. Om je te bevrijden van een dubbelganger, die door zijn bestaan alleen het jouwe onmogelijk had kunnen maken.’

‘Als ik nou tranen in m'n ogen heb,’ weerde ik af, ‘dan komt het van dat prikkelende goed, waarmee ik die snor moet plakken.’

‘Wist ik al,’ tjeemde hij. ‘Andere tranen ken jij niet.’

De brillen werden gebracht. Ik kreeg er net zo één als hij, maar dan een maat groter. De bezorger werd ermee weggezonden na de boodschap in ontvangst genomen te hebben:

‘Er moeten gewone glazen in. En gauw terug. Binnen een kwartier.’

‘Ik heb mijn leven ingedeeld in kwartieren,’ legde Terry uit.

‘Net als de maan,’ begreep ik.

‘Ik lach alleen om geestige moppen,’ waarschuwde hij nadrukkelijk.

‘Lach je vaak, als je alleen bent?’ wilde ik weten.

‘Mensen als ik zijn nooit alleen,’ weerlegde hij. ‘Die hebben hun gedachten.’

Na een half uur was ik Terry. Als ik zeg ‘sprekend’, dan is dat zwak en on-kernachtig uitgedrukt. Ik wist een ogenblik niet meer, of ik in de spiegel keek, of naar hem. Maar aangezien degeen, naar wie ik keek, sprak, en ik beslist zeker wist, dat ik zweeg, moest die andere Terry-zelf zijn. Doch toen hij even daarna met z'n rechteroog tegen me knipte, terwijl ik het juist met mijn linkeroog tegen hem deed, toen trok ik een heel lelijk gezicht, en bemerkte, dat ik nú voor de spiegel stond.

‘Zo,’ zuchtte hij (zelf). ‘Dat is keurig, Han. Nou was je de hele boel maar weer af, en trek je je eigen pak weer aan. Dan ga je als 'n nette vent naar de W.C. en als je dan totaal klaar bent, gaan we d'r vandoor.’

Hijzelf pakte in een krankzinnig tempo een koffer. Ik had bijna niet de tijd, zijn pak uit te trekken, want terwijl ik het op bed neerlegde, was het al verdwenen.

‘Hoelang denk je er te blijven?’ informeerde ik.

‘Vijf dagen,’ berekende hij. ‘Meer zullen we niet nodig hebben.’

Ik stond even stil en zei: ‘Terry, je bent een wonder of een charlatan.’

‘Dat is toch tegenwoordig hetzelfde!’ verbeterde hij.

Later in de auto vroeg ik: ‘Hoe zit die moord in elkaar?’

‘Daar weet ik niks van,’ beweerde Terry. ‘Dat gaan we toch juist zien!....’

‘Maar je gaat toch niet zomaar op iets af, waar je absoluut niets van afweet?!’ verbaasde ik me.

Hij grinnikte: ‘Je bent 'n slimmerikje, - mijn waarde Watson!’ maar meer zei hij daar niet over. Dat irriteerde me, want tenslotte moest ik toch zijn secretaris en dubbelganger

zijn, en dan leek het me nodig, met alles op de hoogte te zijn. ‘Ik zal je over alles inlichten,’ stelde hij me gerust. ‘Dat wil zeggen: over alles, wat je dient te weten. De rest is voor zulke mensen als jij ballast, Han.’

Ik vroeg wraakzuchtig: ‘Heb je nou je woorden gewikt en gewogen?’

‘Natuurlijk,’ vond hij. ‘Ik had het veel hatelijker kunnen zeggen. Maar -’ hij zag mijn zure gezicht, - ‘wees niet boos kerel! Ik ben razend blij dat je me helpen wilt. Want ik heb je echt nodig, zie je!’

‘Waarom wil je me dan niets vertellen?’ drong ik aan.

Terry keek ernstig. ‘Omdat,’ zei hij, ‘het geheim van één mens het geheim van God is, - maar het geheim van twee is weinig minder dan een radio-bericht. Je hoeft maar te vallen, en in half bewusteloze toestand iets te verklappen.... Je kunt dronken gemaakt worden! Je kunt - verliefd worden! Denk aan Samson. Geen schepsel is zwakker dan de man. Anders zouden we wel flinker zijn, en ons afwenden van het bedrog der andere sexe.’

‘Als je dat inziet, lijkt die weg me niet zo moeilijk meer,’ trachtte ik hem vast te zetten.

‘Een detective is engel met de engelen, en duivel met de duivelen. Anders kan hij zijn conclusies niet maken,’ weerlegde Terry listig. ‘En ik ben onder alle mannen de zwakste.’

‘Wat verdien ik bij je?’ vroeg ik. Meende van zijn zwakte een gunstig gebruik te kunnen maken.

‘Een derde van wat ik verdien,’ antwoordde hij.

‘Ik dacht, dat we samen zouden doen,’ herinnerde ik hem.

‘Ja, maar we delen met z'n drieën,’ vertelde Terry, mijn dierbare neef: ‘Mijn aanwezige persoon, en jouw aanwezige persoon, *en mijn verstand.*’

‘En is dat niet aanwezig?’ wou ik nog weten.

‘Soms is het ver weg,’ ontweek hij.

‘Maar nooit, als er betaaldag is,’ begreep ik treurig.

‘Nee, daar is het ten slotte verstand voor,’ vond Terry.

Dus nou weet je het, lezer: formeel moet ik mezelf voorstellen als drie-en-dertig procent van Terry van der Linden. Later bleek ik toch meer te zijn. In elk geval krijg je dit verhaal uit de eerste hand.

II

Het dorp Aerdenberg, waar de villa van de vermoorde heer Van Doff lag, was aardig maar stil. Het lag daar in de velden te dromen, onder de huif van hoge eiken, en leek zo ongerept, dat een moord hier absurd scheen.

We vonden bij aankomst in het plaatsje de advocaat van de beide broeders Van Doff. Hij was de reeds genoemde mr. Burgheem. Een vriendelijke man van midden vijftig, lang, mager, deftig, met grijs haar, voorzover nog aanwezig. Hij reikte ons een blanke, slanke aristocratische hand en glimlachte neerslachtig.

‘Ik ben blij, dat u gekomen bent,’ zei hij. ‘U bent van harte welkom.’

We dronken een borrel; mr. Burgheem bracht ons intussen een beetje op de hoogte van de situatie in het dorp. ‘Een deskundig onderzoek is hoognodig,’ betoogde hij. ‘Hóógnodig, heren. Zoals u wel zult bemerken, zijn alle feiten en verklaringen tegen de overlevende broer, Henri van Doff.’

Terry vroeg rustig maar op de man af: ‘Wat zegt de politie van mijn inmenging?’

‘Die weet er nog niets van,’ bekende Burgheem openlijk. ‘Ik voel me niet geroepen, haar in te lichten, zolang ik niet zeker weet, of u ons kunt en wilt helpen. Ten slotte zult u uit de praktijk wel weten, dat de politie nooit erg enthousiast is, over inmenging van privé-detectives.’

Terry grinnikte en knikte instemmend. ‘Vooral niet, als ze zo zeker van een zaak zijn, en er diep in hun hart wellicht niet van overtuigd zijn, dat er toch niet nog een andere lezing is,’ zei hij.

Burgheem lachte even, en waarschuwde: ‘We hebben hier een commissaris die op het gebied van pedanterie en kleinzieligheid een eerste prijs verdient.’

Terry floot tussen zijn tanden. ‘Dat zal dan dus waarschijnlijk de moeilijkheden voor een privé-detective nog vergroten,’ merkte hij op.

Als je van de duivel spreekt wil zijn staart wel eens in de buurt liggen; mr. Burgheem zei niet zonder verrassing: ‘Daar hèb je 'm. En ik zou me niets verbazen als hij hier komt!’

Inderdaad werd er gebeld.

Terwijl we luisterden naar de sloffende stappen van een oude knecht, die naar de deur liep, zei Terry: ‘Stelt u mij voor als een vriend van Henri van Doff. Ik stel dan uit de aard der zaak veel belang in de gebeurtenis, en we zullen proberen, de commissaris van politie zelf het verhaal te laten vertellen.’

‘Hij is een man van plichtsgevoel,’ hoofdschudde Burgheem.

‘Maar ook een man van gewicht, die graag grote gebeurtenissen zal vertellen aan eventueel belanghebbenden,’ wierp Terry tegen.

De knecht meldde: ‘Commissaris Crommer en inspecteur Menters vragen, of u ze even zou kunnen ontvangen.’

‘Laat de heren maar hier, Jozef,’ antwoordde Burgheem uiterst vriendelijk en gewoon.

De commissaris was om naar te kijken al geen plezier. Hij leed aan een ontoereikende lengte, 'n speknek, hoge bloeddruk en een buikje. De manier waarop hij ons medeelde dat hij Crommer heette, was kortaf en driftig.

De inspecteur was een lange man van ongeveer veertig jaar met een prettige glimlach. Wij werden volgens afspraak bekend gemaakt als vrienden van Henri. Onze naam was nietszeggend genoeg, daar hoefde niets aan gedaan te worden.

‘U bent zeker ook broers?’ informeerde Crommer. ‘Ik meen gelijkenis tussen u te zien.’

‘We zijn inderdaad familie,’ antwoordde Terry. Ik knikte.

‘Jaja, - dat is wat, nietwaar?’ zei de commissaris, een tikje genoegelijk, ‘wie had dat van Henri van Doff kunnen denken?!’

‘Ik heb nog geen bijzonderheden gehoord,’ vertelde Terry. ‘Maar staat het absoluut vast, dat hij de schuldige is?’

‘Als u wel alle feiten kende, zoudt u zoiets niet vragen,’ weerlegde de commissaris neerbuigend.

‘Ik kan het me niet begrijpen,’ zuchtte ik. En bedacht, dat 'k Henri nooit gezien had: dat hij best een volslagen Lombrosotype kon zijn, met afschuwelijke harige moordenaarshanden en driftaanvallen.

‘We kwamen juist eens bij meneer Burgheem informeren, wat er nou eigenlijk precies gebeurd is,’ vulde Terry aan.

‘Maar we storen toch niet bij een bespreking?’

‘O, niet in het minst,’ ontkende Crommer.

Menters lachte ons geruststellend toe. ‘Meneer Burgheem's huis is een aangename onderbreking in onze route,’ legde hij uit. Burgheem haastte zich reeds, glazen voor hen neer te zetten.

‘Zoudt u dan willen beginnen, ons iets te vertellen?’ vroeg Terry aan Burgheem. Doch deze haalde de schouders op, en wees op de commissaris.

‘Ik waag me niet aan een uitleg, waar we de deskundige en best-ingelichte man in ons midden hebben,’ ontweek hij, en hief glimlachend zijn glas op: ‘Heren, op de goeie afloop.’

‘Jaja,’ Crommer bewoog even nonchalant zijn glaasje, en nam een teug. ‘Op de goeie afloop.... van het recht, of van Henri's gevangenschap?’

‘Zit hij gevangen?’ riep ik uit. En dacht weer aan het Lombrosomannetje.

‘Op het ogenblik ligt hij in een ziekenhuis,’ vertelde de commissaris gewichtig.

‘Legt u ons alstublieft alles eens uit,’ smeekte Terry. ‘Ik weet totaal niet meer, wat ik er van denken moet. Wat is er allemaal gebeurd?’

Als bij toeval had hij zich tot Crommer gewend, en daar ook Burgheem naar deze keek, was er voor hem geen ontkomen aan.

‘Hm, hm,’ kuchte hij, en keek naar de bodem van zijn glas, ‘plicht is plicht, heren - en u zult wel weten dat een politieman moet kunnen zwijgen.’

‘Maar daaraan twijfelen we niet,’ zei Terry. ‘Dit is toch iets heel anders, meneer Crommer! Ten eerste zijn we vrienden van Henri, en ten tweede lijkt het me niet van veel belang, of u ons de feiten vertelt, waarop u uw verdenking grondt. Daar kunnen wij toch immers geen kwaad mee doen?’

Hoewel de commissaris nog steeds scheen te weifelen, had ik allang aan zijn gezicht gezien, dat hij spreken zou. Hij zette het glas neer en kuchte nogmaals. Leunde achterover in zijn crapeaud en zei: ‘Wel, - het is dan zó....’

Terry boog zich naar voren.

‘Eergistermorgen, de achttiende februari, ontdekte de

huishoudster van de heren Van Doff, juffrouw Booner, het lijk van de vermoorde onder het bed van zijn broer.’

Menters zuchtte bijna onhoorbaar. Pas later leerde ik begrijpen, dat commissaris Crommer van dit verhaal een soort ingestudeerd nummer gemaakt had, dat Menters zeker tienmaal had gehoord.

‘Hoe lang had hij daar gelegen?’ vroeg Terry.

‘Volgens de arts was hij ongeveer zestien uur dood. Langer niet.’

‘En hoe laat vond die juffrouw hem?’ informeerde ik.

‘Om acht uur.’ De gewichtige spreker nam nog een teugje.

‘Had niemand hem gemist?’ vroeg ik nog.

‘Nee,’ antwoordde de commissaris. Hij ging zo mogelijk nog breder zitten. ‘Dat zit zo: de twee broers woonden samen, maar het was in de hele plaats bekend, dat ze absoluut niet met elkaar overweg konden. Ze waren na de dood van hun vader in het huis blijven wonen, maar zelfs de maaltijden werden niet meer samen genuttigd.’ De commissaris sprak net als een krantenbericht, wat een wonderlijk onserieuze indruk maakte.

‘U zult begrijpen, dat dit onregelmatige en niet op elkaar ingestelde leven grote moeilijkheden meebracht voor het personeel. Voor het huiswerk hebben ze een knecht, (zijn naam is Gert van den Beem) en een huishoudster (juffrouw Booner) waar ik daarnet al over sprak. Zoals ik al zei gingen de beide heren vrij hun gang. Ze kwamen op verschillende uren thuis en stonden op verschillende uren op.’

Mr. Burgheem knikte ernstig, in gedachten verdiept.

‘Meneer Martijn (de gestorvene) had in de middag van vrijdag zeventien februari gezegd, dat hij 's avonds op reis wilde gaan en zijn broer, Henri, zou naar een carnaval-fuif in Venlo gaan met - eh - een dame,’

‘Gunst,’ viel Terry hem in de rede. ‘Een onbekende?’

‘Dat niet, nee,’ antwoordde Crommer.

Terry keek hem nieuwsgierig aan en zei: ‘Ik moet me beheersen om niet te zeggen: *cherchez la femme*.’

‘Dat is het waarschijnlijk ook geweest,’ liet de commissaris zich ontvallen. Meteen verstrakte hij, waardoor zijn strenge opvatting van plicht op niet onaangename wijze onderstreept werd, en vervolgde stijfjes: ‘De dame in kwestie

heet Arlette Enbourg. Een Française. Als ik me niet vergis is ze gescheiden, en nu zeer bevriend met Henri. - Wist u hier iets van?’

‘Nee,’ ontkende Terry naar waarheid. ‘Henri heeft er nooit tegen mij over gesproken.’

‘Ze woont hier in het hotel “De gouden Arm”,’ vervolgde de commissaris. ‘Ze schijnt pianiste te zijn. Dit is naar mijn mening niet van belang, - ik vertel het meer, als interessante bijkomstigheid...’

‘Zeker,’ animeerde Terry. ‘Ik mag dat wel. Gaat u voort, alstublieft. Ik ben blij dat we u ontmoetten, want 'k geloof niet, dat iemand anders de hele geschiedenis zo belangwekkend en overzichtelijk had kunnen vertellen.’

De heer Crommer kuchte gewichtig en hernam met nieuw vuur: ‘Wel, de bedienden, die we erop nagevraagd hebben, (er is ook nog een tuinknecht, Teun) zeggen allen, dat de beide heren samen een woordenwisseling hebben gehad, in de voormiddag. Daarna is Henri uitgegaan naar de stad, met zijn wagen, om inkopen te doen voor het bal-masqué. Niemand heeft Martijn toen nog uit zien gaan, maar toen om een uur of half vier Henri thuis kwam, en naar boven ging, was alles stil, en men nam algemeen aan, dat Martijn ongemerkt vertrokken was, zoals wel eens meer gebeurde. Henri dineerde alleen en ging 's avonds met - die dame naar Venlo.’

‘Wat voor een bal hebben ze daar bezocht?’ vroeg ik.

‘Een feest, ten bate van onvermogenden.’

‘Alleraardigst,’ mompelde Terry.

Dat scheen de commissaris een beetje te irriteren. Hij fronste de wenkbrauwen en ging met verheffing van stem voort: ‘Hij kwam in de nacht van zeventien op achttien niet thuis.’

‘Foei,’ zei ik.

‘Ja, gunst, met zo'n Française....,’ vond Terry. ‘En dan Henri!’ Tot mijn verbazing zag ik in de ogen van mr. Burgheem een glimp van een lachje en ik besepte met angst, dat Henri van Doff best een uiterst koel mens kon zijn, die over het algemeen vrouwen ontliiep.

De inspecteur, die tot dan toe eigenlijk nog niet veel gezegd had, grinnikte kort.

‘De volgende morgen, zoals ik al zei,’ vertelde Crommer

nadrukkelijk, ‘de achttiende dus, was de huishoudster, juffrouw Booner, toevallig in de slaapkamer van Henri, en -’

‘Hé,’ interrumpeerde Terry onvoorzichtig, ‘wat deed ze daar?’

‘Wel, -’ De dikke man zweeg even. ‘Ze is toch huishoudster meneer!’ verklaarde hij dan.

‘Ja,’ vervolgde Terry dapper. ‘Maar u zei: toevallig. Wàt had ze in die kamer te doen?... Het bed was onbeslapen, omdat meneer niet thuis was geweest, zoals u zei. Er was dus zelfs geen tandepoetsglas gebruikt, want Henri - zoals u hem noemt - was tamelijk vroeg in de avond weggegaan, als ik u wel begrepen heb.’

‘Ja....,’ stemde de man der Wet toe. ‘Maar zij kan daar toch haar bezigheden te doen hebben gehad?’

‘Wat dan?’ vroeg Terry strijdlustig.

Maar nu verloor de commissaris zijn geduld. ‘Laat ik eerst mijn verhaal uitvertellen, meneer!!’ zei hij. En ik snapte opeens, dat hij eigenlijk gloeiend trots was op dit verhaal.

‘Hè, ja!’ zei ik, om hem af te leiden en te animeren.

Het bezorgde me alleen een wantrouwende blik van hem, terwijl hij net als de paardetram weer langzaam aantrok. ‘De volgende morgen, de achttiende, was de huishoudster dus toevallig in die slaapkamer van Henri (ik herinner me nu, dat er inderdaad wel een gebruikt tandepoetsglas stond!) toen zij half onder de laag neerhangende bedsprei uit een potlood zag liggen. Als een goede huisvrouw raapte zij het op. Maar toen ze het onder de spreij vastgreep, raakte haar hand iets kouds en zachts aan. Ze begreep nog niet wat dit kon zijn, en lichtte de spreij op. En daar zag ze Martijn liggen, met gebroken ogen en een verwonde slaap, waaruit bloed op het tapijt gesiepeld was. Kunt u zich voorstellen, dat ze van streek was?’

‘Ja,’ zei Terry kort en bondig. ‘Als ze niet van streek was geweest, had u haar natuurlijk meteen laten oppakken.’

‘Nu ja, -’ de heer Crommer bloosde een weinig, ‘maar dit is toch niet gewoon.’

‘Nee, gelukkig niet,’ beaamde ik volmondig.

‘Hoewel ik helemaal niet verbaasd zou zijn, als u me in vertrouwen vertelde, dat de lui hier nog zendelingen aten,’ voegde Terry er nonchalant bij.

‘Hoe bedoelt u dat?’ vroeg de commissaris, opverend.

‘Net zoals ik zeg,’ meesmuilde Terry. ‘En wanneer kwam Henri boven water?’

‘Die kwam niet boven water, - dat wil zeggen: die verscheen niet,’ antwoordde de heer Crommer, ‘want hij kreeg op de terugweg van het bal-masqué een ongeval met zijn auto....’

‘O, jé!’ knikte mijn neef de detective. ‘Had Bacchus daar misschien de hand in?’

‘Stellig niet,’ wierp de commissaris tegen, ‘want Henri is immers geheelonthouder!’

‘O, ja,’ trachtte Terry zich zulks te herinneren. Ik wierp er maar gauw overheen: ‘Die arme Française!’

De commissaris wendde zich nu geheel tot mij, bekeek me, en merkte zuur op: ‘Het wil me voorkomen, dat u er genoeg in scheidt, de hele zaak in een belachelijk daglicht te stellen, meneer!’

‘Laat hem maar,’ vergoelijkte Terry. ‘Hij is nog zo'n spring in 't veld! Hij is vandaag met z'n ouwe oom uit. Dat maakt de jongetjes overmoedig.’

Meneer Crommer leunde weer in zijn stoel, zodat de spekplooien van zijn nek over de boord bolden, en vertelde ijzig: ‘Het was een tamelijk ernstig ongeval. Niemand weet, hoe het is gebeurd. De auto reed tegen een boom. Men heeft de heer Van Doff naar het Wilhelmina-ziekenhuis in Nijmegen vervoerd, waar hij nu verpleegd wordt.’

‘En die madame?’ vroeg Terry.

‘Zij is gelukkig ongedeerd,’ vertelde de commissaris opgelucht.

‘Ik moet haar ook leren kennen. We zullen eveneens in “De gouden Arm” gaan logeren,’ stelde Terry vast. En toen hij de eigenaardige blik van Crommer ontmoette, voegde hij er snel bij: ‘Waarop grondt u nou uw verdenking tegen Henri?’

‘Dat is ambtsgeheim,’ ketste Crommer af.

‘En u zoudt het ons vertellen!’ riep Terry teleurgesteld uit. ‘Kom, u moet niet zo gauw boos zijn, meneer Crommer! We bedoelen het heus niet zo kwaad. Als u het ons nou niet uitlegt, doet meneer Burgheem het straks toch, en - met alle eerbied voor hem, hoor ik het toch liever van u, daar u

zo vakkundig spreekt. U neemt het me niet kwalijk, meneer Burgheem?’

‘In het minst niet,’ antwoordde Burgheem lachend. ‘Ik ben het geheel met u eens, meneer Van der Linden.’

Daarna viel er een verwachtingsvolle stilte.

‘Wel, -’ de dikke heer moest even nadenken, welke tijd hij praktisch benutte om met zijn nagels drie vlamvend rode strepen over zijn schedel te trekken, wat, volgens Terry later, slechts te wijten was aan een onschuldige jeuk. ‘Ten eerste hadden de beide heren, zoals ik al verteld heb, een verschil van mening gehad, in de voormiddag, en dat moet tamelijk hoog gelopen zijn. Ten tweede kwam Henri om ongeveer half vier thuis, en deze tijd klopt met de opgave van de dokter: zestien uur. Het lijk werd de volgende ochtend om acht uur gevonden. Dat is zestien-en-een-half uur.’

‘Treffend,’ vond Terry.

‘Bovendien,’ vervolgde meneer Crommer, met een hoge blos van toch niet helemaal verdwenen wantrouwen betreffende Terry's ernst, ‘heeft de huishoudster bekend, dat ze Henri met een zwaar pak of zoiets heeft horen slepen.’

‘Waarom kwam ze hem dan niet helpen?’ onderbrak Terry hem.

‘- En behalve dat,’ negeerde de commissaris zijn praatjes triomfantelijk, ‘heeft hij (Henri), in de nacht van eergisteren op gisteren wondkoorts gekregen, en in die toestand ijlde hij.’

Terry trok zijn wenkbrauwen op en siste tussen zijn tanden.

Ik voelde opeens, dat de stemming me nu te pakken kreeg.

De commissaris zweeg indrukwekkend.

‘Wät ijlde hij?’ vroeg Terry dus.

‘Tja....’ Crommer keek met een neerbuigend glimlachje naar de inspecteur, die lachend knikte: ‘Het zijn vrienden, meneer.’

‘Tja....’ zei Crommer nog eens. ‘Ik vergeet mijn plicht in buitengewone mate, heren....’

‘We zullen zwijgen, meneer Crommer!’ beloofde Terry. ‘Ik beloof u op mijn woord van eer dat de buitenwereld er niets van te horen zal krijgen. En jij Han?’

‘Natuurlijk niet,’ bezwoer ik.

De commissaris hief een vinger op, en vertelde: ‘Hij sprak

met angst in zijn stem over z'n broer.... Hij noemde verschillende malen de naam "Martijn", en zei onder andere: "Eigen schuld", en "Die is raak!" en hij sprak herhaaldelijk over een pook.'

'Wat een huishoudelijk type,' vond Terry.

Doch nu mengde de inspecteur zich erin: 'Er is waarschijnlijk sprake van een antieke pook, heren, die wij in de kamer van meneer Martijn vonden. Het ding behoort bij een haardstel, en aan de punt zat bloed. Bij nader onderzoek bleek dit bloed inderdaad van meneer Martijn afkomstig te zijn. Volgens onze medische deskundige is het mogelijk, dat de hoofdwond met die pook veroorzaakt is, hoewel hierover te discussiëren zou zijn; als tenminste niet bij een verdere keuring van het lichaam een soortgelijke wond ontdekt was aan het been. - En deze wond is volgens de dokter beslist van die pook.'

Terry blikte zeer misnoegd van de een naar de ander en ik keek maar eens het raam uit.

Mijn neef vroeg: 'Is het een diepe wond aan het hoofd?'

'Nee,' liet de commissaris zich weer horen. 'Hij is licht, maar blijkbaar net genoeg geweest, om de dood te veroorzaken.'

En de inspecteur voegde erbij: 'De beenwond is veel dieper. Daarom is die ook duidelijker dan de hoofdwond afkomstig van de pook, begrijpt u?'

'Ja, ja....' antwoordde Terry peinzend. 'Maar is er dan geen sprake geweest van nòg een ruzie of zoiets? U zegt, dat Henri het gedaan zou moeten hebben, toen hij om half vier thuis kwam. En toen was het huis zo uitgestorven, dat zowel de knechts als de huishoudster meenden, dat Martijn al weg was. Je gaat toch niet zomaar naar boven, om in vervolg op een ruzie van enige uren geleden, je broer de hersenen in te slaan!....'

'En dan juist Henri!' voegde ik erbij.

De dikke commissaris haalde de schouders op, en zei met een voldaan handgebaar: 'De feiten.... meneer Van der Linden!'

'Ja,' gaf Terry toe, 'maar u moet me niet kwalijk nemen, dat ik het toch een heel klein beetje onlogisch vind. Of zijn die broers zo haatdragend, dat ze daartoe in staat moeten

worden geacht?’ En hij voegde er voorzichtig achter: ‘Ik heb dat nooit bemerkt, bij Henri.’

Crommer zweeg, maar inspecteur Menters zei in zijn plaats: ‘Nee. Meneer Martijn was wel erg haatdragend, maar van meneer Henri acht iedereen het uitgesloten.’

‘Dan zat het in elk geval toch in de familie,’ zei Terry. ‘Die haatdragendheid.’

‘Ja, dat wel,’ gaf Menters glimlachend toe. ‘Trouwens, de feiten wijzen het uit, zoals commissaris Crommer daarnet al zei. Ik voor mij acht meneer Henri absoluut niet in staat....’

‘Een ráádsel!’ vond Terry.

‘Wat is daar nou een raadsel aan?!’ verwonderde Crommer zich, met knorrige voldoening. ‘Leken willen altijd raadsels zien!’

‘Niks, hoor!’ zei Terry afkeurend. ‘We willen juist de oplossing zien. Omdat we bang zijn. En sommige leken hebben een scherp verstand, meneertje-lief!’

De commissaris werd tot in zijn neus purper over ‘meneertje-lief’, doch dit weerhield Terry niet, hem gemoedelijk toe te knikken. Hij kan soms adembenemend tactloos zijn en dingen zeggen, waarmee hij speciaal paarse ouwe heren tot hartverlamming drijft.

De inspecteur daarentegen een fijn tacticus, opende haastig een tas, die hij bij zich had, en daar bleek de bewuste pook in te rusten, op weg naar het politiebureau. Het voorwerp was verpakt in een gammele corsettendoos, tussen vloeipapier.

Terry en ik bekeken het met belangstelling, maar we mochten het niet beetpakken, wat mij persoonlijk erg speet, want dat leek me de enige sensatie eraan. Terry lag er haast met zijn neus op en constateerde, dat er watten aan de punt zat.

‘Ja,’ stemde de inspecteur toe. ‘Waarschijnlijk heeft de dader gedacht, dat hij met die watten het voorwerp schoon geveegd had. We vonden er een prop van in de prullemand in meneer Martijn's kamer. En ook op het been van de overledene zat van dezelfde rose watten.’

‘Ja,’ zei Menters weer. Hij frommelde wat aan een werkelijk roze-doorschijnend vloeitje, en toonde ons een prop watten, met bloedvlekken eraan.

Terry nam het voorzichtig van hem over, met papier en al,

en bekeek het vlak bij het raam. Toen rook hij eraan, en legde uit, in antwoord op de bevreemde gezichten: ‘Ik heb een tijdje chemie gestudeerd.... Meende een verdovingsmiddel te ruiken, maar het is blijkbaar alleen de duffe lucht van die watten....’

De commissaris lachte onaangenaam. ‘U lijkt wel een detective,’ zei hij schamper. ‘Kom, Menters. Berg die rommel op. Het is voor politiemensen geen usance zo met de boel te koop te lopen.’

Menters werd hoogrood, maar gehoorzaamde. Toen hij de doos weer in de tas wilde steken, rolde er een rond bruin potlood over de grond.

‘Daar heb je het potlood ook,’ zei Crommer bars. ‘Ik heb nog nooit zo'n sloddervos gezien, Menters!’ en tegen mij, die gediensig het potlood wilde oprapen: ‘Nee, meneer, laten liggen, alstublieft! Geen extra vingertasten erop! Dat is het potlood, dat juffrouw Booner onder het bed vond liggen.’

‘Het is toch al lang onderzocht,’ wierp de inspecteur zacht tegen, terwijl hij het ding tussen vloeipapiertjes oprapte.

‘Amateur!’ zei de commissaris schamper. ‘Al wonen we hier op een dorp, daarom kunnen we wel wat wetenschappelijker te werk gaan!’

Hij scheen zich opeens te ergeren over hun mededeelzaamheid tegenover Terry en mij, en nam kort afscheid. Ik bedankte hem desniettenstaande uiterst vriendelijk voor zijn interessant relaas, maar het fleurde hem niet op.

Toen hij weg was, keek Burgheem ons met een vage glimlach aan, en zei: ‘Dat hebt u buitengewoon getroffen, heren.’

‘Ja,’ gaf Terry verrukt toe. ‘Zonder dat was ons verblijf hier misschien doelloos geweest.’

‘Weet u dan nu al iets?’ vroeg de ander gretig.

‘Dat nou niet,’ ontweek Terry voorzichtig. ‘Maar het is over het algemeen nooit gemakkelijk, de politie aan het praten te krijgen.’

Burgheem knikte en vervolgde: ‘Ziet u, hoe nodig uw komst hier is?’

‘Ja,’ zei Terry. ‘Inderdaad hoognodig.... Het zal me benieuwen, of we geen moeilijkheden krijgen met dat commissarisje.’

Maar de advocaat schudde het hoofd, en stelde hem ge-

rust: 'Ik heb nog een pijl op mijn boog.... Namelijk mijn persoonlijke vriendschap met de burgemeester.'

Terry tuitte zijn lippen en trok zijn wenkbrauwen op. 'U bent wel heel erg overtuigd van Henri's onschuld,' zei hij vorsend.

Burgheem stak een sigaret op. Zijn hand trilde. 'Volkomen,' bevestigde hij.

III

In het hotel 'De gouden Arm' maakten we kennis met dr. Gants, die, toen hij hoorde dat wij vrienden waren van Henri van Doff, zich ontpopte als de medische adviseur, waarover Menters gesproken had. Hij bleek een gezellig prater te zijn van een jaar of vijftig, met vrolijke bruine lachogen. Terry hield zich aan de leugen betreffende onze vriendschap, en dit vergemakkelijkte veel voor ons.

Ik praatte bijna de hele middag met dr. Gants. We zaten samen in de conversatiekamer van het hotel, terwijl Terry boven, in onze kamer bezig was, enkele dingen aan te tekenen zoals hij zei. Ik was blij met zijn gezelschap, want de dokter bleek een langdurige praktijk te hebben, waarin zich heel wat treffende gebeurtenissen hadden voorgedaan. Hij tapte uit een schijnbaar onuitputtelijke bron van moorden en liefdesgeschiedenissen, ongelukken en toevalligheden, tot ik ervan duizelde en hem begon te verdenken van een ruime fantasie. Maar ik was hem dankbaar, dat hij me zo beziggehouden had, want anders zou ik die hele tijd alleen hebben moeten doorbrengen, en dat had nooit zo interessant kunnen zijn.

Om half zes voegde Terry zich bij ons, met mr. Burgheem, die we te dineren hadden gevraagd. We dronken een bitter en natuurlijk liep het gesprek weer over de dood van Martijn van Doff en de schuld, welke schijnbaar gezocht moest worden bij zijn broer.

'Ik kan en wil niet geloven, dat de arme jongen dit gedaan heeft,' zei mr. Burgheem nadrukkelijk, 'Ik heb de beide broers vanaf hun jeugd gekend. En - het spijt mij, het te moeten zeggen, - als het andersom was geweest - tja.... dan zou het volgens mij hebben kunnen zijn....'

Martijn was een beste vent, maar razend driftig en haatdragend, en soms jaloers bij het ziekelijke af.' Hij keek peinzend voor zich uit, en herhaalde: 'Dat had me aan het weifelen kunnen maken: als Henri dood was, en de feiten wezen zo sterk Martijn aan.... Hoewel het zelfs dan nog een uitzonderlijk geval zou zijn....'

'Je moet moord eigenlijk nooit als regel beschouwen,' vond Terry droog, en hij nam een grote slok.

Dr. Gants schoot in de lach, en vroeg: 'Hebt u wel eens opgemerkt, hoe weinig "regel" er eigenlijk in het leven is?'

'Dit was ook geen regel,' hernam Burgheem. 'Natuurlijk niet. Maar hier betrof het iets anders. Deze twee mannen leefden zo volkomen langs elkaar heen, - ze negeerden mekaar zo absoluut, dat ze daardoor automatisch uit elkanders buurt bleven.'

'Het is toch bekend, dat ze die middag verschil van mening hebben gehad,' voerde ik aan.

Mr. Burgheem knikte nadenkend en nipte van zijn glas.

Ik had een helder ogenblik, en vroeg nog: 'Hadden ze geen gemeenschappelijke vijanden?'

Terry schopte me onder de tafel. Blijkbaar was ik niet helder genoeg, om naast hun grote geesten uit te blinken. Maar Burgheem glimlachte tegen me en antwoordde: 'Ik zou de situatie niet beter kunnen tekenen, dan door te zeggen: Nee. Ze hadden geen *gemeenschappelijke* vijanden.'

Terry viel hierover. Het is zijn vak, over de dingen te vallen. Hij zei: 'Drukt u zich nu niet een beetje onhandig uit?'

De ander nam hem kalm op en zei: 'Het lijkt erop. Dat geef ik toe. Maar ik wilde alleen maar zeggen, dat ze zo weinig met elkander hadden uit te staan, dat ze niet eens dezelfde mensen kenden.'

'Behalve dan het personeel,' voerde ik aan. Ditmaal bleef de schop onder tafel achterwege.

Dr. Gants vroeg: 'Kent u beiden Henri van Doff intiem?'

'Och,' ontweek Terry, 'intiem.... dat is zo'n onbegrensde uitdrukking....' Hij lachte tegen de arts en wees uitnodigend naar de fles waardoor hij handig de aandacht afleidde.

Burgheem scheen dit wel te bemerken. Hij zei: 'Ik heb de geneesheer-directeur van het ziekenhuis opgebeld. Hij acht het niet gevaarlijk voor de zieke, als u hem morgenochtend zoudt willen zien en spreken. Als u hem maar niet te erg opwindt.'

'Natuurlijk niet, die arme kerel!' antwoordde Terry warm.

'U wordt bevoorrecht,' zei dr. Gants, 'want madame Enbourg heeft hem nog niet mogen zien....' Hij leek iets van onze aanwezigheid in Aerdenberg te begrijpen.

'Bezoek van een vrouw, en dan vooral van een beminde, is ook iets heel anders, dan een goede kennis, die even komt kijken,' sneed Terry hem de pas af.

We moesten er allemaal om lachen, en dr. Gants ging er niet verder op in. Hij stond op en nam afscheid, daar volgens zijn zeggen thuis zijn ega wachtte met het dagelijks brood.

Toen hij weg was, vroeg Terry aan Burgheem: 'Hoe oud zijn de beide broers Van Doff?'

'Henri is drieëndertig,' deelde de advocaat mee, 'en Martijn was vijfendertig.'

'En hoe oud,' vroeg Terry botweg, 'is madame Enbourg?'

Even knepen de oude ogen wat dicht, voordat het kalme antwoord kwam: 'Ik heb haar nooit naar haar leeftijd gevraagd.... Maar ik zal u aan haar voorstellen, dan kunt u dat zelf doen.'

Hij stond op en gebaarde naar de deur. We gingen met hem mee. Toen we in het primitieve halletje kwamen, zweefde juist een elegante gestalte de trappen af: de dame in kwestie.

We werden door Burgheem geïntroduceerd, en zeiden om beurten: 'Ravi, madame.'

Ze drukte ons de hand, toen Burgheem ons voorstelde als oude bekenden van Henri. Haar stem, zacht en diep, zong: 'Enchantée, messieurs.' En ik kon me, toen ik het prachtige figuur, de blanke huid en de schitterende ogen zag, dadelijk voorstellen, dat Henri van Doff met deze dame naar een bal masqué had gewild. Ze lachte bepaald mooi, en haar haar was van een diepblauw-bruin, zoals ik nooit eerder had gezien, hoewel het volgens Terry, expert in alle mogelijke bij-

zonderheden, de natuurlijke kleur moest zijn. We waren eigenlijk allebei verrukt.

‘Oh,’ zuchtte ze, ‘vous êtes venus pour sauver mon petit Henri?....’ en ze schonk ons allebei een blik, die ik tot in m'n tenen meende te voelen.

Het leek me lang niet onmogelijk, dat de heren Van Doff om deze vrouw ruzie hadden gekregen. Was ze het niet ten volle waard?.... Ik geloof niet, ooit zo'n buitengewoon knappe verschijning gezien te hebben, van Françaises gesproken. Want Françaises zijn over het algemeen wel charmant en elegant en zelfs meeslepend, maar niet zozeer *mooi*. Deze was echter van een filmster-achtige schoonheid, wat nog geaccentueerd werd door haar eenvoudige japon van diep-groen fluweel. Het enige wat uit de toon viel was een blauwe striem, die dwars over alle vingers van de rechterhand liep: waarschijnlijk een gevolg van het ongeluk.

We gebruikten met elkaar het diner: Madame Enbourg, mr. Burgheem, Terry en ik. Mijn neef bestond het, geestig te zijn in het Frans, waarom ik hem benijdde, want madame lachte enige malen zeer hartelijk en welluidend om hem. Maar het was al een genot, haar te zien, en meer mocht ik als 33% van Terry niet verlangen, vond ik.

Ze vertelde van het heerlijke bal, waaraan zo'n afschuwelijk slot was gekomen, door het ongeluk - ‘ce pauvre garçon’ was op een gegeven ogenblik het stuur kwijt geraakt - en toen nog die ontzettende tijding: ‘la mort du frère....’

‘Hoe kwam het, dat monsieur Henri het stuur kwijt raakte?’ vroeg Terry, zonder met de ogen te knippen.

‘Oh,’ haar handen bewogen even, als zwevende vogels, ‘la cause... J'ai oublié la cause absolument, monsieur....’ In haar ogen glom een coquet lachje, dat grensde aan een knipoog. ‘Mille pardons, monsieur - - - Je l'ai oublié vraiment....’

Ik bloosde maar vast. Stomme, botte Terry. Wie vroeg nou zoiets? -

Hij grinnikte alleen maar even, en antwoordde glad: ‘Ca n'a pas d'importance, madame....’ Brutale vlerk, die hij is! Maar ten slotte moest hij brutaal zijn: dat brengt het vak mee.

Over het algemeen vond ik, dat hij niet veel vragen stelde. Zijn manier van werken maakte me nieuwsgierig. Hij had mr. Burgheem verzocht, madame Enbourg niet in te lichten over onze ware identiteit.

's Avonds onder het uitkleden vroeg ik hem, of hij enig idee had.

'Natuurlijk,' zei hij hatelijk. 'Die madame Enbourg is eigenlijk helemaal geen Française. Ze is de Amsterdamse Netty Brand, die ik zoek. En die dooie vent is Henk de Tippelaar. En zij heeft hem een kopje kleiner gemaakt, om die diamanten alleen te hebben. Ben je nou zoet?'

Ik was zo verontwaardigd, dat ik vroeg: 'Hèb je eigenlijk als eens 'n zaakje opgelost?' want daarmee tastte ik hem in zijn zwakke plek.

'Nee,' zei hij, en mepte naar me met z'n broek, 'ik ben een kruk. En daarom heb ik jou nodig.'

Maar in het donker zei hij later: 'Jij denkt natuurlijk, dat ze met haar pauvre garçon zat te vrijen, toen hij het stuur verloor.'

'Zo zou je het kunnen noemen,' gaf ik toe.

'Maar,' hernam Terry snugger, 'als ze dat deed dan zat ze toch zeker tegen hem aan.... of tenminste vlak bij hem .... niet?'

'Ja,' raadde ik. 'Dat zou ik wel denken.'

'Mis,' zei Terry. 'Want hij kreeg het stuur in zijn maag, en brak een rib, en het glas van de voorruit sneed hem het voorhoofd kapot. Maar zij had niets. Alleen een blauwe plek, dwars over haar vingers.'

'Dat kun je haar toch niet als beschuldiging aanrekenen!' meende ik. 'Ze zal die striem heus ook niet lollig vinden.'

'Vooral niet, als die plek afkomstig is van de portier-kruk waaraan ze zich heeft vastgeklemd, om zo ver mogelijk uit de buurt van scherven en stuurstang te blijven,' tjeemde Terry.

Het zweet brak me uit. Daar had ik haar zo bewonderd, en per slot van rekening had ik misschien met een moordenaress aan tafel gezeten!... Ik schoof in mijn bed dichter naar Terry, en fluisterde: 'Denk je, dat ze een misdadigster is?'

'Welnee,' grinnikte Terry. 'Ik wou je alleen maar laten zien, hoe 'n kruk ik ben. Goeienacht.'

Hij draaide zich op zijn andere zij en mafte in.

En ik bedacht dat we nog niet wisten, hoe oud madame Enbourg was.

IV

De volgende morgen waren we al vroeg op, en aan het ontbijt in de gezellige eetkamer troffen we madame Enbourg. Ze was in het daglicht zo mogelijk nog liever en mooier dan bij schemer of lampenschijn, wat alweer onderstreept werd door een prachtige kaneelbruine tailor-made. Ze begroette ons sans gêne: ‘Bonjour, bonjour! Eh - vous avez bien dormi?’ en schoof ons een schaalje met rookvlees, nog één met koek, en een mandje met brood toe.

Terwijl ik met spijt dacht aan mijn gemakkelijke verdenking van de avond tevoren, bij het kleinste gezegde van Terry, luisterde ik naar haar gesprek. Ze roemde in één adem het Hollands ontbijt en de Gelderse lucht, die een mens deed slapen als een marmot.

Terry, die er in het geheel niet detective-achtig uitzag, met zijn ochtend-gezicht, beaamde dit laatste vooral ten volle, en vroeg of ze dan leed aan slapeloosheid, dat ze hierover zo bijzonder te spreken was.

‘Non,’ lachte madame, ‘maar het is toch heerlijk, eens een tijdje ècht vast te slapen...’

‘Woont u hier nog niet zo lang madame?’ vroeg ik vriendelijk.

Ja, madame woonde al een maand in Aerdenberg.

We bedienden ons van alles en ik moet zeggen, dat ik me geen stralender morgen, geen prettiger ontbijt kan herinneren, dan van die dag.

Op het laatst vroeg madame, wat we vandaag dachten te gaan doen.

‘Werken,’ zei Terry onhoffelijk.

Madame trok een lip. Ze was aldoor zo alleen, vertelde ze. Niemand had meer tijd, met haar van de prachtige omgeving te genieten.

‘Vanavond kom ik u daarbij helpen,’ beloofde Terry, en daarmee bedierf hij wel een beetje mijn goeie bui, want ik had me net voorgenomen, dit ook te doen. ‘Maar vanmorgen

moeten we naar Nijmegen, om monsieur Henri op te zoeken,' voegde hij erbij als verklaring.

'Henri? - ah!' ze was meteen vol belangstelling. Of ze ook mee mocht?

Mijn neef wees het beleefd doch stellig af.

'Ik heb hem nog niet gezien!' riep ze uit.

'Het spijt me,' antwoordde Terry. 'Ik mag dit niet toelaten, madame. Ik zou graag genoeg willen. Maar Henri mag nog niet teveel bezoek, en dan gaat ons bezoek voor, want ik wil alles in het werk stellen, om hem te helpen. Dat zult u toch zelf wel begrijpen, niet? Dit is toch van het allergrootste belang, terwille van het bewijs van onschuld.'

Ja. Daar legde ze zich bij neer. Of we detectives waren?!

Terry kneep een oog dicht, en zei plagend: 'Zoiets, madame. Past u maar met ons op!....'

O, ze griezelde. - - Maar of we dan vooral de groeten wilden overbrengen?

Met het grootste plezier, madame.

En hem erg veel beterschapjes toewensen?

We beloofden het woordelijk namens haar over te zullen brengen. Een andere mogelijkheid was er, achteraf gezien, bij een dergelijke woordkeus ook niet, wilden we niet een allermalste indruk maken.

Intussen geleek madame helemaal niet op de treurende geliefde uit een verhaal. Ze lachte en als ik niet zo van haar gecharmeerd was geweest, zou ik zelfs gezegd hebben, dat ze coquetteerde.

'Gaat u ook in het huis?' informeerde ze.

'Waarschijnlijk,' beaamde Terry.

'C'est si dommage,' treurde ze. Monsieur Henri was zo vriendelijk geweest, haar toe te staan, haar clavichord bij hem in huis onder te brengen. Het was een antiek instrument. Ze was pianiste, dat hadden we misschien al gehoord?

Tot mijn grote verrassing was Terry zeer verbaasd, en zei dat hij dit niet geweten had. Ik herinnerde me stellig, dat de heer Crommer het ons de vorige dag verteld had. Maar ik hield bijtijds mijn mond, want de detective-stemming had me te pakken, en ik vermoedde overal slimmigheden van Terry en valstrikken van de tegenpartij.

Maar madame treurde met een allerliefst sip gezichtje om

het instrument, dat door de politie gesloten was, en waar niemand aan mocht komen: ook zij niet. ‘Realiseert u zich, wat dat betekent, messieurs!’

‘Wou u dan in een huis, waar pas iemand is gestorven, en een ander door een ongeluk nog niet in is weergekeerd, muziek maken?’ vroeg Terry ontdaan.

‘Mais monsieur.... la musique....’ ze bewoog de hand met de blauwe striem. ‘Muziek is niet alleen voor vrolijke ogenblikken in het leven.... voor mij is het àlles!....’

‘Behalve monsieur Henri,’ vulde Terry met onkiese guitigheid aan.

Ze lachte parelend. En zei, meteen weer ernstig: ‘Des te meer behoefte heb ik nu aan muziek....’

‘Het spijt me alweer,’ betuigde Terry. ‘Maar ik ben het in dezen met de politie eens.’ En terwijl hij zich voorzag van een dikke plak kaas, voegde hij er plagend bij: ‘Ik zal u straks voor drie dubbeltjes tracteren op muziek uit de elektrische piano, die ik in het café heb zien staan.’

‘Ik zal er zo lang op moeten wachten,’ versloeg ze hem, ‘want u moet immers eerst naar Nijmegen, en dan zult u zeker andere dingen te doen hebben.... Mannen hebben altijd andere dingen te doen, als een vrouw eenzaam is....’

Dit leek mij onlogisch, maar voor ik het had kunnen tegenspreken, zei Terry: ‘Anders zouden ze ook niet eenzaam zijn.’

Ik grinnikte en madame lachte mee.

Na het ontbijt voegde mr. Burgheem zich weer bij ons. Hij informeerde ook of we goed geslapen hadden, en na een hartelijk afscheid van madame Arlette reden we weg in zijn wagen, die veel ruimer en comfortabeler was dan de kleine two-seater van Terry.

Onderweg vroeg hij onverwachts: ‘En - heeft madame Enbourg al haar beklag bij u gedaan, dat ze niet mag spelen op dat instrument?’ Hij glimlachte vaag, met zijn ogen strak op de weg vóór ons.

‘Zo'n beetje,’ ontweek Terry. ‘Ze zou toch niet kunnen spelen, met die stijve blauwe knokkels!’ En in die woorden vond ik weer een klein bewijs van zijn opmerkzaamheid, want ik had deze dingen nog niet gecombineerd.

Doch tegelijkertijd trof het me nog eens onaangenaam,

dat madame Arlette toch niet zo argeloos scheen te zijn, als zij zich voordeed.

Henri van Dolf bleek, voor zover hij zichtbaar was, een sympathieke vent te zijn. Hij had melancholieke blauwe ogen en een tamelijk grote neus, die wonderwel paste bij de lijn, welke het verband volgde: een hoog gewelfd hoofd, dat toch allerminst groot was te noemen. Zijn voorhoofd en kin zaten echter zo in de windselen, dat hij nauwelijks praten kon. De kleur van zijn huid verraadde zwakte, waarvoor wij trouwens reeds gewaarschuwd waren.

Ik bracht de beterschapjes-wens van Arlette over, wat hem zichtbaar vermaakte en opkikkerde. Hij was op de hoogte met de verdenking die tegen hem gekoesterd werd, en verdroeg die tamelijk kalm. Hij drukte ons de hand en zei tegen Terry: ‘Helpt u mij alstublieft, meneer Van der Linden. Ik weet, dat de schijn tegen me is. Maar - ik zou dit nooit gedaan hebben.’

Terry glimlachte geruststellend en vroeg heel gewoon: ‘Zoudt u me kunnen vertellen, wat u in de stad kocht, die middag voor het bal-masqué?’

Van Doff dacht even na, voordat hij opnoemde: ‘Een mantel, en een grote hoed.... Ik ging als ridder ziet u.... En ik kocht voor - mevrouw Enbourg enige ballons.’

‘Wat stelde haar costuum voor?’ vroeg Terry.

‘Een speelgoedfee,’ vertelde Van Doff.

‘Dus u ging niet als paar?’ vorste Terry. ‘Ik bedoel: niet bij elkaar passend?’

‘Nee,’ zei de zieke. ‘Er zouden veel bekenden zijn, en we wilden niet herkend worden, dus vonden we elkaar zogenaamd in de zaal.’

‘Dat is origineel!’ prees Terry.

De zieke gaf ridderlijk toe: ‘Een idee van mevrouw Enbourg.’

‘Alleraardigst,’ vond ik ook.

Hij knikte opgewekt, maar gaf reeds tekenen van vermoeidheid, zodat Terry zijn lijstje vragen iets sneller afwerkte: ‘Hoe kwam het ongeluk tot stand, meneer Van Doff?’

Hij bezon zich even, en legde toen moeilijk uit: ‘Ik ge-

loof, dat mevrouw - zij verloor haar evenwicht....' Zijn ogen sloten zich. Hij zweeg een ogenblik, en vervolgde toen: 'Ik herinner me vaag, dat ze lachte, omdat ze het evenwicht verloor, in een bocht....'

'Naar links of rechts?'

'Links.... Ze greep mijn hand, geloof ik, en trok die naar rechts....'

'Uw hand die op het stuur lag?' vroeg Terry gespannen.

'Ja,' antwoordde Henri. 'Het ging zo snel.... Ik kon het stuur niet meer ómkrijgen....' Het was even stil, voordat Terry zei: 'Juist.'

Van Doff sloeg de ogen op en zei dringend: 'U zult het haar toch niet zeggen?....'

'Wat?' informeerde Terry verwonderd.

'Dat zij - -' hij werd zenuwachtig. 'Dat ik het stuur niet houden kon, omdat - omdat -?....'

'Verbeeldt u!' riep Terry uit. 'Per slot van rekening zit een ongeluk in een klein hoekje, nietwaar?'

De zieke glimlachte zwak en mompelde: 'Het is een afschuwelijke samenloop van omstandigheden.... gelooft u ook niet?'

'Heel zeker,' zei Terry ernstig.

En dat was alles.

Ik voelde me wel wat teleurgesteld, want ik had me een gesprek met strikvragen gedacht, zoals ik me het hele detective-vak meer met revolvers en sluip-partijen had gedacht.

Dat was de reden, waarom ik Terry op een blijkbaar irriterende manier vroeg, tijdens de terugrit, waarom hij niet geïnformeerd had naar de werkelijke verhouding tussen de broers en of ze nog verder ruzie hadden gehad, die middag.

Mijn dierbare neef werd tenminste woest, en zei kortaf: 'M'n waarde Watson, - zou je niet eerst eens willen trachten, het beetje hersenen dat je blijkt te hebben, in werking te zetten alvorens je kaken van elkaar te sperren? Die arme kerel mag immers niet opgewonden worden!'

We werden gekalmeerd door Burgheem, die opvallend zwijgzaam was geweest tijdens het gesprek. Hij keek eens naar ons via het spiegeltje bij de voorruit, en lachte: 'Zal ik het sturen aan een van u overdragen?'

'Dat hoeft niet,' zei Terry afwijzend. En toen moesten

we toch alle drie 'n beetje lachen, want het klonk net, alsof Burgheem een brutale chauffeur was, die op z'n plaats gezet moest worden. Terry nam nog gauw even wraak, door tegen me te zeggen: 'Je moet er maar een mooi boek over schrijven.'

Hij weet, dat ik bloed zie, bij dergelijke burgerlijke opmerkingen.

We waren nog voor half twaalf weer in het dorp terug. En nadat we nog een afspraak met mr. Burgheem hadden gemaakt, namen we afscheid en gingen het hotel binnen.

Boven, in onze kamer, deed Terry de deur op slot, en ging op het bed zitten. 'Kom hier, Han,' zei hij. 'Vlak bij me. Ik moet je iets vertellen, wat de muren niet mogen horen.'

Ik zette me gespannen naast hem neer, boordevol wantrouwen, want ik ken hem, en acht 'm niets te goed voor een onverwachte kastijding na mijn tactloze vragen in de auto.

Hij grinnikte vol leedvermaak, en zei: 'Jij zult ook niet voor de slimste worden aangezien, als je je mond niet beter leert beheersen.'

Ik haalde de schouders op en antwoordde gemelijk: 'Ik had me dit soort werk heel anders voorgesteld. Er zit totaal geen tempo in, ik verveel me dóód. Het enige wat de spanning er hier in houdt, is de aanwezigheid van madame Enbourg.'

Terry bekeek me met een vreemde blik en gaf toe: 'Ja, - daar heb je gelijk aan.' En na enig zwijgen vroeg hij: 'Wat vind je van haar?'

'Och,' zei ik hatelijk, 'als ze nou bepaald de misdadigster uit het stuk moet zijn, dan zal ik me daarbij neerleggen, hoor! Het zal eventueel mijn verhaal vreselijk "echt" maken.'

Zonder verdere inleiding begon Terry toen: 'Madame Enbourg is coquet.'

'Inderdaad,' gaf ik toe.

'Hou je mond en laat me verder gaan,' raadde mijn alleraardigste neef. 'Probeer je hersenen te laten werken. Ze kwam bij de broers Van Doff aan huis, waarbij ze duidelijk een voorkeur aan de dag legde voor Henri. En Martijn was volgens de mensen die hem kenden, jaloers en haatdragend.'

‘Ja,’ zei ik. Dacht er te laat aan, dat ik mijn mond moest houden en m'n hersenen laten werken.

‘Vind jij die idee, van in een vermomming te gaan, die niet bij elkaar behoort, en elkander zogenaamd op het feest te treffen, niet een klein beetje geraffineerd?’

‘Een héél klein beetje,’ gaf ik toe. ‘Het wordt immers wel meer gedaan.’

‘Ja.’ Terry knikte en dacht na. ‘Maar het is toch geslepen. Het kan een reden hebben gehad.’

‘Alles kan,’ vond ik.

‘Een mens die op één punt geslepen is, kan het ook in andere dingen zijn,’ vervolgde Terry ongestoord. ‘Stel je nou eens dit voor, Han. We zitten naast elkaar in de auto, die hard rijdt.’

‘Goed,’ stemde ik toe.

‘Ik zit op de normale stuurplaats, links, en jij zit dus rechts.’

‘Ja.’

‘Nou gaan we door een bocht, *linksom*.’

‘Ja,’ zei ik geduldig.

‘Vóél je 't?’ vroeg Terry dringend. ‘Je zit te maffen!’

Ik trachtte het me voor te stellen. Terry links, ik naast hem. Snelrijdende wagen. Bocht linksom. ‘Ja,’ zei ik weer.

‘Naar welke kant word je door de vaart gedrukt?’ informeerde Terry gespannen.

Ik dacht weer na: ‘Tegen het portier.’

‘Verlies je daardoor je evenwicht?’ vroeg hij snel.

‘Nee,’ zei ik. ‘Tenzij ik - zo dicht tegen je aan zit, dat er tussen mij en het portier ruimte is, Terry! Dan rol ik als het ware om.’

‘Zo ruim is die wagen niet,’ verklaarde Terry.

‘Dan blijf ik rechtop tegen het portier zitten,’ stemde ik toe.

‘Dat deed ze niet,’ voltooide hij.

Ja, dat was vervelend waar. Madame Enbourg had haar evenwicht verloren, en moest het stuur grijpen.

‘En daardoor reed de wagen tegen een boom,’ vulde Terry aan, die de gedachten van mijn gezicht las.

‘Maar,’ wierp ik tegen, ‘dat zal ze heus niet expres gedaan hebben want bij een dergelijk ongeluk komt degen die

naast de chauffeur zit er altijd het slechtste af, dat is bekend.'

'En zij bleef volslagen ongedeerd,' versloeg hij me. 'Als je bent voorbereid, kun je zeker je maatregelen nemen, om niet door de voorruit te vliegen of tegen het dashboard te kwakken. Bovendien - ik heb het verhaal gehoord van de directeur van dit hotel, - bovendien vertrok madame Enbourg in een zware leren jas, met bont gevoerd.'

'Vind je dat gek?' verwonderde ik me.

'Vind je dat, over een bal-masqué-costuum, en dan vooral zoiets teers als een speelgoedfee, èn bij een zachte temperatuur, *niet gek?*' weervroeg Terry. En daar ik zweeg, voegde hij er nog duidelijkheidshalve bij: 'Door zo'n jas van een paar huiden op elkaar, kan bijna geen glas dringen, terwijl de dikke laag alle eventuele stoten verzacht. Behalve dat heb ik je al gezegd, wat ik van die blauwe plekken op haar vingers denk: ze heeft zich met geweld uit de buurt van de stuur-inrichting gehouden, door de kruk van het portier vast te houden. Door de schok raakten haar vingers er even tussen bekneld.'

Ik gaf me gewonnen. 'Terry, je bent een reuze licht!'

Hij antwoordde voldaan: 'Zie je nou wel, dat je straks aan het dazen was, toen je me op de vingers wou tikken, betreffende mijn kunde?'

'Absoluut,' beaamde ik nederig. 'Maar - je broeit nou wel op de misdaad van dat arme vrouwtje.... kun je echter ook vertellen, waaróm ze het deed?'

Terry streek eens door zijn haar en zuchtte: 'Kijk es, Han, al hebben mensen nog zo'n hekel aan elkaar, daarom kunnen ze mekaar toch wel eens op een of ander punt niet missen. De broers Van Doff hadden allebei een zwakke plek: geld. Martijn was een vreemd mens. Hij interesseerde zich hoogstens voor antiek.... Maar hoewel hij rijk was, is de idee "liefdadigheid" verre van hem gebleven. En het spijt me - Henri is ook niet buitengewoon scheutig.... Zodoende hebben ze indertijd beiden een testament laten maken, waarin ieders geld vermaakt werd aan de langstlevende. En nu wil het toeval, dat Henri drie dagen tevoren naar de notaris was geweest om zijn testament te laten veranderen.... Kan het ook zijn, dat hij zijn geld bij overlijden wenste te vermaken aan Arlette Enbourg? En is het misschien mogelijk, dat de

broers daarover ruzie hebben gekregen?.... En wist Arlette zelf daarvan, zodat ze, toen broerlief dood was, het Noodlot een handje meende te mogen helpen?!....'

'Terry!!' hijgde ik verbaasd. 'Is de boel dus als het ware opgelost?....'

'Welnee,' zei hij doodrustig. 'Dat is een lezing van het geval, die ik niet uit het oog wil verliezen. Hoewel ik denk, dat het anders is geweest, want er zijn gegevens, die verder reiken....'

Ik was vreselijk opgewonden en Terry zag dit beslist, want hij stelde me gerust: 'Het zal wel anders zijn, hoor! Maar ik wil je er alleen maar op voorbereiden, dat Arlette Enbourg niet het lammetje schijnt te zijn, dat ze ons voorspeelt. Want dat geval met die auto is toch duidelijk niet in orde, hè?'

'Nee,' stemde ik toe.

'Het is maar, -' Terry lachte, 'ik vertel je dit, omdat ik niet wil, dat je nou verliefd wordt op dat juffie. Begrijp je, Han?! Je moet mij helpen en aan een bevooroordeelde assistent heb ik geen snars.'

Het bloed vloog me naar het hoofd, maar ik hield me koest, want wat hij zei was ten slotte begrijpelijk.

'Ze zal wel niet zó geraffineerd zijn,' voegde hij er nog bij. 'Maar jij moet op alles bedacht zijn, als je straks naar haar toe gaat.'

'Ik ga helemaal niet naar haar toe,' antwoordde ik verbaasd.

'Dat doe je wel, Han!' zei Terry bestraffend. 'Je gaat vanavond naar haar toe, - als Terry van der Linden. Ik heb andere dingen te doen. Ik moet in stilte kunnen werken, vanavond, zonder dat iemand weet waar ik ben.'

'Maar - zal zij het onderscheid niet zien?' weifelde ik nog.

'Welnee,' stelde hij me gerust. 'Je weet niet half, hoe volledig je op me lijkt als je je op de voorgeschreven manier vermomt. Je moet interessant zijn hoor! En haar een beetje boeien. Ze moet tot half elf vastgehouden worden. Daarna ga je weg, en - enfin, dat spreken we vanmiddag nog wel af.'

We kwamen erg goedgeluimd aan de lunch, waar madame Arlette ons al wachtte.

‘Messieurs, messieurs!’ hoofdschudde ze. ‘U bent veel te druk bezig!’

Ik, in het vooruitzicht van het aardige avontuur, stelde haar overmoedig gerust. De tafel was allersmakelijkst gedekt, en met deze charmante gastvrouw erbij bleek onze honger nog groter dan we eerst meenden.

Ze vroeg naar de toestand van Henri en wij brachten zijn groeten over. Tussen het eten door informeerde ze verder, wat we in de middag zouden gaan doen.

‘We zouden het lichaam van monsieur Martijn graag willen zien,’ lichtte Terry toe. ‘En dan zouden we eigenlijk enkele dingen in het huis wensen te bekijken.’

Ze glimlachte zonderling, als met een zweem van spijt, en zei zacht: ‘Doe mijn groeten aan dat arme clavichord, dat daar zo eenzaam staat, in dat sombere huis....’

Terry lachte tegen haar, en antwoordde: ‘Als dat instrument werkelijk antiek is, heeft het toch al veel meer meegemaakt, madame!’

Ze sloeg haar prachtige grijze ogen op, en vroeg zacht: ‘Zou ik niet met u mee mogen.... om het éven te zien?’

Een ogenblik zweeg Terry weifelend, maar dan schudde hij langzaam het hoofd. ‘Het spijt me verschrikkelijk, madame....’ zei hij. ‘Ik durf u niet binnen te smokkelen.... Wat zou de politie zeggen?!.... Voor uw eigen veiligheid mag ik het niet toestaan.... Het staat in de kamer van Henri, nietwaar?’

‘Ja,’ gaf ze toe, met een rilling. ‘In die afschuwelijke kamer, waar een hele nacht een dode gelegen heeft.... Wie weet, hoe langzaam hij gestorven is....’

‘Dan begrijpt u toch wel,’ praatte Terry hier zacht overheen, ‘dat ik er niemand mag toelaten.... De kleinste vingertast kan een heel ander licht op de misdaad werpen.... En stelt u zich eens voor dat de justitie daardoor op een dwaalspoor geleid werd....’

‘U bent geen Fransman, monsieur,’ glimlachte ze. ‘En - geen musicus.’

Terry aanvaardde dit verwijt rustig, en at met smaak door.

Na de lunch wensten we madame Enbourg een prettige wandeling, wat ze lachend een grenzeloze hatelijkheid noemde. Ze beweerde te zullen gaan slapen, om de dag door te

komen, zoals ze alle dagen moest trachten te verschalken, tot ze Henri zou mogen bezoeken....

Terry en ik zochten Burgheem op, die met ons naar het politiebureau ging. Daar haalden we inspecteur Menters op, en met zijn viereen reden we naar een nabijgelegen grotere plaats, waar men het lijk van Martijn van Doff heen vervoerd had, voor sectie.

De vermoorde lag in een lijkenhuisje. Het was de meest troosteloze plaats, waar ik ooit een gestorvene heb zien liggen. 't Was een grijze cel, met schelwit electrisch licht. In het midden was een bank van beton en hierop lag, onder een grof laken, het lichaam.

Ik schaamde me een beetje, dat we zo critisch stonden te kijken naar deze verlaten man, die naakt lag uitgestrekt onder het wrede schijnsel. Zijn geelbleke masker was strak en leeg. De gelijkenis met de levende broer in het ziekenhuis was treffend, juist door die bleekheid. Ik vroeg me af, hoe twee mensen, die zo op elkaar geleken, geheel van elkaar hadden kunnen afdwalen.

Terry boog zich over de wond, die aan de rechterslaap te zien was: een kleine, diepe schram, met wat bloed eraan; de omgeving was een beetje blauw. Het moest een korte vinnige tik geweest zijn, van die pook, anders had het vlees erger geblesseerd moeten zijn.

Op het been was inderdaad een dergelijke wond. Deze was groter, zwaarder, dieper.

'Was er geen watten tegen de hoofdwond gelegd?' vroeg Terry aan Menters.

Deze verzekerde hem, dat dit niet het geval was geweest: er was geen pluisje gevonden.

Terwijl we hierover stonden te praten, kwam dr. Gants binnen.

Hij verwelkomde ons luid en opgewekt, typisch de man, die gewend was doden te zien en in hun nabijheid te leven: hij scheen er geen eerbied meer voor te voelen.

'Herkent u hem?' vroeg hij.

Terry knikte langzaam. Ik vond het pijnlijk, een leugen te moeten uitspreken in tegenwoordigheid van een dode en volgde dus Terry's voorbeeld.

'Het is een rare klap geweest, hè?' stelde Gants vast.

Terry zei hem, wat hij dacht, van een zeer snelle tik met een buitengewoon hard voorwerp, in dit geval de pook. ‘Ik heb iemand gekend, die een stok had van koffiehout,’ lichtte hij toe. ‘Daarmee kon je iemand een tik geven, dat het bot in zijn arm brak, zonder dat het vlees noemenswaardig letsel kreeg.’

‘Ja, ja,’ gaf dr. Gants toe. En hij voegde er vergoelijkend bij: ‘Misschien was het alleen maar een boos ongelukje van zijn broer.’

‘Ik geloof nog niet, dat zijn broer dit gedaan heeft,’ gaf Terry te kennen.

‘Och, kom?!’ verbaasde de dokter zich. Op het gezicht van Menters lag een trek van vreemde nieuwsgierigheid, alsof hij Terry van iets verdacht. Ik vond, dat mijn neef ook wel wat erg vrijmoedig de detective uithing. ‘En waarom twijfelt u?’ wilde de arts weten.

‘Hij kan het niet eerder gedaan hebben, dan toen hij om half vier thuiskwam,’ antwoordde Terry. ‘En ik kan onmogelijk in Henri een mens zien, die iemand een dusdanig gevaarlijke afstraffing zou geven - aangenomen, dat dit een ongeluk is, - nadat er uren over hun ruzie zijn heengegaan.’

De dokter kneep zijn ogen dicht en zei langzaam: ‘Het *lijkt* vreemd, ja.... Maar als deze man nu eens iets gezegd heeft....’ hij haalde de schouders op. ‘Er kunnen wel eens woorden vallen, die niet dadelijk treffen, maar zich als het ware invreten, meneer Van der Linden.’

‘Zeker, dat kan,’ zei Terry. ‘Wat bijvoorbeeld?’

‘Ik weet het niet,’ aarzelde dr. Gants. ‘Maar het is bekend, dat deze man’ - en hij tikte op de blote borst van het lijk, wat me vreselijk luguber aandeed - ‘niet bijster gesticht was over de omgang van zijn broer met madame Enbourg.... Zou het niet kunnen zijn, dat hij zoiets scherps over haar heeft gezegd, dat Henri eigenlijk pas in de loop van de middag de gedachte aan jaloezie van zijn broer heeft laten varen, en toen die woorden niet meer kon verkroppen?’

Terry vroeg op de man af: ‘Weet u iets, dokter?’

Gants schudde spijtig het hoofd. ‘Ik verdiep me graag in de menselijke problemen,’ zei hij. ‘En ik gaf duizend gulden contant, - eventueel door het rijk terug te betalen

-

als ik hem', en hij klopte weer op het lichaam, 'voor vijf minuten in het leven kon terugroepen. Vergeet u niet, wat Henri gezegd heeft in z'n ijlkoorts....'

Ja, dat leek mij on-ontkoombaar voor hem.

Terry vroeg aan de inspecteur: 'Lag hij niet op zijn linkerzijde onder het bed?'

'Ja,' bevestigde die.

'En bloedde de wond?'

'Die had gebloed.'

'Veel?'

'Niet noemenswaard.... Een dun straaltje was eruit over het gezicht gelopen.... Hij lag voorover gezakt, met het gezicht tegen de grond. Het verloren bloed was nauwelijks genoeg om het tapijt te bereiken.'

Ik voelde me wee worden van de ontsmettingslucht en het schelbelichte masker, dat zo somber mee scheen te luisteren naar wat deze onwetenden stonden te raden en te bedenken.

De wonden waren schoongewassen, en even levenloos als het hele lichaam: koud, strak, steriel: marmer.

En ik kwam onder de indruk van het idee 'moord': wat een ontzettende misdaad, om met één slag het leven te vernietigen: deze witte oren doof te maken, de mond stom, de ogen blind, de borst ademloos. Om met één onbeheerste, of misschien juist een welberekende beweging de hartslag, het grootste wonder van de schepping, stil te leggen. Hier lag nu een lichaam, gezond geschapen door God. En als iemand het leven had kunnen inblazen, waren alle organen zonder mankeren klaar geweest, te functioneren, volmaakt te werken. Ik peinsde: zou je iemand werkelijk zó kunnen haten, dat je dit niet meer ziet?

'Dat is dan alles,' zei Terry nadenkend.

Weer zag ik die vreemde blik in Menters' ogen. Hij zei eindelijk: 'U lijkt wel een rechercheur!....'

Ze spreidden het laken weer over de dode, en we gingen in het daglicht terug.

'Zijn er geen rechercheurs bij dit geval geweest?' vroeg Terry, argeloos.

'Ja zeker,' antwoordde Menters. 'Ze zijn er nog zo'n beetje mee bezig. Maar veel is hier niet aan te onderzoeken, denk ik zo.'

De klok van een naburige toren sloeg juist twee uur, toen we de straat op stapten.

Terry zei zacht tegen me: ‘Je zult het wel gek vinden, maar ik wens te vergeten, wat die vent daar in Nijmegen geijld heeft.’

Vol verwachting begaven we ons naar huis.

V

Toen de wagen voor het politiebureau in Aerdenberg stopte om inspecteur Menters uit te laten, kwam de heer Crommer met driftige stappen naar buiten gebeend, en vroeg kortaf: ‘Zoudt u zo vriendelijk willen zijn, even binnen te komen, heren?’

Hij leek me erg opgewonden. Zijn gezicht was van een onheilspellende kleur, en zijn ogen gingen haast schuil onder de gefronste wenkbrauwen.

‘Zeker,’ antwoordde Burgheem, die over het algemeen zo opvallend zwijgzaam was, dat we hem haast niet opmerkten. Terry knikte vriendelijk naar de commissaris, die echter niet gediend scheen van zulke vrijpostigheden. Hij blikte nors een andere kant op.

Onder het diepste stilzwijgen marcheerden we achter elkaar naar de kamer van de commissaris. Hij bood ons ieder een stoel en sloot de deur voorzichtig.

Toen wendde hij zich gewichtig om, en stelde de verpletterende vraag: ‘Wie van u is Terry van der Linden?’

‘Ik,’ zei Terry. Zonder blikken of blozen.

‘U geeft zich uit voor detective, niet?’ ging Crommer voort met een schampere glimlach.

‘Ik heb enige malen het werk van een detective met goed succes gedaan,’ verbeterde Terry hoffelijk. En hij voegde erbij: ‘En dat is de reden, voor zover ik weet, dat de mensen mij een detective noemen.’

‘Hoe dan ook, -’ de heer Crommer wuifde naar hem met een dik, boos handje, ‘u schijnt van zins te zijn, deze zaak.... op te lossen!! als ik wel ben ingelicht.’

Burgheem nam kalm het woord, en vroeg: ‘Wie heeft u ingelicht, commissaris?’

‘Dat gaat u niet aan,’ baste Crommer. ‘Het enige waar-

over ik u wens te onderhouden, is, dat ik me in mijn vak beledigd acht, als u zich gaat occuperen met.... *detectives*. U moest beter weten. Een ontwikkeld man als u!....'

Burgheem boog het hoofd, en repliceerde zachtmoedig: 'U zult toch niet van mij verlangen, dat ik Henri van Doff, die naar mijn mening onschuldig is, zonder meer laat verdenken door de politie, meneer Crommer. Dat moest ú beter weten. Ik heb veel vertrouwen in de macht en de wetenschap van het politiecorps. Maar Henri van Doff zal ik tot het laatste trachten te zuiveren van verdenking.'

'Waarom pleegde u dan geen overleg met mij!' snauwde de commissaris, een beroerte nabij.

'Omdat u als hoofd van de politie niet te vinden zoudt zijn geweest voor een overleg betreffende de hulp van *detectives*,' weerlegde Burgheem.

Terry richtte zich op, en vroeg: 'Mag ik ook eens wat zeggen, meneer Crommer?'

'Kom op,' gromde deze.

'Per slot van rekening is zowel meneer Burgheem als zijn cliënt, meneer Van Doff, vrij te doen wat ze willen, aangaande de hulp van een detective, nietwaar?'

'Ja, - er bestaat nog zoiets als beleefdheid en een daaruit voortvloeiend vertrouwen,' beet Crommer hem toe.

'Zeker,' erkende mijn neef zachtmoedig. 'Maar uw spreektrant zal deze gevoelens zeker niet versterkt hebben. En zelfs al had u zonder enig voorbehoud gelijk dan nog zie ik hierin geen reden voor u, zich over deze privé-aangelegenheid van meneer Van Doff zo op te winden.'

De commissaris liep met dreunende stappen op en neer voor ons, en zweeg een paar seconden. 'Wat mij onaangenaam treft,' zei hij toen kortaf, 'is, dat uw hulp is stilgehouden. We hebben gisteren kennis met u gemaakt, als vrienden van de Van Doffs. En of u dat nu bent of niet, laat me ijskoud, maar het was een leugen, dat u alleen uit belangstelling kwam! En met die leugen, hebt u alle mogelijke gegevens uit ons gekregen, die we anders zeker en vast niet zouden hebben verstrekt! De gedachte alleen, dat ik aan een beroeps-detective inlichtingen heb verschaft!....'

'Daar zit 'm de fout,' antwoordde Terry. 'U geeft wel veel te veel feiten bloot tegenover leken, die er niets mee

nodig hebben. Maar als ik als beroepsman bij u zou komen om inlichtingen, gaf u me geen woord.'

'U kunt niet verwachten, dat een rijks-instelling concurrentie verdraagt van een gewoon burgermannetje,' sneerde de commissaris.

'Ze zou samenwerking kunnen toestaan met een begaafd speurder,' zette Terry hem schaakmat, niet zonder pedanterie.

Dit wond Crommer dan ook vreselijk op. 'Begaafd speurder?' schreeuwde hij, met een hoge uithaal. 'Bahaha! Ik zou er haast om lachen!'

'Kom nou,' vermaande Terry gemoedelijk, 'u en lachen!!'

'U bent een fantast meneer!' brulde de man der Wet. 'En ik zal u niet verder helpen. Dat is alles, wat ik u te zeggen heb.'

'Ja, waarom zegt u dat dan niet meteen?' wilde Terry weten. 'Dat is toch veel kernachtiger! Het spijt me overigens want ik zou met uw hulp nog veel gauwer klaar zijn geweest. Nu zal het zeker nog vier dagen duren, voordat ik u een volledige verklaring van de toedracht zal kunnen voorleggen.'

'Vier dagen?!' herhaalde meneer Crommer schamper. 'Waarom niet in vier minuten?!'

'Omdat ik geen toverfee ben,' lichtte Terry hem nederig in. Voordat de ander iets had kunnen repliceren, ging hij voort: 'Het spijt mij van harte, dat wij u zo hebben opgewonden. Dat was zeker niet mijn bedoeling, meneer Crommer. Ik zal dag en nacht tot uw dienst staan met mijn ervaringen en inlichtingen, en hoop nog steeds, dat u een minder vijandige houding zult aannemen tegenover ons. Want denkt u zich de smaad eens in, als ik aan het licht zou moeten brengen, dat ik de ware moordenaar ontdekt heb, *ondanks* de politie....'

De commissaris stond een ogenblik voor hem stil en knipte met de ogen. 'Zo,' zei hij langzaam. 'Is dat uw bedoeling!'

'Nee,' verbeterde Terry zeer afgemeten. 'Dat is mijn bedoeling *niet*, meneer. Dat acht ik beneden mijn waardigheid. U hebt als mens en als ambtenaar van mij veel te verwachten, maar niets te vrezen. Goeiemiddag.'

Hij draaide zich op zijn hielen om en was zo snel de deur uit, dat Burgheem en ik gewoonweg moesten hollen om hem in te halen.

Hij bleek boos te zijn. ‘Dat verdomde mannetje!’ zei Terry. ‘Je zult zien, dat hij me absoluut tegenwerkt.’

‘We hebben in het uiterste geval de burgemeester achter ons,’ herinnerde mr. Burgheem hem. En hij besloot: ‘Laten we die dus meteen maar eens gaan opzoeken, dan kunt u kennis maken.’

‘En denkt u, dat deze dan niet tegen mijn inmenging gekant zal zijn?’ vroeg Terry bitter.

‘Als vriend van mij zeker niet,’ stelde Burgheem hem gerust.

De burgemeester, meneer Pael, was net zo dik als de commissaris, maar zijn humeur was even onverwoestbaar vrolijk als dat van de heer Crommer wankel. Toen Burgheem ons voorstelde en er meteen bij vertelde, dat Terry detective was, en dat hij veel van hem verwachtte voor Henri van Doff, straalde het burgemeestersgezicht van een allervriendelijkste lach, en hij knikte enthousiast.

‘Dacht u iets te kunnen bereiken?’ vroeg hij.

‘Zeker,’ gaf Terry toe, ‘mits ik geen tegenwerking ondervind van - sommige mensen.’

Hierop maakte mr. Burgheem enkele dingen duidelijk. En intussen bleef het gezicht van de heer Pael zo opgewekt, dat ik begon te geloven, het als een afwijking in zijn gelaatsspieren te moeten beschouwen.

‘Ja,’ zei hij op het laatst, ‘het is natuurlijk wel' een ongewone, en daardoor moeilijke situatie, heren.... Wat zijn eigenlijk uw plannen, meneer Van der Linden?’

‘Ik zou graag het huis willen zien, van binnen,’ lichtte Terry toe. ‘De kamers van de beide broers. De woonvertrekken. En ik zou natuurlijk graag een beetje vrijheid hebben in mijn beweging.’

Ik bedoel: het kan voorkomen, dat ik op de een of andere ongelegen tijd in het huis moet zijn. Dan is het dérangerend, als er een politie-agent zou staan, die me de toegang tot de kamer weigerde.’

‘Ja,’ knikte meneer Pael. ‘Ja, ja....’ en hij glimlachte zo plezierig alsof we met z'n vieren bezig waren, een smakelijk menu op te stellen. Toen nam hij de hoorn van zijn telefoonapparaat en vroeg een nummer aan. ‘Twee, juffrouw,’ zei meneer Pael. En nadat de verbinding tot stand was gekomen,

begon hij opnieuw: ‘Ja, Jan. Is de commissaris daar ook?.... Ja....’

We begrepen dat nummer twee het politiebureau was, en zwegen eerbiedig.

‘Ja,’ hernam de burgemeester. ‘Ja, Crommer. Met Pael... Ja, ja.... en met jou?.... nou, best, hoor! En de vrouw ook in orde?.... Gelukkige kerel!.... Ja, hahahahaha!.... Zeg, wanneer zou ik je eens even kunnen spreken?.... Wat?.... Heb jij iets vreemds met me te bepraten?.... Nou, dat mag ik horen.... Over het algemeen ben je gauw geneigd, iets gewoon te vinden, dus.... hahaha.... O, heb je geen tijd.... Per telefoon?.... ja -’ hij hield de hoorn even afgedekt, en verzocht ons uiterst zonnig, een ogenblikje in een aangrenzende kamer te willen gaan.

We deden dit, en het spijt me, te moeten zeggen, dat we daar niets van het volgende gesprek konden verstaan. We wachtten ongeveer een klein kwartier, en toen stond Pael plotseling weer voor ons, zo mogelijk nog opgewekter, en deelde ons mee, dat we vrij in het huis konden gaan, en doen wat we wilden. En of we misschien ook lust hadden in een kopje thee?

We hadden overal lust in. Ik denk nog vaak aan meneer Pael, als ik zijn naam in de krant lees of hoor noemen. Zulke mensen moesten er meer zijn. Tijdens het kopje thee vroeg hij aan Terry: ‘Is het heus waar, dat u in vier dagen hier klaar denkt te zijn?’

Daaruit konden we dan meteen eens zien, waarover Crommer zich het meest had opgewonden. Terry antwoordde bevestigend, onder voorbehoud, dat hij natuurlijk ook maar een mens was, en dus niets met zekerheid kon zeggen.

We dronken uitstekende thee en praatten gezellig. De heer Pael toonde een onverzadigbare belangstelling voor detectivebijzonderheden, en Terry maakte van de gelegenheid gebruik, zijn kennis te luchten, en deze machtige man meteen in een zo gunstig mogelijke stemming te brengen, zodat hij ons verder ook van dienst zou willen zijn.

Pael hing aan zijn lippen; hij leefde zo mee met de verhalen dat hij soms, als Terry iets erg spannend vertelde - wat volgens mijn mening wel eens wat aangedikt was - zijn lippen geluidloos bewoog, alsof hij eigenlijk het verhaal souf-

fleerde. En dat allemaal met een vreselijk opgewekt gezicht.

Nu en dan, als hij het niet meer kon verstouwen, zei hij: ‘Nou, nou, nou!’ En dat scheen hem dan flink op te luchten.

Toen we eindelijk vertrokken, was het niet anders dan met de beste wensen van de burgemeester, die ons de belofte had ontworpen, hem van alle eventueel interessante ontdekkingen op de hoogte te houden. Hij liet ons zelf uit, en we kregen bij wijze van afscheid allen een klap op de schouder; mr. Burgheem ook. Zodat een juist voorbijkomende inboorling schaamteloos bleef staan om ons heengaan te observeren.

Burgheem was in een opgewekt humeur. ‘Dat heb je fijn opgeknapt,’ prees hij Terry. En hij bemerkte zelf niet, dat hij hem tutoyeerde.

Trouwens ik geloof dat Terry het ook niet merkte. We waren veel te blij, dat de zaak weer een beetje gered was.

Terry en ik begaven ons regelrecht naar het huis van de Van Doffs. Om het ijzer te smeden, zolang het überhaupt in ons bereik was, want noch mijn neef noch ik meenden te mogen geloven dat Crommer zich permanent zou laten temmen.

VI

De villa waar de broeders Van Doff gewoond hadden, was een groot vierkant huis, crème geschilderd. Typisch deftige dorpsvilla, vlak aan de straat staande, met een voordeur in het midden en aan beide zijden twee ramen. Voor die ramen was een smalle hardstenen stoep met korte pilaartjes, waartussen ijzeren kettingen in bogen naar de grond hingen, rijk beplant met scherpe prikkels, om de lieve jeugd van de verleiding af te houden, erop te gaan schommelen.

We belden; de schel klonk hol door de gang weg. De huishoudster deed ons open. Ze was een gedrongen vrouw van ongeveer dertig jaar, blond, met verbaasde blauwe ogen en driemaal zoveel tandvlees als tanden. Ze stond daar heel eigendommelijk ia de blanke gang, met aan weerszijden deuren en ver achter haar, aan het eind van de gang, ook een deur, welke klassieke plaats bij dit soort huizen niet te raden liet, wat voor vertrek zich daarachter bevond.

‘Ik zou graag enkele dingen willen zien, voor het onderzoek,’ zei Terry beminnelijk.

‘Ook al voor 't onderzoek!...’ gaf ze terug. ‘Nou, komt u maar binnen.... Wat mot, dat mot...’

‘Bent u juffrouw Booner niet?’ vroeg Terry.

‘Tot nog toe zie 'k geen kans, iemand anders te zijn,’ bitste ze wantrouwend.

‘O, maar dat komt nog wel!’ antwoordde Terry met een knipoog. Hij vervolgde uitgestreken: ‘Mijn naam is Van der Linden. En dit, -’ met een handwui naar mij, ‘is meneer Van der Linden.’

Aangezien ik een voorstander ben van luchtige conversatie, genoot ik intens.

‘Ik hoop, dat u je voete veegt,’ merkte de dame op. ‘U ben zeker die detective?’

Hoewel we ons onaangenaam verrast voelden door deze vraag, lieten we geen van beiden iets merken.

‘Een detective is de enige, wiens voetsporen onschuldig zijn,’ wierp Terry tegen.

‘Zo,’ verbaasde ze zich. ‘Dus u bèn 'n detective?.... Dan zal 'k me bril es opzette....’

‘Er is niks aan me te zien,’ waarschuwde mijn neef, ‘want ik ben vermomd als gewoon mens.’

‘Nou afijn, de gewone mense vege d'rlui voete,’ antwoordde juffrouw Booner tevreden. Ze deed de deur achter ons dicht en vroeg: ‘Wat wou u eerst zien?’

‘De kamer van meneer Henri,’ gaf Terry te kennen.

Ze voerde ons langs een brede gemakkelijke trap met mollige lopers naar de eerste verdieping. Op het portaal zei Terry: ‘Zegt u nou meteen even, waar de kamer van meneer Martijn is, dan kunnen we aan de gang zonder u telkens te hoeven storen.

‘O, mar ik kom toch wel es kijke,’ vertelde ze vriendelijker.

Doch dit was niet naar Terry's zin. ‘Nee,’ antwoordde hij stellig, ‘niemand komt kijken. Ik werk graag rustig.’

De dame bewoog haar elleboog met een welsprekend gebaar van twijfel, en maakte er geen woord verder over vuil. Ze gooide achtereenvolgens twee deuren open en kondigde aan: ‘Meneer Henri,’ en ‘Meneer Martijn’. En liet ons toen alleen.

De kamer van Martijn lag aan de achterkant van het huis

en had het uitzicht op een brede tuin met vruchtbomen en een gazon. Aangezien dit de zuidkant was, en de zon scheen, heerste er een heerlijk helder licht. Het was een gewone, tamelijk rommelige, maar toch deftig uitziende herenkamer. Er stonden enige antieke vazen en pullen op een prachtig, eveneens antiek, dressoir. In de hoek was een gemoderniseerde oude vuurplaats. Hier vonden we het haardstel, waaruit de pook miste: de pook van het politiebureau, die zo'n dramatische rol had gespeeld bij het sterven van Martijn.

Bij een van de ramen stond een grote balpoten tafel met een Perzisch kleed erover. Ernaast stond een houten prullebak.

Terry wendde zich om naar mij en zei: 'Ja, Han, neem dit opschrijfboekje,' en hij gaf me er een, 'en schrijf op, wat ik je dicteer.' Hij liep langs een wand, alles scherp opnemend, speurend, terwijl ik verwachtingsvol klaar stond met mijn vulpen.

Maar er kwam geen woord van hem. Hij beende met lange stappen heen en weer, bleef bij de prullebak staan, en tilde die op. Een tijdlang beschouwde hij de buitenkant en ook de binnenzijde. Toen zette hij het ding onverwachts neer en wreef met zijn vingers over het Perzische tapijt op tafel.

'Schrijf op, Han,' zei hij, 'wattenpluisjes op de tafel. Roze watten. Zeer weinig.' Ik schreef. Had net een gevoel alsof we rovertje speelden, want een profeet is in het eigen land niet geëerd: ik had teveel herinneringen aan Terry als ondeugende kameraad van vroeger, om nu meteen dit werk serieus te kunnen opvatten.

'Op drie verschillende plaatsen,' dicteerde Terry.

Daarna stapte hij snel naar de vuurhaard, die uit was, en keek scherp in de zwart-grijs verbrande massa.

Toen hij zo een half uur heen en weer gedraafd had, en mijn vulpen begon op te drogen van werkeloosheid, zei Terry, 'Laten we es naar die andere kamer gaan.'

Op de gang gekomen stond hij stil, en brulde naar beneden: 'Juffrouw Bóóner!....'

Maar uit een gesloten vertrek beneden klonk ons een somber gezang tegen van deze dame: 'Een man be-stelt.... twee grote gla-zen bie-hie-hier!....'

'Naar de bliksem, met die joelende wijven,' baste Terry, driftig. Liet zich twee treden afzakken en brulde opnieuw

eerst viel een wonderlijk soort platte piano op, die op een tafel stond: ‘Het clavichord van madame Enbourg,’ stelde Terry vast. We bekeken het beiden met grote belangstelling. Ik sloeg een paar tonen aan. De klank was dun en ongelooflijk zuiver, alsof ik met een hamertje tegen een kristallen bokaal had geslagen. Terry bekeek het ding vreselijk nadrukkelijk, van binnen en van buiten. Hij voelde aan de toetsen en streek over de kast, klopte op het hout....

Ik keek eens met een schuin oogje naar het bed, daar ik uiteraard niet begreep wat Terry in dat instrument zocht, en dus meer naar zaken neigde die mij praktisch leken. Dat bed zag er zo onberoerd uit: je zou niet zeggen, dat er iemand dood onder gelegen had.

Terry zag mijn blik en wendde zich nu ook om. ‘Ja,’ zuchtte hij, ‘het bed, Han....’

We bekeken het nader. Een gewoon, groot, sterk bed, wit gelakt, met smalle blauwe biezen. Zware houten zijschotten, massief hoofd- en voeteneinde.

‘Ze hebben geen vingerafdrukken gevonden,’ zei Terry, zich bukkend naar de onderrand. Hij tilde de spreij op, en bezag het gladde lak met een loupe. Toen liet hij zich op z’n knieën zakken en keek onder het ledikant. Ik deed hetzelfde. Vond het een luguber idee, dat daar de man onder gelegen had, met dat strakke gezicht....

‘Daar ligt nog een veegje bloed....’ murmelde Terry.

‘Pen op, Han.... vleugje bloed onder het bed.... -’ hij onderbrak zichzelf, richtte zich op. ‘Zeg wil jij even voorzichtig proberen, het bed wat op te tillen?’

‘Natuurlijk,’ stemde ik toe. Stak het boekje in m’n zak en hief de zijkant van het tamelijk zware bed met beide handen op.

Terry zei: ‘Onthoud dit even, om te noteren: stof onder het bed in vorm van een lichaam weggeschoven....’

‘Dat is nogal wiedes,’ vond ik.

‘Til dat ding toch hoger op,’ vermaande hij. Ik tilde het bed scheef de hoogte in, wel veertig centimeter van de grond.

Meteen gleed Terry er voorzichtig onder, en ging precies in de donkere silhouet van het weggeschoven stof liggen.

‘Terry!’ siste ik. ‘Ben je bezopen? Wat voor nut heeft het, op de plaats van die dooie te gaan liggen....’

‘Maak je niet dik,’ kalmeerde Terry. ‘Ik lig hier best, hoor. Schrijf maar op.’ Ik greep mijn vulpen. ‘Stof onder het bed in vorm van lichaam weggeveegd.... Ook op andere plaatsen bijvoorbeeld achter het lichaam.... bij de benen.... Dat duidt op beweging....’ Terry zweeg even.

‘Onder uit matras loshangende korte veer,’ vervolgde hij. ‘Die hangt hier gezellig te bengelen.’

‘Moet ik dat ook opschrijven?’ vroeg ik spottend.

‘Rund,’ zei Terry, de detective. ‘Schrijf op: potloodkrassen.

‘Pot-lood-kras-sen,’ schreef ik op. ‘Waar?’

‘Nergens,’ zei hij. ‘Vraag niet zoveel, mijn waarde Watson.’

‘Als je nog eenmaal “mijn waarde Watson” zegt, ga ik boven op dat bed staan dansen,’ dreigde ik.

‘Denk erom,’ vermaande Terry, heel ernstig, ‘dat we in een sterfkamer zijn, en dat onder dit bed iemand lag, die misschien erg geleden heeft.’

Ik voelde me bestraft als een klein kind.

‘En ga verder alsjeblieft eens met een flinke plof op die matras zitten,’ vervolgde mijn opvoeder. ‘Je inspireert me.’

Ik deed het gedwee, van louter schaamte.

‘Nee,’ murmelde Terry. ‘Die streepjes blijven zichtbaar.’

Toen moest ik opstaan; het bed weer optillen, zodat hij er onderuit kon komen, zonder de stofrand te schenden.

Hij zocht verder de kamer af. Sigarettepeukjes in een asbakje werden nauwkeurig bekeken. ‘Waar is de tijd, de gulden tijd,’ dreunde mijn neef, ‘dat detectives aan de hand van zo'n peukje een heel drama konden reconstrueren?’

‘Moet nog komen,’ zei ik. ‘Zo gauw er peukjes met handen verkocht worden.’

‘Ik begrijp niet, hoe iemand lollig kan willen zijn, in een kamer als deze,’ dacht Terry hardop, met hoge wenkbrauwen.

Ik pakte hem bij een arm en antwoordde: ‘Ik ben geen detective. Wil je wel geloven, dat ik, als ik zo ernstig moet blijven, bang word. Deze kamer is zo ellendig somber, op het Noorden....’

‘Wees maar niet bang, hoor,’ zei hij zoetsappig. ‘Pa is bij je.’

‘Nou wil je zelf ook lollig zijn,’ wees ik hem terecht.

Hij keek me vriendelijk aan en antwoordde: ‘Kom, Han! Je moet heus flink zijn. Ik begrijp wel, dat je dit niet leuk vindt. Maar ik heb jouw hulp nodig. Ik zal je wat vertellen.... Ik verwacht vanavond iets, wat misschien sensationeel kan worden. Hier in huis. Snap je? En dan moet jij ook hier zijn. En - zonder zenuwen. Want die arme dooie kerel zal ons niets meer doen....’

We zwegen even, en Terry onderzocht de inhoud van de papiermand. Er waren enige reusachtige papieren ingepropt, en lange touwen. Onderin lagen een verscheurde das, een gebarsten ballonnetje en een leeg lucifersdoosje.

‘Wat verwacht je dan?’ vroeg ik. Meende dat toch wel te mogen weten.

‘Na half elf,’ zei Terry, ‘als je bij Arlette vandaan komt, heb ik je hulp nodig. Hier. Zorg dus, dat je er bent. En als je mocht griezelen, denk er dan maar aan, dat ik hier de hele avond al in het donker ben geweest, - alleen. Want daar zal het wel op uitdraaien.’

‘Maar wat verwacht je dan?’ herhaalde ik.

‘Dat kan ik nog niet met zekerheid zeggen,’ ontweek hij. ‘Een aanval op deze kamer, wellicht. Iets - bovennatuurlijks.’

‘Onzin,’ zei ik.

‘Afwachten.’

Ik keek hem eens aan en vroeg: ‘Heb je eigenlijk wel zenuwen?’

‘En of, Han,’ beaamde hij. ‘Ik ben heus maar een heel gewoon mens.’

‘Dus geen begaafd speurder?’ vroeg ik, me een gesprek herinnerend dat we diezelfde middag gevoerd hadden met commissaris Crommer.

Hij grijnsde een beetje. Klopte me hardhandig op de rug en ging voort: ‘Weet je nog, dat we als kinderen eens zouden rijden met een bokkewagentje? ...’

Dat wist ik nog maar al te best.

Terry, die me zag lachen, zei alleen maar: ‘Juist. Die bok was onwillig, en liep slechts, als je aan zijn oren trok. Maar dan achteruit. Toen heb ik hem achterste-voren ingespannen, en reden we op een rare manier. Maar we reden toch hè?’

Ik moest lachen als ik er aan dacht.

‘Nou, - dat is eigenlijk het hele detective-zijn,’ verklaarde Terry kalm. ‘Gewone mensen weten geen originele oplossing voor een gebeurtenis. Dan ga ik op mijn manier logisch denken, en dan zie ik een heel andere uitweg....’

‘Ja,’ zei ik, ‘maar misschien weet je niet meer, dat het die bok op een gegeven ogenblik begon te vervelen, en dat 'ie toen vooruit sprong, en omdat 'ie omgekeerd in het tuig stond, sprong hij op de wagen, en de hele boel kantelde.’

‘En toen had ik een neef,’ vulde Terry aan, ‘die Han heette en die zo slim was, tegen die bok te schreeuwen zo hard als 'ie maar kon. En daarvan schrok het dier, en wij waren gered.’ Hij knikte langzaam en ernstig. ‘Zo kan het ook nu weer gaan. En dan heb ik die neef weer nodig.’

Voordat ik een woord had kunnen antwoorden, had Terry zich gebukt, alweer verdiept in het probleem, en murmelde: ‘Daar lag het potlood....’

Toen verklaarde hij het onderzoek voor beëindigd, hoe onvoldaan ik me ook voelde en we begaven ons naar beneden.

Juffrouw Booner ontving ons zwijgend, met thee. Terry gaf haar een pluim over de smaak, zodat ze in een betere stemming geraakte, want ze was zichtbaar nerveus.

‘Hoe lang bent u al hier?’ vroeg Terry.

‘Tien jaar, meneer,’ antwoordde ze, zo prompt alsof ze op school was.

‘Nou nou, dat is een hele tijd,’ meende Terry. ‘Acht u meneer Henri in staat tot - wat de mensen van hem denken?....’

‘O, dus u weet het ook al,’ verwonderde ze zich. Ze werd bleek en frommelde wat aan een klein zakdoekje. ‘N-nee, meneer Henri is altijd zo'n aardige man.... En zo kalm.... Nee.’

‘Waar was u eigenlijk, toen meneer Henri die middag thuis kwam uit de stad?’

‘Ik was in de keuken, meneer,’ vertelde ze. ‘Met Gert, de knecht, ziet u.... Ik zou net boodschappen gaan doen.... en toen hoor ik de voordeur.... “Gut” zeg ik tegen Gert, “dat is meneer Henri....”, zeg 'k.... en ik wachtte even, met in de gang te komme.... tot meneer boven was....’

Terry knikte. ‘Waarom wachtte u?’

‘Nou, ik von het geen pas geve, tegelijk met meneer in de gang te zijn.... En ik moest toch tegen Gert zegge, dat hij de messe moest slijpe, terwijl ik weg was....’

‘O, ging u uit?’ begreep Terry.

‘Ja, meneer.... we moeste groene zeep hebbe ... en zout.... enne - closetpapier.... En dat haal ik altijd in een winkeltje waar ze geen telefoon hebbe.... zodat ik het zelf moet hale.’

‘Juist,’ zei Terry nadenkend. ‘Dus was u niet thuis, toen .... nou ja, - op het ogenblik, dat er iets met meneer Martijn gebeurd moet zijn?’

‘D-dat weet ik niet, meneer.... want ziet u, - eh ik wachtte een beetje lang....., enne.... - -’ Ze kreeg plotseling tranen in de ogen, en kon niet verder gaan.

‘Nou?’ vroeg Terry gespannen, maar toch vriendelijk en rustig. ‘Kom, juffrouw....’

‘Ik vin 'et zo naar.’ Ze legde het hoofd voorover en snikte. Terry zond mij een flitsend snelle blik toe. Hij legde zijn hand kalmerend op die van de huishoudster. ‘Zegt u het mij maar...., wat was er zo naar?’

Ze richtte zich net zo plotseling weer op, zodat ik niet kon nalaten, terug te veren met mijn hoofd. In dat ene moment was haar gezicht helemaal rood en opgezet van tranen. ‘Ik ben d'r zo zenuwachtig van geweest,’ zei ze bevend, ‘ik durf gewoonweg niet meer te slapen.... Toen ik de gang in kwam, hoorde ik meneer Henri boven met iets zwaars sjouwen....’

Ik werd ijskoud en keek naar Terry. Het haar op mijn hoofd prikte.

‘Ik riep: “Zal ik u effe helpe, meneer Henri?” maar hij had bijna geen adem, en antwoordde: “Nee, dank u, juffrouw.... ik ben d'r al!” - Nou, en toen ben ik maar uitgegaan....’

Er viel een schaduw over Terry's gezicht. Hij was opeens volkomen ernstig.

‘Ik mag meneer Henri graag,’ voegde het meisje erbij, ‘en ik zou bij God niet wille, dat'ie door mij in de knijp kwam.... Maar u ben 'n detective.... die merke toch alles....’

‘Ja,’ zei Terry ernstig. ‘Dat zie je nou....’

En juffrouw Booner knikte plechtig, onder de indruk, met het hoofd.

‘U houdt nog meer verborgen,’ raadde Terry met een ontzettend streng gezicht.

De juffrouw hief vier vingers in de hoogte en zwoer: ‘Zo waar helpe mij God Allemachtig: nee.’

‘Denkt u nog eens na, juffrouw!’ vermaande Terry.

‘Ik kan niet meer denke,’ zuchtte ze. ‘En ik wil ook niet.’

We zwegen allemaal even. Toen vroeg Terry: ‘Wie heeft u verteld, dat ik detective was?’

‘Madam,’ antwoordde de huishoudster rondweg. ‘Ze kwam hier straks langs, toen zei ze in zo'n gebroke taaltje, dat ze alleen maar spreke ken: - nou ja, eerst 'n heleboel rarekiek waar ik niks van versta, en toen, ‘strakies detectiwe komen.’

Terry knikte weer en glimlachte. We dronken onze thee op, waarna Terry verzocht: ‘Zoudt u dan even Gert willen roepen?’

Ze stond gehoorzaam op. Bij de deur wendde ze zich om, en vroeg: ‘Ken u 't niet stilhouwe?’

‘Ik zal 't proberen,’ beloofde Terry.

Toen waren we alleen en keken elkaar aan.

‘Het wordt warm voor hem,’ fluisterde Terry. Ik zag iets in zijn ogen, dat op ontzetting leek.

‘Weet ze nog meer?’ fluisterde ik terug.

Hij haalde de schouders op en lachte kort: ‘Ik moet toch proberen, eruit te halen wat erin zit....’

Ik vroeg zacht: ‘Zou Arlette ook bij de politie verklapt hebben, dat jij detective bent?’

Hij knikte geheimzinnig.

Een kort klopje: Gert kwam binnen.

‘Goeiemiddag, heren!’ Keurige knecht, betrouwbare bruine ogen, dun haar, roze streepjesjas om zijn gespierde body. Ik schatte hem veertig.

‘Zo, - ik zal maar Gert zeggen,’ opende Terry dit verhoor.

‘Wè-ja, meneer!’ gaf de man gemoedelijk toe.

‘Ga zitten,’ nodigde Terry hem uit.

‘Met permissie,’ zei Gert en zeeg in een halve buiging op de stoel neer.

‘Hoe lang dien je hier al?’ vroeg Terry weer.

‘Drie jaar, meneer.’

‘Zo, bevalt het je?’

‘Gaat best, meneer.... 'n Beetje stil.... Maar overigens....’ Een handgebaar, dat vaag was.

‘Kon je goed met de heren opschieten?’

Even een blik van helle bevreemding. Dan antwoordde hij bruto: ‘Nou - niet altijd....’

‘Hoezo?’ vroeg Terry onbevagen. ‘Waren ze weleens onaangenaam?’

‘Ja,’ zei de man kortaf. ‘Meneer Martijn was nou niet bepaald een ideale baas.... En soms ook weer wel.... Ik heb 'm wel meegemaakt dat'ie bepaald scheutig leek.... En dan opeens weer - honds.... Hónds....’

‘En meneer Henri?’ informeerde Terry.

‘Die is meer gelijkmatig,’ meende Gert. ‘Niet scheutig en niet gemeen.... Die was altijd dezelfde.... Gewoon.... wel vriendelijk....’

‘Acht je hem in staat tot moord, hetzij uit drift, of met voorbedachte rade?’ vroeg Terry verder.

‘Nee, meneer,’ was het resolute antwoord. ‘Dat is uitgesloten, dat weet ik zeker....’

‘Hadden de heren vaak verschil van mening?’ polste Terry.

‘Dat was het juist,’ legde Gert uit, ‘- nee.... Maar meneer Martijn wist precies, waarmee hij z'n broer kon pesten, met permissie.... Hij sloeg geen gelegenheid over, om z'n broer te treiteren, met de meest onmogelijke dingen.... Ik heb me vaak afgevraagd: hoe verzint 'ie 't zo.... Als meneer Henri graag wou uitslapen, dan zette meneer Martijn de radio al om half acht 's morgens aan.... Zulk soort dingen, ziet u?.... Ik liep m'n eigen wel es te verbijten en, dan dacht ik: wat een sjentelman, die meneer Henri, dat 'ie nou weer niks laat merken....’

‘Maar dat moet iemand toch éénmaal te bar worden?’ meende ik.

‘Nou, - het is al die jaren goed gegaan,’ dacht Gert. ‘Ik ben er wel bij geweest, dat meneer Martijn hem uitschold

met de gemeenste woorden, enkel omdat meneer Henri een vork van de tafel liet vallen, of omdat hij zich verslikte met drinken, wat toch iedereen kan overkomen.... En dan was 'ie stil, en deed net, of meneer Martijn lucht was.'

'Hadden ze vijanden?' vroeg Terry. Dus was mijn bedenksel in dat opzicht toch niet zo gek geweest.

'Ook niet,' antwoordde de knecht. 'Ze hadden helemaal niks als ik het zo maar es mag zeggen.... Tot meneer Henri zin kreeg aan die Franse juffrouw.... Die kwam hier in "De gouden Arm" te wonen, en op een middag hebben ze mekaar ontmoet op de hei, en daar schijnen ze gesproken te hebben over muziek en toen was het binnen een week aan.... Maar vijanden hadden de heren niet; net zomin als vrinden.... Ze leefden als planten.'

'En -, hernam Terry kies, 'excuseer de vraag, Gert....'

'Tot uw dienst, meneer.'

'In wat voor verhouding stonden de heren tot.... juffrouw Booner?'

'O,' hier moest Gert grinniken, 'dat was keurig in orde, meneer. Ze noemden haar altijd juffrouw, en ze is mijn verloofde....'

'Ach,' zei Terry, zichtbaar geschrokken. 'Dan - mag ik je zeker wel geluk wensen, Gert?.... Want ze lijkt me een alleraardigste vrouw....'

'Zeker,' gaf Gert toe. 'Hoewel het duvels gauw went, heren.... Ze heeft niet veel praat, als ik 't zo maar es mag zeggen.... Afijn, daar heb je 'n vrouw ook niet voor....'

Terry knikte half glimlachend en staaarde op zijn nagels.

'Houdt ze veel van u?' vroeg hij.

'Dat zou ik denken, meneer. We zijn stapel op mekaar.'

'Zo mag ik het horen,' zei Terry aartsvaderlijk. 'Zo behóórt het, Gert!'

'Ja, meneer. Daarom is het ook zo,' bedacht Gert praktisch. Ik beet op mijn lippen.

Terry vervolgde: 'Heb je niks gehoord, toen meneer Henri thuis kwam?'

'Nee, meneer,' was 't antwoord. 'Ik moest nodig messen slijpen en dat maakt zo'n lawaai, als je 't goed doet.... Nee, - trouwens, 'n mens is van nature nou eenmaal niet zo kwaaddenkend, dat je telkens effe ophoudt, om te luis-

teren: vermoordt meneer Henri z'n broer misschien net?..'

Terry en ik schoten allebei in de lach.

'Nee, zeg nou zelf!' verdedigde Gert zich vol ernst.

'En hoe was meneer Henri aan het diner?' vroeg ik.

'O, gewoon,' vond Gert. 'Hij was wel wat gejaagd, maar - ja, als ik met die Franse juffrouw naar een bal-masqué zou gaan dan was ik ook zenuwachtig, dus dat lijkt me zelfs nou nog helemaal niet gek....'

'Weet je ook, of meneer Martijn nog uit is geweest, in de middag?' bedacht Terry.

'Ik heb niks gemerkt, meneer,' verzekerde Gert trouwhartig. 't Spijt me genoeg.'

'Dat is dan alles,' gaf Terry te kennen. 'Zou je misschien even de tuinknecht willen roepen?'

De man tegenover ons stond op en liep naar de deur.

'A propos,' zei Terry. 'Heb je wel eens herrie met een van de heren gehad?....'

Een bloedrode blos gutste over Gert's wangen. 'Daar hebt u zeker al van gehoord,' zei hij met een zwakke poging tot bravour.

'Nee,' antwoordde Terry nuchter. 'Ik hoor er nu van.'

De knecht keek ons met een beetje vrije verstandhouding aan, en zei toen: 'Nou - met meneer Henri nóóit.... Maar zoals ik u al zei...., meneer Martijn kon beestachtig zijn.... En ik ben ten slotte ook niet van steen. -'

Mijn neef wenkte geruststellend, en de man ging weg.

Ik zei: 'n Vlot type, niet?'

'Aardige vent,' prees Terry. 'Ik mag dat soort wel.'

Juffrouw Booner stak haar hoofd om de hoek van de deur en informeerde of we nog een tweede kopje wilden, wat we niet afsloegen. Ze bediende ons met neergeslagen ogen, en sprak bijna niet. Ik vond haar kennelijk onder de indruk van haar verraad, en vroeg Terry's oordeel, toen ze weer weg was.

Hij knikte langzaam en fluisterde: 'Het is ook hard voor zo'n plichtsgetrouwe ziel, om de waarheid te moeten zeggen. En toch durft ze niet anders. Kun je begrijpen, Han, wat die de laatste nachten heeft doorgemaakt? Ze is gewoonweg opgevreten van angst en zelfverwijt.'

Toen kwam Teun.

Hij klopte daverend aan en bleef in de deur staan met zijn pet op. Ik schatte hem op hoogstens vijftwintig.

‘Goeiendag,’ zei hij stug.

‘Goeiemiddag,’ zeiden wij. En Terry nodigde hem uit te gaan zitten, aan welk verzoek hij met ongelooflijke traagheid voldeed. De pet bleef op het hoofd. Hij glimlachte tegen ons, met een slecht verzorgd gebit, half verlegen, half verontschuldigend, als een kind dat betrapt is op snoepen.

‘Teun, hè?’ begon Terry.

‘Ja, eh - jáá,’ zei Teun. En zekerheidshalve nog eens ‘Jawel.’

‘Hoelang dien je in deze betrekking?’

‘Vijf jaar.’

Terry zweeg even. Vroeg dan: ‘Heb je verkering?’

Teun bekeek hem wantrouwend, alsof hij poogde te doorgronden of hij hier met een medeminnaar te doen had, en zei toen kortaf: ‘Ja.’

‘Al lang?’ informeerde Terry.

‘Vier jaar.’

‘Zo, zo....’ Terry dronk op zijn gemak thee, veegde zijn mond af. Ik begreep, dat dit bedenktijd was. Hij vervolgde: ‘Waren de heren goed voor je?’

‘Oach, da' ging....., 't benne nou eenmaal here,’ vergoelijkte Teun. ‘En dat binne andere mense dan wij....’

‘Wel es verschil van mening gehad?’

‘Nie vaak,’ omzeilde hij. ‘Ik was buite, en hullie binne....’

Terry knikte. ‘Maar toch wel es een hard woordje moeten horen?’

‘Ja, - ja.... 't benne nou eenmaal here, zoals 'k zeg.’

‘Hadden de anderen ook wel eens iets met de heren? Of - lag het misschien een beetje aan jou?’ polste Terry. Ik voelde vurige bewondering voor deze strikvraag. Natuurlijk zou de man zijn baantje willen schoonpraten, en -

‘Nei, an mij lag 't nie.....,’ zei hij. ‘We hadde all'mâl wel es keet met die lui....’

‘Kom, kom,’ weerde Terry af. ‘Allemaal is overdreven. Juffrouw Booner kon het bijvoorbeeld best met ze vinden.’

‘O, ja?!’ hoonde Teun. ‘Nou, da's ôk 'n bak! En die keer dassen zo'n herrie kreeg met meneer Martijn over die pook?!’

‘Wat voor pook?’ vroeg Terry vermaakt. Ik voelde een hete gloed naar mijn hoofd stijgen. Hoewel het me ondenkbaar leek, dat de politie dit alles niet reeds lang zou weten, in een klein dorp.

‘Nou, zo'n oud dink, uit zijn kamer.... Se hadde toen de hond nog...., en die was vals.... en op 'n gegeve ogeblik het 'ie de juffrouw in d'r gat gehapt.... So.... 'n lap uit 'r japon.... En zij wier netuurlek woeiend, (ze ken kanjers weze) en zij neemt 'n ouwe pook in meneer Martijn's kamer, en mept die hond de trap af....’

‘Groot gelijk,’ vond Terry. ‘Wat een flinke vrouw!....’

‘Nou, meneer Martijn was duvels.. .. Hij schreuwde en vloekte en dreeg daddie d'r an 't gerech sou angeve.... En zij jankte van drif' en schreuwde: ‘A'k u was, sou 'k die pook mar wegstoppe!....’

Teun haalde de schouders op. ‘Oach,’ onderwees hij wijsgerig, ‘vrouwen zegge zoveel!....’

Terry knikte instemmend.

‘Dus er viel wel eens een kwaad woordje,’ zei hij teleurgesteld.

‘Ik sorgde altijd mar, dat 'k net ergens anders most harke,’ vertelde Teun nog.

‘Dat is ook heel verstandig,’ prees Terry. En daar hij blijkbaar verder niets meer wenste te weten, gaf hij Teun zijn afscheid.

Toen we weer alleen in de kamer waren, fluisterde ik opgewonden: ‘Zou dat dezelfde pook zijn?....’

‘Er is geen andere,’ bevestigde hij, even zacht.

‘Wonderlijk,’ vond ik.

‘We zijn er nog niet,’ beweerde hij. ‘Je zult straks nog veel meer wonderlijks horen, Han. Wacht maar es af.’

We gingen de gang in, en vonden een eind verderop, vlak bij de voordeur, juffrouw Booner, die de looper aanveegde. Toen ze begreep dat we weg wilden gaan, richtte ze zich op van haar werk en opende de deur met neergeslagen ogen. Ik keek onwillekeurig naar de vegeer, die ze zo onschuldig in haar hand hield.

‘Dag juffrouw,’ groetten wij. En: ‘Dag here,’ zei zij. Op de drempel stond Terry stil en vroeg: ‘O, ja, juffrouw Booner.... die ochtend, nadat meneer Henri naar het bal-

masqué geweest was.... ik bedoel, toen u meneer Martijn vond.... Had u toen al gewerkt, in die kamer?....’

Haar bolle ogen vlogen in een grote kring om ons heen. ‘Ja, - eh - ik wou opruime....’

‘Wat had u voor werk gedaan?’

‘Nou, - van alles....’

‘Juist, juist.’ Terry sloeg een sigaret af op zijn duim. ‘De gewone dingen, hè? Tandepoetsglas en zo.’

‘Ja.’ Ze lachte even haar glimlach van veel tandvlees. ‘Veel was t'r niet te doen.... alleen wat klere opruime, en zoals u zegt, dat tandepoetsglas....’

Toen ik haar aankeek, was ze doodsbleek.

Terry zag haar heel vriendelijk vlak in haar gezicht. ‘Waarom wilt u niet ronduit zeggen, wat u in die kamer deed?’ vroeg hij.

Toen werd juffrouw Booner groen. Haar hele lichaam scheen te golven, en opeens keerde ze zich om en kokhalsde, zo maar op de mooie marmeren vloer en over de looper....

Ze bleef in elkaar gedoken tegen een deurpost leunen en hijgde half huilend: ‘Ik weet het niet meer.... ik weet het niet meer....’

‘Denkt u er dan nog eens over,’ raadde Terry aan. En trok de voordeur achter ons dicht.

Op straat zei hij zacht tegen mij: ‘Dat mens liegt. Want zoals je nog wel zult weten, vermeldde Crommer juist gisteren, dat het wastafelglas vuil was. En ik heb dat straks met eigen ogen gezien.’

En ik bewonderde Terry.

VII

Ik maakte mijn haar nat en smeerde er kluiten brillantine cristalisé in. Het werd precies Terry's haar. De scheiding legde ik wat hoger dan ik die droeg. Ik plakte met veel zorg de snor onder mijn neus; m'n mond kreeg er een heel ander accent van. Het was Terry's mond. Ik zette de bril op en trok zijn geruite tweed pak aan, met das en sokken, juist wat hij 's morgens gedragen had. Zelfs de zakdoek, al vond ik dit niet hygiënisch.... Hij had zijn zegelring afgedaan. Daar zou ik vanavond ook mee pronken.

En toen alles klaar was moest ik wel even voor de spiegel gaan staan, om aan dit beeld te wennen. Ik geloof, dat we met al die attributen nog meer op elkaar geleken, dan als Terry zijn haar los zou hebben laten golven, en zonder bril of snor in een donker pak te voorschijn was gekomen. Het gaf me een verrukkelijke sensatie: nu gaat het beginnen.

Alleen met m'n Frans zou ik op moeten passen: dat was niet zo vlot als van Terry. Gelukkig had ik opgelet, en wist enkele woorden, welke hij dikwijls gebruikte, en die dus zijn gebruik van de vreemde taal typisch maakten.

Zo stapte ik m'n kamer uit, en liep de gang over naar de trap. Madame Enbourg wachtte me, in de conversatiekamer. Beneden aan de trap stond de directeur van het hotel, een dik boers meneertje, met hoogrode wangen van een doorlopend genoten buitenlucht. Hij boog stram en zei: 'Goeienavond, meneer Van der Linden.' En zo groot was voor mij de suggestie, dat ik me moest dwingen, hierop gewoon te antwoorden, terwijl het ten slotte toch ook mijn eigen naam was.

Toen ik de spiegelende deur van de conversatiekamer opende, keek me uit het glas Terry aan. Het steeg me gewoon naar het hoofd.

Arlette glimlachte. 'Bonsoir, monsieur.'

'Me voilà....' ik boog even voor haar. 'Hebt u lang gewacht, madame?'

Ze lachte zacht: 'Wachten duurt altijd lang, monsieur. Maar ik heb al zoveel dagen gewacht, dat ik het bijna niet meer bemerk!....'

Ik ging naast haar zitten en zei: 'Het is hier heel gezellig, ik zou bijna zeggen: intiem!'

'Ik heb mijn best gedaan, u iets beters aan te bieden dan een hotel-vertrek zonder persoonlijkheid,' antwoordde Arlette. Ze keek me aan, met de trekpot in de hand: 'Thee?'

'Graag,' zei ik.

'U ziet, dat ik me helemaal heb aangepast bij de Hollandse gewoonte,' vertelde ze met trots. 'Ik ontbijt 's morgens met al die verschrikkelijke, lekkere, zware dingen, en ga dan een beetje wandelen, en om twaalf uur lunch ik met brood en iets warmes, meestal wonderlijke schotels van groente en aardappelen door elkaar, en in de middag drink ik thee,

om zes uur eet ik warm, en om zeven uur drink ik thee.'

'Mais madame!' riep ik uit, 'drinkt u om half elf 's morgens geen koffie?!'

'Ah, oui,' betuigde ze spijtig, 'dat heb ik nog vergeten.'

We moesten allebei lachen.

'En toch word ik zo moe,' zuchtte ze. 'Juist van dat eindeloze wachten, en dat niets-doen....'

'Waar wacht u dan op?' vroeg ik.

'Op - wel, ik heb u vanmorgen nog gezegd, monsieur, dat ik zo graag mijn instrument zou willen bespelen.... Iets anders geeft toch geen inhoud aan mijn leven....'

Ja, ik was Terry. Dat mocht ik geen ogenblik vergeten. Om mij rende ze naar dat huis, en spéelde op dat ding. Maar ze mocht er alleen niet in komen, en ik mocht haar er niet brengen. De gedachte kwam bij me op, dat ze hem misschien wel eens alleen gesproken had, zodat ze zich in de loop van de conversatie zou kunnen beroepen op reeds eerder aangeroerde onderwerpen, waarvan ik niets wist. Ik moest voorzichtig zijn.

'Maar wat kwam u eigenlijk hier doen, madame?' vroeg ik. 'Een elegante vrouw als u zoekt toch meestal niet de eenzaamheid van zo'n dorp, en men heeft mij verteld, dat u de heren Van Doff in het begin niet kende.'

'Inderdaad,' stemde ze toe. 'Ik ben hier naar toe gekomen, omdat ik eens helemaal teruggetrokken wilde leven. Kunt u zich dat niet voorstellen? U bent per slot van rekening geen kunstenaar.'

Bijna had ik gezegd: 'Ik ben toch schrijver?' - doch het pak van Terry gaf me toch een zeker soort beheersing: ik kon de indruk van het lichtgeruite dessin, als ik langs mijn lichaam af keek naar mijn schoot, niet voorbijzien.

'Ja,' antwoordde ik dus tam. 'Ik kan me dat wel enigszins indenken. Hebben kunstenaars niet zo nu en dan behoefte aan een soort retraite?'

'Dat is het juiste woord,' zei ze verrukt. 'Een retraite. Je wilt als artiste wel eens met je gedachten alleen zijn, en ik nam mijn instrument mee, om me in mijn werk te kunnen verdiepen, als ik waarlijk volkomen - ik zou haast zeggen: rijp ervoor was....'

Ik knikte en roerde in mijn thee.

‘En nu zit ik hier,’ treurde madame. ‘Henri was zo vriendelijk, mij toe te staan, het clavichord in zijn huis te laten brengen, toen we kennis gemaakt hadden, want ik zag er in deze herberg geen goede plaats voor.’

Ik schoot in de lach om het woord ‘herberg’.

‘Non, monsieur,’ vermaande ze, ‘betoom uw vrolijkheid. Kunt u niet begrijpen, dat ik in - - geestelijke nood verkeer, nu ik zo graag wil werken, en het wordt me onmogelijk gemaakt door die onnozele politie?....’

‘Het is erg jammer,’ beaamde ik voorzichtig.

‘Jammer?!’ herhaalde ze heftig. ‘Ik vind het weinig minder dan een psychische moord!’

‘Kom, kom, mevrouw!’ wierp ik tegen. Dat leek me toch erg overdreven.

‘U bent geen kunstenaar!’ bracht ze me weer onder het oog. ‘U weet niet, wat dit zeggen wil.... Dit verbod wurgt mijn inspiratie, mijn levensdurf, mijn geestelijke adem. Ik zit hier, en wacht, en wacht, - en intussen is die arme Henri er nog niet eens, om me te troosten.’

‘Uw retraite was toch al mislukt, madame,’ bedacht ik een beetje plagend, ‘toen de liefde in uw leven kwam.... niet?’

‘Welnee!’ verweerde ze hoog. ‘Werkelijke liefde geeft je nog veel meer inspiratie.... Die kan een mens ook geestelijk bezwangeren.’

‘Ja,’ gaf ik toe, ‘maar dan kan men toch moeilijk spreken van een retraite.... van alleen zijn met de eigen gedachten. Me dunkt - voor zover ik iets van de liefde afweet, madame - dat men tijdens die liefde aan niets anders denkt!’

Ze haalde haar schouders op en glimlachte tegen me met een tikje medelijden. ‘U bent een afschuwelijke nuchterling, monsieur!’ Ze boog het hoofd en voegde er tragisch aan toe: ‘Ik had nog zo gehoopt, u te verleiden, mij te helpen....’

‘Te helpen? Waarbij?’ vroeg ik verbaasd.

‘Ik zou zo graag willen spelen!’ Ze scheen net zo verbaasd, over mijn stupiditeit. Met een dringend gebaar legde ze een hand op mijn schouder, en smeekte: ‘Zou het niet kunnen?....’

‘Het gaat niet, madame,’ antwoordde ik ferm.

‘Een klein half uurtje maar,’ bad ze.

‘Ik mag u niet in die kamer toelaten,’ zei ik.

‘Desnoods zal ik niet spelen,’ pingelde ze. ‘Als ik mijn instrument maar even mag zien.... Als ik - er even mee alleen mag zijn om het te - o, u zult me uitlachen!.... U doet het nu waarschijnlijk al!’

‘Ik heb diep medelijden met u,’ antwoordde ik, veel te hoffelijk om het voor serieus door te kunnen laten gaan. ‘Uitlachen staat gelijk met spotten. En ik zou met u niet kunnen of willen spotten.’

‘Waarom niet?’ fluisterde ze.

‘Omdat uw geliefde in het ziekenhuis ligt,’ bedacht ik handig.

Ze bleef ernstig; nam zelfs de hand niet van mijn schouder, en zei zacht: ‘Merci.... merci beaucoup, monsieur.’

En aangezien we toen allebei een ogenblikje uitgepraat waren, heerste er volle drie minuten stilte, die ik ten einde raad benutte om mijn kopje zo langzaam mogelijk leeg te drinken. De hand werd toch van mijn arm weggenomen. -

Daarna presenteerde ze me een koekje, en praatte geforceerd over vrolijke dingen, waar ik maar al te dankbaar op in ging, om de onaangename plicht van het weigeren zo gauw mogelijk te vergeten.

Om negen uur ongeveer kwam de directeur van het hotel met een bescheiden klopje waarschuwen, dat er telefoon voor madame was. Uit Brussel.

‘Uit Brussel? Tiens!’ riep zij uit, ‘wat afschuwelijk! Hoe zijn de mensen achter mijn adres gekomen?....’ Ze stond snel op en excuseerde zich dringend bij mij, waarna ze met coquette trippelpasjes achter de directeur aan naar de telefooncel draafde.

Ik zegende deze onderbreking, want nu had ik even tijd, eens na te gaan, waarover ik met haar zou kunnen praten. Het viel me niet mee, de conversatie aan de gang te houden, want het leek me toe, dat Arlette leed aan de echt Franse ongedurigheid.

Ze was echter binnen een paar minuten weer terug. ‘Gelukkig een intieme kennis,’ zei ze opgelucht. ‘Ik heb haar op het hart gedrukt, met niemand over mijn aanwezigheid hier te willen spreken.’

Hoewel ik niets van madame Enbourg had te verwachten,

vond ik het toch plezierig dat het een ‘zij’ was geweest, aan de telefoon; desniettegenstaande voelde ik me verwonderd over dat feit, want ik vond haar geen type voor vriendinnen.

‘In wat voor relatie staat toch die aardige jongeman, die u bij u hebt?’ vroeg ze plotseling. Ik moest met geweld een blos tegenhouden, bij dit openlijk compliment. En ik vrees, dat ik veel te vriendelijk uitleg gaf: het was een neef van me, een schrijver, die me hielp met enkele dingen, daar ik als detective natuurlijk wel veel, maar toch niet alles wist.

‘Alors, vous êtes detective?’ riep ze uit.

‘Madame,’ vermaande ik, ‘dat wist u wel. U hebt het zelf aan juffrouw Booner verteld.’

Ze werd bloedrood. Veel erger, dan ik van haar verwacht had en het verbaasde me zeer. Een ogenblik was ze inderdaad sprakeloos. Toen redde ze zich eruit: ‘En waar heeft uw neef dan verstand van?!’ met hoog opgetrokken wenkbrauwen, alsof ze zich verwonderde!

‘Van literatuur,’ antwoordde ik. ‘En van enkele dingen, die me hier te pas kunnen komen....’ Aldus mijn armzalig gebrek aan verklaring bedekkend onder de mantel van ambtsgeheim.

Ze leunde naar voren toe om mijn gezicht beter te kunnen zien, - wat ik met het oog op de vermomming helemaal niet lollig vond - en informeerde gloedvol: ‘Heeft u al een spoor gevonden?’

‘Och,’ schouderchokte ik, ‘spoor - spóór.... Ik heb natuurlijk mijn gevolgtrekkingen gemaakt....’

‘Welke?’ vroeg ze ademloos. ‘Zijn ze vréselijk griezelig?!’ om er dan geschrokken bij te voegen: ‘U verdenkt toch Henri niet, wel?’

Ik meende dit gevoegelijk te mogen ontkennen, waarmee ik haar geruststelde.

‘Geen mens weet, hoe ik over hem in angst heb gezeten,’ zuchtte ze. ‘Ik houd zoveel van hem, en nu zou dit alle plannen van ons kunnen verstoren....’

Ik voelde een onbedwingbare jaloezie tegenover Henri. Hij had het, mèt alle ongelukken, toch maar getroffen! -

‘Zult u hier nog lang blijven?’ vleide de zachte stem naast me. ‘Ik voel me hier zo alleen, nu mijn - verloofde gewond is en ik hem niet zien mag....’

‘Ik kan u niets beloven, madame,’ zei ik. En voegde er pedant achter: ‘Misschien bent u wel binnen enkele dagen van me af!....’ En toen ik haar hierbij snel aankeek, werd ik onaangenaam verrast door wat mij een blik van de grootste opluchting, om niet te zeggen van vreugde leek. Ik meende echter wel te begrijpen, waarom dat was, en vervolgde half lachend: ‘Maar daarom zult u nog niet mogen pianospelen!’

Ze schoot overeind en keek me met grote ogen aan. Toen ze zag, dat ik geprobeerd had er een grapje van te maken, verweet ze me: ‘Hoe kunt u daar de gek mee steken?’

Ik legde even mijn hand op de hare en vroeg: ‘Zegt u eens eerlijk, - wàs u niet van plan, daar heel erg uw best voor te doen, als ik weg zou zijn?.... Zelfs misschien tegenover juffrouw Booner mijn detective-schap uit te spelen, en te zeggen, dat ik het goedgevonden had?!....’

Ze werd heel verlegen, wat haar allerliefst stond, en antwoordde: ‘Monsieur is werkelijk een groot detective.’

Toen moesten we allebei lachen en ik dreigde: ‘Ik zal u in de gaten houden!’

En zij versloeg me: ‘Dat zal ik heerlijk vinden. Want dan zult u me natuurlijk schaduwen, nietwaar?’

‘Beslist!’ zei ik.

‘Eh bien, dan kunnen we net zo goed samen gaan wandelen,’ bedacht ze praktisch. ‘Dat is de charmantste manier van schaduwen.’

Doch toen keek ze toevallig op haar horloge en zag, dat het al kwart voor tien was. Ze gaapte een beetje verstolen en vroeg excuus; of ik het toch vooral niet erg wou vinden, maar ze was een beetje vermoeid en wilde graag gaan slapen.

Ik bracht haar tot de trap, waar we afscheid namen. Ze verzocht me, vooral de groeten te doen aan mijn neef. ‘Waar is hij eigenlijk?’ vroeg ze glimlachend, terwijl ze haar voet op de eerste tree zette. ‘Hebt u hem weggewerkt?’ Het klonk met een zekere verstandhouding, die me naijverig maakte op Terry, en ik liet hem dan ook een slechte beurt maken, door te zeggen: ‘Waarom zou ik dat doen? Hij is naar een kennis, in de buurt.’

‘Alors.... bonne nuit, monsieur,’ zei ze.

Ik wenste haar ook goede nacht en wachtte daarna be-

hoedzaam, tot ik haar kamerdeur hoorde sluiten. Dan sloop ik naar de kamer van Terry en mij, en begon me zo snel mogelijk van de vermomming te ontdoen. Het ergste was daarbij het haar: 't bleef stijf en stug, zelfs toen ik het zo goed mogelijk uitgespoeld had.

Daarna begaf ik me snel naar het huis van de Van Doffs, waar ik met Terry had afgesproken.

Het weer was tegen de nacht onrustig geworden. Grote wolken zwierden langs de hemel, grauwwaart met een enkele helle zilveren rand. Het grote huis lag stil en zwaar tussen de verdere woningen, en met zijn duistere vensters zag het er zo gesloten en dreigend uit, dat ik onwillekeurig even bleef stilstaan. Waar moest ik Terry nu ontmoeten? - hij had niet speciaal erbij gezegd, dat ik moest bellen of wachten.

Maar terwijl ik zo naar de hoge bleke gevel opkeek, doemde naast mij iemand op, en Terry's stem vroeg: 'Waarom ben je zo vroeg?'

Het klonk spookachtig, en ik schaam me niet om te zeggen, dat ik schrok. Natuurlijk was het Terry, maar ik begreep niet, waar hij zo snel vandaan was gekomen, en dat ik hem niet had horen lopen.

'Hoe was Arlette?' informeerde hij.

'Aardig,' antwoordde ik zacht. Hij nam mijn arm en bracht me met een paar stappen bij de voordeur, die onhoorbaar opendraaide.

'Ik heb een sleutel,' legde hij me fluisterend uit. Het slot klikte vaag. We stonden samen in de zwijgende marmeren gang, waar van buiten een blauwig lantaarnlicht in viel.

'Slapen ze al?' fluisterde ik.

'Ja,' antwoordde hij. 'Kom.' Hij voerde me mee naar een deur, die onder de druk van zijn geoefende vingers zonder enig geluid week.

'Je had inbreker moeten worden,' fluisterde ik weer. 'Dan had je je geld veel gemakkelijker verdiend.'

'Wie weet, wat ik nog doe,' bedacht Terry lichtvaardig. 'Niemand verdenkt mij, dus het gaat gemakkelijk genoeg.'

De deur gleed weer dicht. Ik voelde Terry's adem tegen mijn oor, terwijl hij lispelde: 'Hier moeten we blijven wachten.'

'Waarop?' wilde ik weten.

‘Weet ik nog niet,’ antwoordde hij eerlijk. ‘Ik verwacht iets griezeligs, Han....’

Ik smeekte: ‘Zou je me niet kunnen zeggen, wàt? Dan kan ik me er op instellen.’

‘Als ik het wist, Han, zou ik het je graag zeggen,’ gaf hij ten antwoord. ‘Ik vermoed alleen maar iets.’

We bleven gespannen staan luisteren, zo nu en dan wat pratend. Ik vertelde hem waarover ik met madame Enbourg had gesproken. Hij zei niet veel terug; alleen scheen het hem te vermaken, dat ik haar zo handig had doorzien met dat vertrek van de detective, waardoor zij met een klein leugentje in staat zou zijn, in de kamer van Henri door te dringen om het clavichord te bereiken. Op dat ogenblik ging er een licht in mijn gedachten op, en ik vroeg: ‘Verwacht je háár?’

Hij hield even de adem in en weervroeg: ‘Waarom?’

‘Ze ging zo vroeg slapen,’ legde ik uit. ‘En ze werd ook opgebeld.’

Terry greep mijn arm en hield die even vast, als om steun te zoeken voor een overweldigende conclusie. Dan zei hij kort: ‘Ja. Ik verwacht haar.’

‘Is zij bij die moord betrokken?’ wilde ik weten.

‘Misschien,’ aarzelde hij.

We zwegen weer. Het was koud in de donkere kamer. De wind zoefde en huilde boven in de schoorsteen; het was het enige geluid in de zwijgende duisternis achter ons. Ik dacht aan een verhaal over een ongelukshuis, dat ik als kind eens gelezen had, samen met Terry. Hij was bij ons te logeren, omdat zijn ouders uit moesten, naar een begrafenis. Voor ons was de combinatie van die begrafenis en dat griezelverhaal zo fataal geweest, dat we niet eerder rustten, voordat we samen in een bed mochten slapen, waar we elkaar natuurlijk nog angstiger hadden gemaakt.

En voor ik wist wat ik deed, had ik gezegd: ‘Weet je dat verhaal van het spookhuis nog?....’

Hij lachte zacht, maar ik hoorde de zenuwachtige klank in zijn adem, en die greep mij nu ook weer aan. ‘Zeg toch niet zulke dingen.... hier, -’ wierp hij tegen.

Achter ons groeide de stilte, nu de wind even zweeg. Ik vroeg, om toch maar iets te zeggen: ‘Wat heb je vanavond uitgevoerd?’

‘Ik ben naar de bioscoop geweest,’ antwoordde hij, langs zijn neus weg.

‘Naar de biosc - wat een flauwe mop,’ vond ik.

‘Echt waar,’ verzekerde hij.

‘Wat deed je daar?’ wilde ik verontwaardigd weten. Daarvoor had ik niet vermoed bij Arlette behoeven te zitten, vond ik. Dan had het in mijn eigen verschijning wèl zo aardig kunnen zijn....

‘Ik moest iets zien,’ legde hij uit.

‘Wat dan?’ drong ik aan.

Hij zweeg. Ik voelde, dat hij zijn schouders ophaalde. ‘Ambtsgeheim,’ bromde hij.

Ik leunde tegen de deurpost, en in de stilte drukte een zware dreiging op ons. Ik dacht: precies een boek, buiten die wilde wolken, en de wind, en wij hier wachtend....

Als ik m'n mond opende, kon ik m'n hart horen kloppen. Alsof het een apart levend wezen was: een zacht bonzend ruisen uit mijn luchtpijp.

Terry fluisterde geprikkeld: ‘Wat doe jij vervelend!’ En ik begreep met een beetje leedvermaak, dat de spanning hem net zo sterk te pakken had als mij.

‘Als ik diep adem haal,’ legde ik uit, -

En toen klonk er van boven aan de trap een afschuwelijke, jammerende gil. Het galmde kolkend langs de holle gangen, in daverende echo's. Ik kromp in elkaar en bonsde met m'n hoofd tegen de deur, die Terry opengerukt had. We renden achter elkaar de trap op; Terry vooraan, met 'n elektrische zaklamp.

Een tweede gil scheurde het zwijgen, gevolgd door een doffe slag. Terry stond op het bovenportaal zo plotseling stil, dat ik pardoes van achteren tegen hem opvloog.

‘Wat is er?’ hijgde ik, ijskoud en klam.

Het schijnsel van zijn lantaarn viel breed en wit op een zwarte gestalte, die bij de trapleuning lag: juffrouw Booner.

We draaiden het licht aan. Meteen kraakte de zoldertrap, en kwam Gert's verschrikte gezicht om de hoek van een deur kijken.

‘Heregod,’ stamelde hij spierwit, ‘wat is er gebeurd?’

We keken alle drie naar de vrouw. Terry knielde neer en voelde haar pols.

‘Aaltje!’ zei Gert ontzet. ‘Wat is er gebeurd, heren? Hoe komt u hier?....?’

‘Hoe komt *zij* hier?’ vroeg Terry, op juffrouw Booner wijzend. ‘Waarom was ze niet in haar bed?’

‘Tja....’ Gert bibberde slaperig in zijn overjas en knipoogde tegen het schelle licht. ‘Dat snap ik ook niet.’

We legden haar op de rug en bemerkten tot onze opluchting, dat ze alleen maar bewusteloos was. Terry en ik droegen haar bij hoofd en voeten in een logeerkamer, terwijl Gert zich verdienstelijk maakte door de deur te openen, het licht ook daar aan te draaien, en voorts de armen enige malen, op weg van de gang naar het bed, krampachtig om het middengedeelte van juffrouw Booner te slaan, alsof hij haar alleen van ons samen wilde overnemen. Waar hij natuurlijk geen steek van meende, want hij zou waarschijnlijk met haar samen op de grond gezegen zijn, daar de schrik zijn benen krachteloos had gemaakt.

We legden haar op het bed en wreven haar polsen. Gert werd naar beneden gestuurd om drank. Hij was in een ongelooflijk kort moment terug, met een halve fles jenever.

Met behulp hiervan brachten we de huishoudster binnen vijf minuten bij. Ze trilde echter vreselijk en was zo gespannen, dat ze geen woord kon uitbrengen. Terry zond Gert weg met het bevel, een dokter te zoeken, daar we bang waren voor haar verstand. Ze keek ons met zulke verdraaide ogen aan, en hijgde zo vreemd, en haar lichaam trok telkens samen in wonderlijke angstscheuten.

Zo stonden we daar en wachtten opnieuw, met tegenover ons de vrouw, die wel krankzinnig leek, terwijl tegen het huis de windvlagen zwiepten. Het was een lugubere situatie.

Gelukkig kwam Gert ook nu heel gauw terug met een arts. Deze bleek enige huizen verder te wonen. Hij was een oude man met heldere ogen, die een soort beheerst medeleven toonde, zonder nochtans veel te vragen. Toen wij ons bescheidenlijk wilden terugtrekken, opdat hij juffrouw Booner zou kunnen onderzoeken, zei hij, dat we dit niet behoefden te doen, vooral niet, daar Terry als detective toch zeker wel zo veel mogelijk van dit geval zou wensen te weten, en hij er niet voor instond, dat eventuele voor ons gewichtige bijzonderheden hem niet voorbij zouden gaan.

Zijn medische hulp was wel van de eenvoudigste soort; hij voelde de patiënte de pols en onderzocht de knie-reflexen. Daarna liet hij haar gewoon koud water drinken en knikte haar geruststellend toe. En informeerde voorzichtig, wat er nu eigenlijk gebeurd was.

Meteen barstte het arme mensje in tranen uit. Ze huilde niet, - ze jammerde. Met hoge uithalen en diepe snikken brulde ze haar angst en ontzetting uit, en niet dan met de grootste moeite kregen we het verhaal los: ze was naar de kamer van meneer Henri gegaan, en net toen ze daar binnen wilde stappen, was de deur geopend, en vlak voor haar langs was de geest van meneer Martijn gegleden.

Hoewel ik niet wist, wat we hiervan zouden moeten geloven, voelde ik mijn haar rechtop staan.

‘Het was 'm,’ jammerde ze. ‘Hij liep net zo, en ik kon hem niet horen!.... Zo'n lange magere man.... En hij lette gewoonweg niet op me.... En toen ik gilde, - - toen verdween 'ie in z'n eige kamer.... -’

Ze sloeg de handen voor het gezicht en krijste in angstellende, haar bovenlijf heen en weer wiegend van niet te verstouwen ontzetting.

‘Nou, nou, nou,’ suste de dokter. ‘Kom vrouwtje.... Geesten bestaan niet. Kan het geen andere man geweest zijn?....’

Terry wendde zich om en ging de kamer uit. Gert volgde hem.

Juffrouw Booner zat met haar hoofd te schudden en zei kreunend: ‘t Was 'm, 't was 'm.... Ik ken meneer Martijn veel te goed.... En hij kwam d'r zo eng uit glijde....’ om dan, in een plotseling realiseren van het griezelige, weer in gillen uit te barsten: ‘O, o, óóóó!....’

De dokter liet een flinke dosis broom uit een flesje in het nog half gevulde glas water glijden, en schommelde rustig met het glas, tot de inhoud gesmolten was. Toen legde hij een arm om de schouders van de huishoudster en liet haar drinken.

Ze dronk bevend, met steunende schokken en snikken.

‘Hij kwam uit de kamer van meneer Henri,’ begon ze weer, als om zich te verontschuldigen. ‘Ik ken meneer Martijn toch zo goed!.... Hij had z'n jas aan, - alsof hij uit

zou gaan.... en.... hij was immers van plan, uit te gaan. O, o, o.... Ik herkende z'n sjaal in het donker.... Zo'n sjaal met witte streepjes....' Ze zuchtte rillend.

Buiten floot de wind, met een lang gehuil als van een hond die de Dood voelt naderen.

Terry kwam terug met Gert. Haalde achter de rug van de sidderende vrouw zijn schouders op: niets te vinden. Hij ging naar haar toe en vroeg, met de ogen strak op haar gericht: 'Dokter zou ik de patiënt enige vragen mogen stellen?'

'Zeker, met mate,' antwoordde de dokter. 'Gaat uw gang.'

'Juffrouw Booner,' vervolgde Terry dus. 'Wat wilde u in de kamer van meneer Henri doen?'

Daarop begon ze weer te beven, en de tranen liepen langs haar gezicht. Ze kon niet stil blijven zitten. Het bovenlijf wiegde heen en weer, terwijl de handen heftig in elkaar kronkelden en knepen. Ten slotte zei ze: 'Ik weet 't niet.... Misschien was ik aan het slaapwandelen....'

Terry stond even stil en scheen te luisteren naar de wind buiten. Toen beaamde hij rustig: 'Dat kan best, ja. Dan is die hele verschijning dus maar een droom geweest. Ik begrijp, dat u onder de indruk bent van hetgeen de laatste dagen gebeurd is. Gaat u dus maar weer rustig naar uw kamer.'

Ze vloog op, met een schreeuw: 'Néé!! - dat doe ik niet! Ik sterf, als ik alleen ben.... Ik heb een geest gezien.... ik kan niet -' Krachteloos zonk ze weer neer, en snikte volkomen gebroken: 'Ik heb hem ècht gezien!....'

Terry vroeg genadeloos: 'Dan was u dus wakker?'

Kreunend kwam het jammerlijke antwoord: 'J-ja....'

Er viel niet veel te zeggen voor een van de anderen. We waren allemaal stil. Mijn handen prikten van spanning. Zelfs de arts bleek niet helemaal kalm.

'Wat deed u in die kamer, juffrouw?' vroeg Terry nogmaals.

Ze zweeg. Snikken schokten haar lichaam, ze hield de handen tegen de ogen en - zweeg.

Terry wenkte ons, andere drie mannen, de kamer uit te gaan, wat we gehoorzaam deden; de dokter inclusief. Op de

gang zei de arts: ‘Een vreemde geschiedenis, heren. Hebben we hier wellicht de schuldige?....’

Ik wist niets te zeggen en haalde mijn schouders maar eens op, terwijl Gert stellig weerlegde: ‘Dat kan niet, - ze is mijn verloofde.’ Alsof dat een garantie was voor de rechtschapenheid van juffrouw Booner. De huisknecht was vreselijk opgewonden. Hij knoopte voortdurend zijn overjas open en dicht, zodat we telkens een wit schijnsel van ondergoed zagen, en liep daarbij met grote stappen heen en weer.

En daarbinnen hoorden we de vrouwenstem, huilend, jammerend met aldoor die afschuwelijke uithaal, en toch zo onverstaanbaar. Ze vertelde iets, wat haar wel erg moest aangrijpen, want na een paar minuten gooide Terry de deur open en riep de dokter: ‘Ze is weer flauwgevallen.’

De oude man keek zorgelijk: ‘U zult haar verder moeten ontzien, meneer,’ zei hij.

‘Ik heb haar niets anders gevraagd, dan aldoor dat ene,’ wierp Terry tegen. ‘Ik dacht alleen, dat ze gauwer tot een bekentenis zou komen, als er niet zoveel mensen bij stonden.... Maar ik heb eigenlijk nog niets van haar los gekregen.’

Achter ons vroeg Gert bevend: ‘Een bekentenis.... Had u dat dan van haar verwacht, meneer?.... Heeft Aaltje iets met die moord uit te staan?.... Dat lijkt me onmogelijk, heren....’

Terry draaide zich om en bekeek het gezicht van de knecht met een vorsende glimlach. Hij gaf geen antwoord.

Gert vertolkte wat ik dacht: ‘Ze is immers zo goed als iets meneer.... ze doet geen vlieg kwaad....’

‘Nee.....,’ aarzelde Terry. ‘Ik zeg ook niet, dat zij de schuldige is!’

‘Als u nu even op de gang zoudt willen gaan,’ kwam de dokter tussenbeide, ‘ik geloof wel, dat het nu nodig is....’

Zo ging ook dit nachtelijk avontuur als een nachtkaaars uit. De dokter bracht Aaltje Booner tot rust, en verbood verdere ondervraging voor de middag. Er was geen spoor gevonden van een inbreker of geest. Niets wees op enig plan, niets in enige richting. Volgens Terry, die de kamer van Henri had onderzocht, werd ook daar niets vermist. Geen lucifer lag er scheef.

We gingen terug naar het hotel. Op straat vroeg ik zacht, of hij nu werkelijk niets geen aanwijzing had gevonden.

‘Die vrouw weet er blijkbaar meer van af,’ antwoordde Terry peinzend.

‘Heb je dan nog iets uit haar gekregen?’ polste ik.

‘Nee en ja,’ weifelde hij. ‘Ze bleef eigenlijk aldoor aan de gang over dat spook van meneer Martijn.... Maar ze had toch iets in de zin, betreffende die kamer.... En dat scheen te zijn ter voorkoming, dat wij de schuldige zouden ontdekken.’

Boven onze hoofden joegen de wolken, nog net zo als tevoren. Het leek me bangmakerij, net als die geest.

Het hotel was nog open: de directeur kwam zelf aansloffen, toen hij ons hoorde. ‘Het is een latertje, vanavond, heren!’ groette hij, wat wij wel moesten toegeven.

In onze kamer aangeland leunde Terry nadenkend tegen het raamkozijn en vroeg: ‘Laat het licht nog even uit, Han. Ik kan zo beter denken....’

Ik kwam naast hem staan en luisterde vol spanning naar zijn conclusie: ‘Dat mensje laadt de verdenking op zichzelf door een dergelijke handelwijze. Ze wil iets in die kamer veranderen of wegnemen...., om de werkelijke schuldige te vermoffelen.... Dus moet ze van die schuldige wel veel houden.... En van wie houdt ze veel, Han?’

‘Gert van den Beem,’ vulde ik gehoorzaam aan.

‘Juist,’ knikte hij. ‘Maar kan een vrouw ook.... polygaam zijn?’

Dat wist ik niet met zekerheid te zeggen. Het leek me ook geen vraag waar je van een vrouw ooit een eerlijk, betrouwbaar antwoord op kon verwachten. De ene zou ‘ja’ zeggen om haar man jaloers te maken, en de andere zou ‘nee’ zeggen, om haar man niet jaloers te maken.

‘Stel, dat Booner een klein teder plekje heeft in haar hart, -’ Terry lachte. ‘Voor Henri. En die voor haar....’

‘Nou,’ verbaasde ik me, ‘zou die niet genoeg hebben aan madame Enbourg? -’

‘Stel, dat hij niet genoeg heeft aan madame Enbourg,’ verbeterde Terry. ‘En dat er verschil van mening is ontstaan tussen de broers.... En het kwam tot een handgemeen.... waar juffrouw Booner bij was.... en ze heeft in haast, om

Henri een wapen in handen te spelen, die pook gegrepen... Ze wist precies, waar die hing, niet?!

‘Onzin,’ zei ik pedant. ‘Wat denk je van dat spook? Want dat verwachtte je zeker, toen je over iets griezeligs praatte?’

Hij grinnikte en klopte me op de rug. ‘Ik kan duidelijk merken, dat je een detective in de familie hebt, Han!’

‘Maar waarom bazel je zo'n onzin?’ vroeg ik.

‘Mijn waarde - - o, nee - Han, als je maar genoeg onzin bazelt, zeg je op een gegeven ogenblik iets waars.’

Hij keek uit in de donkere tuin. En meteen greep hij m'n arm en rukte me naar zich toe, en wees iets aan: met de hoofden tegen mekaar loerden we door een kier van het gordijn, en zagen in een lichtflard van de door donkere wolken omhangen maan madame Enbourg, die onzichtbaar achterom het huis wandelde en verdween.

Terry zuchtte; ‘Wat heb ik een héérlijk vak!’

VIII

De derde dag van ons verblijf in Aerdenberg brak aan. En nog altijd had Terry geen vaste grond onder de voeten. Ik vond dit nu niet zo heel erg, gezien de korte tijd. Maar hijzelf was onder het opstaan danig brommerig: ‘Ik ben niet gewend, meer dan vijf dagen hoogstens vuil te maken aan één zaakje,’ beweerde hij, en keek trots naar zijn spiegelbeeld. ‘Dan is het opgelost.’

‘En als het niét opgelost is?’ vroeg ik.

‘Klets niet!’ snauwde mijn dierbaar familielid.

Ik richtte me op in bed, en bedacht: ‘In elk geval zul je - als het niét opgelost is, - om schoon ondergoed moeten telegraferen. Je hebt mij er ook gemeen in laten lopen, wat dat betreft. We zijn te vlug vertrokken. Haastige spoed enzovoort.’

Terry kwakte de haarborstel op het tafeltje, en zei kort: ‘Ik zal je es wat vertellen. Je bent een burgerlijk mannetje. Anders zou je in een ogenblik van zulke ontzaggelijke geestelijke spanning niet denken aan een schone onderbroek.’

‘Manlief,’ kalmeerde ik hem, ‘ik ben een kunstenaar en estheet. En dat is de reden, waarom een niet-schone onder-

broek het mij onmogelijk maakt, in geestelijke spanning te leven.’

Zolang we boven waren, spraken we niet meer, en beneden vonden we madame Enbourg aan het ontbijt, zodat de vervelende bui vanzelf óverdreef.

‘Het is vandaag zulk mooi weer,’ glimlachte madame tegen ons, ‘ik denk, dat ik maar eens ga wandelen.’ En ze keek uitnodigend. Maar Terry wimpelde het af: ‘U bent een benijdenswaardige vrouw, madame.... Wij hebben zoveel te doen, dat we ons slechts jaloers mogen laten maken door u....’

Ze trok een lip en nam wraak: ‘U bent aan het ontbijt veel geestiger dan 's avonds.’

Het bloed steeg me naar het hoofd, ik keek schichtig naar Terry. Hij lachte hartelijk, en knikte naar mij: ‘Dat komt van het werk, madame.... Mijn secretaris is het tegenovergestelde. Daarom bood hij aan, of hij voor me zou gaan, gisteravond.... Maar ik ben zo ingebeeld geweest, hem weg te sturen. Ik laat me zo'n kans niet ontnemen!’

‘En u zei, dat hij op bezoek was bij een kennis?!’ verwonderde madame zich.

‘Het een sluit het ander niet uit,’ wierp Terry tegen. ‘Ik vraag u vergeving madame. Ik ben 's avonds inderdaad geen passend gezelschap.’

‘En is deze heer uw secretaris?’ vroeg madame nog. ‘U vertelde mij, dat hij uw neef was!’

‘Nogmaals, madame,’ herhaalde Terry, ‘het een sluit het ander niet uit.’ Hij klopte me op de schouder en stelde voor: ‘Zal ik hem vanavond naar u toe sturen?....’

Ze liet even haar wimpers zinken en glimlachte behaagzuchtig tegen me. Maar dan schudde ze langzaam het hoofd. ‘Ik zal het heerlijk vinden, als u allebei wilt komen,’ inviteerde ze.

‘Dan zullen we samen oppassen, dat u niet ontglipt naar het clavichord,’ plaagde Terry.

Al die tijd zweette ik bloed. De conversatie zweefde volgens mijn naïeve mening boven een helse afgrond, en Terry was in mijn ogen weinig beter dan een lichtzinnige koorddanser. Vooral de laatste opmerking vond ik een sprong in het duister. Hij wist per slot van rekening toch bijna niets

van wat Arlette en ik woordelijk hadden gesproken.

Terwijl wij zo zaten te praten, wandelde daar heel huiselijk mr. Burgheem de ontbijtkamer binnen, en wenste ons allen vriendelijk goedemorgen. Hij sprak Frans, terwille van Arlette, en vertelde ons, dat we verwacht werden, voor een bespreking met commissaris Crommer.

Deze melding verknoeide het humeur van Terry voor korte tijd, want nu herinnerde hij zich met woede, dat hij nog geen steek was opgeschoten, wat te meer pijnlijk was, na het gesprek met Crommer, de vorige dag.

Maar toen we na het ontbijt boven waren om onze jassen te halen, en madame Enbourg met mr. Burgheem in de hall hadden achtergelaten, stak ik een duchtige preek tegen hem af, en bracht hem zijn eigen woorden onder ogen, dat je als detective vaak moest wachten. Dat dat het enige was wat erop zat, als het spoor doodliep, - wachten, tot je opeens weer een klein lichtpuntje ontdekte, waar je dan ongemerkt in moest proberen te kruipen.'

'Ik zei niet "lichtpuntje"' verbeterde Terry; 'ik zei: 'lichtgáátje!' Maar zijn stemming rees zienderogen.

Dat hadden we trouwens wel nodig, want bij Crommer was het lang niet vrolijk.

Hij had kennelijk een ochtendhumeur, en begroette ons: 'Wel, en wat hebben de heren te melden?'

'Niets,' antwoordde Terry beminnelijk. 'Hebt u ons niet laten roepen? Ik dacht dat u iets te melden had.'

'De politie,' verklaarde Crommer plechtig, 'heeft op de eerste dag al gemeld, wat er te melden viel.'

'Schaamt u zich,' vermaande Terry vrijmoedig, 'die arme politie zo voor gek te zetten! Ik heb rechercheurs gekend, die bijna net zo slim waren als ik!'

Maar dat wond de commissaris op. 'Wat hebt u eigenlijk uitgevoerd, deze drie dagen?' informeerde hij.

'O,' zuchtte Terry, 'wat gemeen! We zijn hier pas anderhalve dag! Eergister-middag arriveerden we. Gisteren hebben we enige onderzoeken verricht, en deze dag is nog pas enkele uren oud.'

'En wat hebben die onderzoeken voor uitkomst gebracht?' negeerde de commissaris deze correctie.

'O, dat is mijn zaak,' repliceerde Terry.

De commissaris leunde krachtdadig achterover in zijn bureaustoel. Ik telde vier spekribbels op zijn rug.

‘Ik vind uw methode héél vreemd, meneer Van der Linden!’ betoogde hij. ‘Héél vreemd!’

‘Dank u,’ murmelde Terry nederig.

‘Wie heeft er ooit gehoord van een detective, die 's nachts zomaar huizen binnendringt, zonder toestemming van de politie, of zelfs zonder waarschuwing aan haar, zodat er ernstige vergissingen hadden kunnen plaatsvinden?’

‘U,’ antwoordde mijn neef.

‘U?’ herhaalde Crommer. ‘Wat valt er hier te U'en?? Weet u, wat u bent meneer Van der Linden?’

Toen ging Terry op een punt van het bureau zitten en zei: ‘Luistert u es, meneer Crommer. Ik ben niet gewend, te staan tijdens een conferentie. En ik ben niet gewend, rekenschap af te leggen van conclusies, die nog niet helemaal klaar zijn. En ik ben niet gewend, af gesnauwd te worden. Noteert u deze drie punten.’

Mr. Burgheem hief glimlachend een hand op en vermaande: ‘Kalm, heren. Mag ik u verzoeken, geen van beiden te vergeten dat we hier alleen gebaat zijn met samenwerking?’

De commissaris barstte los in een stroom onnette woorden, die duidelijk waarneembaar niet meer achter zijn lippen wensten te wonen. ‘Samenwerking!’ knarste hij ten slotte. ‘Met zo'n kwajongan! De politie samenwerken met zo'n privé-vle-’

‘Stop, meneer!’ zei ik, met een gezag, waar ik geen steek van voelde, want niets imponeert me zo als vloeken. ‘Wilt u ons beledigen?!’

‘En als ik dat nou es wou?!’ siste het mannetje. Zijn onderkin danste hand in hand met zijn speknek een of ander vrolijkheidje.

‘Onbeschaafd,’ oordeelde ik.

Hij werd zwijgend paars, wat ik voor een topprestatie houd. Toen de kleur zakte, kuchte hij een paar malen en vroeg afgemeten: ‘Welnu, - ik zou, als hoofd van de politie hier ter plaatse, graag van meneer Van der Linden willen vernemen, tot welke wereldschokkende ontdekkingen hij gekomen is.’

‘En ik zal als particulier detective van de heer Henri van Doff eerst eens op m'n dooie gemak zwijgend nadenken, vóór ik spreek,’ antwoordde Terry kribbig.

Mr. Burgheem nam het woord: ‘Kunt u nog niets zeggen? U zult, als u even nadenkt, moeten toegeven, dat het vreemd is, meneer Crommer buiten uw bevindingen te houden.’

‘Er zijn nog geen bevindingen,’ ketste Terry af. ‘Ik heb enkele kleinigheden ontdekt, die me steeds meer doen twijfelen aan de schuld van Henri van Doff. Maar ik acht mezelf niet gerechtigd, er met iemand, zelfs met mijn secretaris over te spreken, voordat ik mijn ideeën aan eventuele feiten heb getoetst. Dat is alles, wat ik u heb te zeggen.’

Mr. Burgheem stak zijn hand uit en antwoordde warm: ‘Dat is al heel veel, vind ik, meneer Van der Linden. Ik ben blij, dat u twijfelt aan zijn schuld. En ik acht uw gewetensvol optreden zeer sportief en fair.’

Ja, daar kon Crommer niets tegen inbrengen. Hij beet met zo'n vaart de punt van een sigaar, dat zijn tanden op elkaar klapten. En hij presenteerde niemand anders een rokertje.

‘Ik voor mij,’ zei hij hard, ‘verdenk Henri stellig. Stellig. Hoe graag ik hem ook mag.’

‘Welke reden hebt u, om hem te verdenken?’ vroeg Terry zachtzinnig.

‘Heb ik u die niet eergisteren verteld?’ baste de commissaris.

‘Ja,’ antwoordde Terry, ‘maar me dunkt wie deze Henri van Doff kent, kàn geen beschuldiging op deze gegevens gronden. Om een daad te begaan, moet iemand's karakter er in de eerste plaats toch voor in aanmerking komen!....’

‘Het kan een ongeval geweest zijn,’ verzachtte Crommer zijn woorden. ‘Wellicht een moord buiten schuld, maar die hij niet wil toegeven, omdat het nu eenmaal een bekend feit is, dat de twee broers niet goed samen overweg konden, en dit feit niet ten voordele van de beklagde kan worden uitgelegd, (al zullen enige slappelingen dit zeker trachten te doen.)’

Terry stond op en liep naar de deur. ‘Zo gauw ik enig definitief nieuws heb, zal ik het u laten weten,’ zei hij. ‘A propos. Mag ik uw medewerking vragen voor iets, wat waarschijnlijk gewichtig zal blijken te zijn?’

Commissaris Crommer fronste de wenkbrauwen en knikte uiterst langzaam.

‘Wilt u dan ervoor zorgen, dat madame Enbourg *niet* in de kamer van de moord wordt toegelaten?’

‘Verdenkt u háár?!’ vroeg Crommer met geamuseerd medelijden. ‘Ze wil alleen wat op dat ouwe ding tjingelen.’

‘Ze zegt het tenminste,’ gaf Terry toe. ‘Maar ik hoop u te bewijzen, dat er nog andere beweegredenen kunnen zijn.’

De oude dikke man haalde zijn schouders op.

Voorts wendde mijn neef zich tot mr. Burgheem, en vroeg: ‘Hoe staat het met de gezondheidstoestand van Henri? Zou ik hem al kunnen bezoeken?’

‘Misschien zou ik u beter kunnen inlichten,’ mengde Crommer zich weer in het gesprek.

Ik zag, dat Terry de vuisten balde, maar hij zei beminlijk: ‘Nou, ik vroeg het in 't algemeen, dus antwoordt u maar.’

Het klonk belachelijk neerbuigend. Er heerste even een stilte, voordat de commissaris gehoorzaam en erg afgemeten antwoordde: ‘De zieke kan vandaag wel ondervraagd worden.’

‘Gelukkig,’ zuchtte Terry.

‘Maar waarschijnlijk gaat een van de heren van het parket erheen,’ voltooide Crommer gemelijk.

‘O, maar ik zal ook een onderhoud met hem hebben,’ zette Terry hardnekkig door. ‘Het parket verdenkt hem al, niet? Dus dat zit niet zo verlegen om zijn woorden als ik.’

Weer mengde mr. Burgheem zich erin: ‘Mag ik u om een gunst verzoeken, meneer Van der Linden?’

‘Graag,’ stemde Terry toe.

‘Wel,’ zei Burgheem, ‘als uw bespreking met meneer Van Doff geen bijzondere haast heeft, - stelt u die dan uit tot morgen. Hij is op het ogenblik zo goed, dat er geen gevaar voor zijn leven bestaat, dus u kunt het gerust daarvoor laten. En in uw eigen voordeel is het zeker ook, want morgen is hij weer een beetje sterker dan vandaag, en dan kunt u rustig met hem spreken, nietwaar?’

‘Ja,’ bekende Terry zachtmoedig. ‘U hebt gelijk. Ik laat me meeslepen door de boze bui van een ander. Dat komt, doordat ik de p. in heb door mijn gebrek aan succes, tot

nog toe.... Het is een grote fout voor een detective....'

Mr. Burgheem en ik lachten opgelucht; de commissaris knikte hatelijk-voldaan met het hoofd.

'Boze buien en wraakzucht,' zei Terry wijsgerig, 'zijn niet goed genoeg voor mij.... dat moeten we overlaten aan mensen die niet verder kunnen zien.'

We negeerden de violette blos van Grommer en namen charmant afscheid.

Buiten gekomen vertelde Terry mr. Burgheem, wat er de vorige avond gebeurd was in het huis van de Van Doffs. Ik vond het vreemd, want ik dacht, dat hij niet zomaar over zijn bevindingen wilde praten. Toen mr. Burgheem echter vroeg, wat zijn opvatting was over de eventuele schuldige, die door de vreemde handelwijze van juffrouw Booner kon worden aangewezen, zette hij een effen gezicht en betoogde, dat hij hiermee nog niet helemaal klaar was, maar dat hij wel een duidelijk spoor had.

We informeerden en passant bij het huis; het bleek, dat de dokter juffrouw Booner een slaapmiddeltje gegeven had, en rust had voorgeschreven. Ze zou 's middags wel weer ondervraagd mogen worden.

'Goed,' zei Terry. 'We zullen eraan denken. En wens haar beterschap, Gert!'

We brachten vervolgens mr. Burgheem thuis, en de rest van de morgen besteedden we aan een wandeling in de omgeving; ik bracht Terry onder het oog dat dit niet strookte met zijn demonstratie van werklust en zucht naar succes, maar hij snoerde me op wrede wijze de mond, en we wandelden tot twaalf uur: achter het huis van de Van Doffs, naast het huis, vóór het huis, achter het hotel, en ten slotte langs allerlei paadjes, die in verband stonden met de wegen en wegjes, die we reeds betreden hadden. En al die tijd was Terry zo geestig en grappig, met moppen en onderhoudende verhalen uit zijn praktijk, dat een minder sluw mens dan ik niet bemerkte zou hebben, dat we snorden naar de sporen van het spook dat door de kamer van Martijn ontkomen moest zijn. Ik dacht: als jij niks zegt, zwijg ik ook, - en tippelde vrolijk met Terry mee. Het was heel amusant.

De kamer van Martijn zag uit op de tuin, en het leek me moeilijk, van boven af op de begane grond te komen: er

was alleen een steile muur, zonder enige verbinding vanaf de vensters. Dakgoten en andere attributen waren minstens twee meter uit de buurt.

Op een moment, dat we stilstonden achter de tuin op een heerlijk landweggetje, en Terry net even zweeg, praatte ik toch nog mijn mond voorbij: 'Een touwladder, dacht je?'

Hij zag me snel aan. 'Waar heb je 't over?' verbaasde hij zich.

'Over dat spook,' ging ik toen maar stevig door.

'Gunst ja, - dat spook!....' herhaalde hij nietszeggend.

Dat maakte me een beetje kriegel. Doch zoiets raakte Terry niet, en hij ging luchtig voort: 'Kun jij het morsesein ontwarren?'

'Hè?!' Ik was perplex.

'Ken jij het morse-alfabet?'

'Natuurlijk,' zei ik.

'Dan mag je vanmiddag mee naar de bioscoop,' beloofde Terry zoetsappig. En voor ik iets zeggen kon, ging hij voort: 'Vertel me nou eens jouw lezing over dat spook.'

Ik stond stil en nam de achterkant van het huis aandachtig op. De ramen van de kamers stonden open om te luchten. Er was volgens mijn mening geen kans, van die hoogte te ontsnappen, zonder ten minste een touwladder. Dit zei ik dus.

'Juist,' prees Terry. 'Je gaat vooruit, mijn waar- eh.... Han....'

'Maar wie dat spook ook was,' zei ik, 'hij is ontsnapt, en het lijkt me niet van erg veel belang, hóé....'

'Ook juist,' bevestigde Terry. 'Daarom dacht ik er ook niet over.' Hij scheen er een intens genot in te vinden, me voor gek te zetten, zo gauw ik probeerde, ook eens iets scherpzinnigs te debiteren.

'Maar zeg me nou es, Han, wie die geest geweest kan zijn.'

Hij had mijn genoeg in serieus-raden grondig vergald. Ik zei spits: 'Dat was madame Enbourg. Ze wou natuurlijk naar dat vod van 'n piano, in Henri's kamer.'

Tot mijn niet te beschrijven verbazing bleek Terry enthousiast, wat ik eerst voor huichelarij hield. 'Keurig!' riep hij uit. 'Als je zo doorgaat, kunnen we samen een zaakje beginnen, binnen niet te lange tijd.'

‘Ik dacht, dat we dat zaakje al begonnen waren,’ herinnerde ik hem.

‘Maar niet op fifty-fifty basis,’ corrigeerde hij. ‘Dit is een reuze zet van je, kerel! Ik denk namelijk in alle ernst, dat je, wat je noemt: ‘warm’ bent, als je zegt, dat madame Enbourg erbij betrokken is.’

‘Hoezo?’ informeerde ik verder.

‘Er is iets in die kamer,’ legde hij me volmaakt ernstig uit, ‘wat zowel madame Enbourg als juffrouw Booner weten, en wat ze allebei proberen te bemachtigen. Noem ‘t een bewijs van schuld van.... iemand. Iemand, die ze allebei kennen, en redden willen.’

‘Dus verdenk je Henri toch,’ zei ik. ‘En denk je nog altijd, dat ze beiden met hem....’

‘Nee,’ verbeterde Terry. ‘Ik denk niets. Het zou kunnen zijn dat ze allebei op hem verkikkerd zijn, - de éne met meer succes dan de andere - en dat ze allebei proberen, het bewijs van zijn schuld weg te moffelen. Juffrouw Booner ruimt in het wilde weg de kamer op, en móét er zijn, om stof af te nemen en een glas om te spoelen, wat ze in werkelijkheid niet gedaan heeft!’

‘Stop,’ zei ik. ‘Nou maak je een fout, Terry. Want de huishoudster ruimde de kamer op, toen ze nog niet wist, dat Martijn dood was. Ze vond hem, tijdens het opruimen van de kamer.’

‘En wie zegt jou, dat ze dat niet wist?’ sneed Terry me de pas af. ‘Ze kon die vent daar toch niet laten liggen? Ze móésten hem toch wel ontdekken?.... Of dacht je, dat iemand als juffrouw Booner hem zou verdonkeremanen?’

‘Met behulp van Gert,’ trachtte ik me eruit te redden.

‘Om dan zodoende aan Gert te verraden, dat ze van Henri hield?....’

Daar zat ik weer.

‘Tja....’

‘Die twee dames wisten het allebei,’ fantaseerde Terry. ‘En ze mogen mekaar niet lijden, wat meer voorkomt bij rivalen, dus werken ze niet samen. Mogelijk is de huishoudster vannacht werkelijk zo geschrokken en misschien heeft ze alleen maar geprobeerd, Arlette “het” afhandig te maken, en is neergeslagen door deze.’

‘Ze sprak van een lange man,’ herinnerde ik hem.

‘Als ze over 'n kleine vrouw gesproken had, was Henri via een omweg verraden,’ weerlegde Terry.

Toen we vlakbij het hotel waren, op de terugweg voor de lunch, vroeg ik hem: ‘Zeg nou es eerlijk, Terry: geloof je dit in volle ernst?’

‘Half,’ bekende hij. ‘Ik geloof ook nog andere dingen. Ik wéét ook iets. Maar ik mag niet zeggen wát, want iemand anders dan ik zou door een kleine beweging, een blik, een woord, kunnen verraden, wat ik zo zorgzaam bij elkaar gebracht heb.’

Toen ik geen antwoord gaf, ging hij voort: ‘Je bent toch niet boos? - die theorie, dat het Arlette geweest zou zijn vannacht is dicht bij de waarheid. Maar het was Arlette niet. Laten we zeggen, dat het de wetenschap was, de verpersoonlijkte wetenschap, die Martijn bij zijn leven heeft opgedaan betreffende Arlette, en die zijn dood bespoedigd heeft, of er indirect de oorzaak van was.’

‘Ik snap er geen laars van,’ zei ik en griezelde inwendig van die verpersoonlijkte wetenschap, welke zo op Martijn geleken had, dat de huishoudster hem herkende.

‘Henri is niét schuldig,’ betoogde Terry met klem. Alsof ik het daarover had.

Enfin, de lunch was heerlijk, en Arlette stralender nog dan 's morgens. Ik overpeinsde, hoe zij bij mogelijkheid tot iets slechts in staat zou kunnen zijn, dat indirect Martijn's dood ten gevolge had kunnen hebben.

Na het eten reden we naar een kleine stad in de nabijheid, waar we volgens Terry naar de bioscoop zouden gaan. Ik moest maar afwachten. Maar ik moest m'n opschrijfboekje bij me hebben en niet suffen. Jawel, meneer. Hij had maar te bevelen.

Tijdens de tocht erheen vroeg ik hem, hoe Martijn had kunnen sterven aan iets, wat hij wist van madame Enbourg.

Hij keek me vaderlijk glimlachend aan, wat me belachelijk voorkwam. En hij zei onderwijzend: ‘Een mens kan wel eens ten gronde gaan aan eigen slechtheid, Han. Er zijn dingen, die je als goed mens geluk brengen, en als man met een kwade inborst in het verderf storten.’

‘Dus is Martijn door zijn eigen kwade inborst in het ver-

derf gestort?’ vroeg ik. ‘Het klinkt net als de dood van Sneeuwwitje's stiefmoeder.’

‘Daar heb je een prachtige vergelijking,’ gaf Terry toe. ‘Je bent heus niet zo stom als je eruit ziet, zeg!’

‘Op dat punt gelijken we dus niet op elkaar,’ gaf ik terug.

‘Het valt niet erg op,’ vergoelijkte mijn neef.

De bioscoop was een simpel geel gelakt gebouw, ruimschoots versierd met portretten van een actrice, die daar juist des avonds de harten in verrukking bracht. We slopen door een achterdeurtje naar binnen, en vonden een meneer, die moeite deed zich achter een snor te verbergen, wat hem slechts ten dele gelukte: zijn benen waren nog helemaal zichtbaar.

Maar door die snor praatte hij toch, en hij hing er genoegelijk overheen te loeren. En als hij lachte konden we er pas mee instemmen, als hij zijn geluidsinstallatie inschakelde, omdat het niet eerder merkbaar was.

‘Zo, ben u daar,’ zei die meneer, van achter zijn snor.

‘En of,’ antwoordde Terry, die een hekel heeft aan vragen naar de bekende weg. ‘We zijn vroeg, hè?’

‘En of,’ wreekte de meneer zich, en voegde er uitnodigend achter: ‘Kom u mar mee.’

We stapten door een bouwvallig deurtje naar binnen in een soort gangetje, en kwamen zo aan een kantoor. Hier werden we binnen gelaten en kregen ieder een stoel.

‘Wat was er nou eigenlijk van u believen?’ informeerde de meneer, en fronste zijn wenkbrauwen, tot ze de snor haast omhelsden.

‘Ik zou graag het journaal willen zien, dat u gisteravond gedraaid hebt,’ legde mijn neef uit. ‘Dat, waarin die honderdjarige meneer gehuldigd wordt.’

‘O, juist,’ begreep de meneer. ‘En wat wou u daarmee?’

‘Dat is een geheimpje,’ zei Terry kalm. ‘We zouden het graag een paar malen willen zien.’ Tegelijkertijd lichtte hij met een veelzeggend gebaar de revers van zijn jas op, en ik zag tot mijn ontzetting een medaille, welke hij eens met hoogspringen heeft gewonnen. Maar op de meneer maakte het de indruk, die Terry klaarblijkelijk bedoeld had. Hij keek ons vreselijk nieuwsgierig aan, en grinnikte: ‘Gaat de politie ook jubileren?’

Het zweet brak me uit. Ik vrees dat ik te burgerlijk ben, om op den duur het detective-vak te ambiëren. Terry waagt graag. Hij reisde als jongen van dertien al met behulp van twee perronkaartjes per trein. -

‘De politie moet toch iets beginnen,’ bekende hij.

Dat bleek, naar het geluid te oordelen, op de lachspieren van de meneer te werken. Hij werd er helemaal joviaal van en zei: ‘Nou, - gaat u mar in de zaal zitten.’

We werden voorbij een trapje geloodst, naar een deur, die aan de ene kant verveloos was, en aan de andere zijde bekleed met rood fluweel. ‘Zo is het leven,’ beweerde Terry. En toen bevonden we ons in een kille, duistere bioscoopzaal, zonder enig geluid, zonder helder licht. Boven uit het Niet brulde de stem van de meneer: ‘U gaat mar erges zitten, ik draai wel, hoor!’ Net of we anders zelf zouden draaien. En meteen zwaaiden de gordijnen open, met totale voorbijziening van hun avondlijke gratie, en over het witte doek renden alreeds de eerste huzaren in een oefening bij Amersfoort, nog voor ze een geluid konden geven.

We zagen achtereenvolgens nog een boksmatch, een zeug met twee-en-twintig biggen, de honderdjarige, een burgemeester die een brug opende, en toen kwamen er enige rommelige, wel vlotte taferelen van een bal-masqué. Terry zat naast me, met veel onrustig gefluister: ‘Nou moet je opletten: -’

Er was als ‘nummer’ op dat bal-masqué een tap-danser.

‘Die kerel danst een imitatie van een morse-apparaat,’ hijgde Terry opgewonden. ‘Ik moet weten, wat hij seint.’

Ik grabbelde wild naar mijn opschrijfboekje, was veel te laat en raadde zo maar: l o f t j r s l l p o u -

Mijn potlood viel. Terry fluisterde driftig: ‘Ezel!’ Ik grabbelde in het donker onder de stoeltjes.

‘Wat danst die vent?!’ beet Terry me toe.

‘Onzin,’ zei ik kalm. Vond m'n potlood. ‘Draai je niet zo op, want het is je reinste onzin.’

De film was uit. Het doek werd donker, en we zaten in de stilte. Terry draaide zich in zijn stoeltje om en brulde zo vriendelijk mogelijk: ‘Kunt u nog eens draaien?’

‘Was 't niet genoeg?’ vroeg de meneer, en ik ontdekte dat hij door de projectie-opening tegen ons converseerde.

‘Nee,’ fleemde Terry, hoewel ik begreep, hoe afschuwe-

lijk hij zich moest ergeren, dat de man alweer naar de bekende weg gevraagd had. 'Eénmaal is beslist niet genoeg.... We zullen ons best doen de tweede keer klaar te komen.'

Boven werd wat gerommeld; wij wachtten.

'Schrijf alles op, Han,' smeekte Terry, alsof zijn leven ervan af hing. 'Ik geloof graag, dat het onzin is maar schrijf alles op! Ik probeer het zelf ook, maar het gaat me te vlug, daar ik niet volkomen thuis ben in morse.'

'Dat móést jij zijn, als detective,' gaf ik terug, nog lang niet bekoeld van zijn boosheid.

'Weet ik wel,' bekende hij nederig. 'Sorry, hoor! Dat ik je daarnet zo afbekte.... Als dit klopt met wat ik denk, -'

'Maar Terry,' zei ik, 'je doet net, of we hier in een internationale moordenaarsbende zitten. Is die vent op het doek ook al schuldig?'

'Vraag niks,' bad Terry. 'Vraag niks, Han! Ik zou in staat zijn het je te vertellen, van louter opwinding. En dat mag niet, zie je!'

De film begon weer: De huzaren. 'Hou je boekje klaar,' siste Terry.

De boks-match. 'En hou dat potloodje goed vast.'

Die twee kerels op het doek tuigden mekaar zo af, dat ik er aardigheid in kreeg. Het begon gewoonweg in m'n vingers te jeuken. Ik vroeg me af, of Terry ook boksen kon....

De zeug met twee-en-twintig biggen. Was het niet precies de internationale bende, die we op het spoor trachtten te komen? Overal waar je niets meer verwachtte, krioelde nog wat. En die zeug, - ja, 't was natuurlijk afschuwelijk oneerbiedig, - maar die lag daar net zo als Martijn van Doff. -

De honderdjarige. Had ik mijn potlood goed vast? Niet met de punt aan het verkeerde einde? 'Dwaal nou niet af met je gedachten,' fluisterde Terry, die me wel kent.

De burgemeester, die het lint doorknipte en onsamenhangende woorden uitgalmde op een nieuwe brug. Nu moest het komen.

De opnamen uit de balzaal...., ja. Zie je wel! - - En dáár was - - - Mijn potlood! Mijn potlood!....

Y ctu jlo ftjrsllpoumouruoslmouhoos mlwwoforcwjkvpor.

'Hèb je 't?' bitste Terry.

‘Já,’ antwoordde ik. Zwetend van inspanning, want die vent danste zo vlug!

‘Helemaal?’ jubelde Terry.

‘Geloof ik wel,’ zei ik.

De zaal was weer stil en donker. Van boven kwam de stem des snors: ‘Nou genoeg?’

‘Kan het voor alle zekerheid nog éénmaal?’ vroeg Terry.

‘Gos, - afijn, voor de politie.... Mar m'n film loopt warm,’ dreigde de man.

‘Laat 'm dan eerst even afkoelen,’ stelde Terry voor.

‘Mar ik het me werk ook,’ bedacht de meneer, met opvallend efficiënte stem.

‘Wij vergoeden u alles,’ zei Terry.

Daar scheen die film danig van af te koelen, want meteen galoppeerden de huzaren alweer over het doek. Ik kon van tevoren al aankondigen, dat nou de boks-match kwam, en de zeug met haar hele fröbelklas, de honderdjarige, de burgemeester, die me ontzettend verveelde, met zijn kinderachtige schaar.

Het bal, waarvan de mensen me, nu ik ze ten derde male zag gek-doen en huppelen, gekken leken, met glimmende donkere gezichten en rommelige kleren. Alleen die tapdanser was en bleef boeiend. Hij danste elegant, dat zag ik nu tussen het controleren door, en scheen zich niet bewust te zijn, dat er een publiek naar hem staarde. Zijn voeten knetterden over de vloer in een werkelijk prachtige imitatie van een telegrafie-toestel. Ik bewonderde in mijn hart de originaliteit van de vondst. De letters klopten alle.

Uit. Donkerte, stilte, voor de derde keer.

‘Genoeg?!’ brulde de stem uit het hokje.

‘Genoeg?’ vroeg ook Terry.

‘Ja,’ zei ik. ‘Klopt.’

‘Ja,’ gaf Terry door. ‘Dank u wel hoor!’

We wachtten netjes, tot de meneer bij ons kwam. ‘Wel, wel!’ verbaasde hij zich. ‘Wat was er nou te zien?’

‘Die zeug,’ verklaarde Terry. ‘Die heeft niet twee-en-twintig biggen, maar vijfentwintig!’

‘Is 't waarachtig?’ vroeg de man verrast.

‘Hebt u ze niet geteld?’ ontdook Terry hem.

‘Nee,’ bekende de man. ‘Mar wat is t'r tegen?’

‘Tja -’ Terry haalde de schouders op, ‘dat mag niet, hè? Dat is niet met drie woorden gezegd.... Teeltverbod en zo .... Daar zullen we es fijn werk van maken!’

Hij rekende af met de meneer, en we verlieten het bioscoopje weer. Buiten scheen een prachtige zon, die alle kale bomen met een hoopvol waas omgaf.

‘Stuur jij, Han,’ verzocht Terry. ‘Ik wil dit meteen uitwerken.’

‘Is het een code?’ informeerde ik slim.

‘Ja,’ bevestigde hij. ‘En ik heb de sleutel al een week!...’

‘Hoe kom je daaraan?!’ bewonderde ik.

‘Geheimpje,’ ontweek hij. ‘Zo gauw alles klaar is, krijg jij het ook te horen, kerel!’

Verder zei hij op de hele rit geen stom woord meer. Zat maar te tellen en te vergelijken en te grinniken. Ik vond het niets leuk, want door al dat gejaag en de inspanning leefde ik natuurlijk flink mee, en toch begreep ik er te weinig van, om er iets aan te kunnen hebben.

‘Stop maar bij Van Doff,’ zei hij, toen we het dorp bereikten. Ik reed door tot het huis en remde.

Terry was buitengewoon opgeruimd, en vermaande me met een hartelijke klap op m'n schouder: ‘Je houdt je kop over dat uitstapje, hoor!’

‘Ja,’ antwoordde ik bits. ‘Daar ben ik goed genoeg voor.’

Hij grijnsde genoegelijk en stelde me gerust: ‘Zo meteen is er wel weer iets nieuws voor je om te beleven.’ En daar had hij gelijk in, hoewel hij er zelf zeker ook iets nieuws aan beleefde, wat hij niet verwacht had.

IX

We werden opengedaan door de huisknecht.

‘Zo, Gert,’ zei Terry opgeruimd, ‘hoe is het met juffrouw Booner?’

Gert keek tamelijk zorgelijk, en antwoordde: ‘Nou, heren, ze is nog tamelijk nerveus, hoor!’

‘Is ze op?’ vroeg ik.

‘Ja....,’ aarzelde de knecht. ‘Dat wel.... Maar ik zou de heren toch wel willen vragen, haar niet op te winden met al te rare vragen, ziet u....’

Terry was in een onverwoestbaar humeur, door de code, en zei geruststellend: ‘Ik stel nooit rare vragen aan dames.’ Gert haalde zijn wenkbrauwen op in overgrote twijfel en geleidde ons naar de kamer, waar we de eerste keer juffrouw Booner hadden ontmoet.

Toen we binnenkwamen, schrok ze en begon zo verschrikkelijk te trillen, dat ik er medelijden mee had. Ze moest ervan gaan zitten, en was eerst niet in staat, een woord uit te brengen.

Nauwelijks was Terry begonnen te spreken of de tranen vloeiden weer. Ik keek eens opzij naar mijn neef, want ik weet dat gebrek aan beheersing hem razend kan maken. Doch bij dit geval scheen hij zich neer te leggen.

‘Kom, juffrouw Booner,’ zei hij kalmerend, ‘u moet flink zijn en ons vertellen, wat u op het hart hebt.’

Het mensje schudde met bevende lippen het hoofd en zweeg, terwijl haar vingers zenuwachtig aan het tafelkleed frunnikten en de tranen langs haar wangen drupten.

Terry glimlachte uiterst plezierig en drong aan: ‘Wat zocht u in de kamer van meneer Henri?’

Zo mogelijk vergrootte hij door die enkele woorden haar angst nog: het was alsof ze nu pas voor de feiten geplaatst werd, die ze aldoor niet had willen realiseren. Ik voelde me meer dan overbodig en keek maar eens uit het raam.

‘U hoeft niet bang te zijn,’ stelde Terry haar gerust, ‘want ik weet, dat u geeft schuld hebt.’

Stilte.

‘U weet iets, wat ik nog niet zeker weet,’ legde Terry uit, ‘en in het belang van alle betrokken personen vraag ik u plechtig het mij te vertellen, want anders zou het wel eens kunnen zijn dat ik een foutieve gevolgtrekking maakte, die voor meer mensen gevaarlijk en hoogst onaangenaam werd. En bovendien is de schuldige hiermee toch niet gebaat.’

Stilte. Juffrouw Booner deed moeite, niet hoorbaar te snuiven, en veegde haar tranen af.

Terry en ik zeiden ook niets, zodat het zwijgen na een poosje penibel werd. Ik wist zelfs niets te zeggen, en Terry deed het natuurlijk expres, omdat hij op die manier de huishoudster tot praten trachtte te krijgen.

Inderdaad had hij gelijk, want toen het zo even was door-

gegaan, zei ze: 'Ik ken 't nie zegge.... Ik kèn 't nie zegge....' En ze kreunde zo meelijwekkend, dat ik er een kleur van kreeg. Liefst was ik meteen de kamer uitgelopen, maar ik wist, dat dit Terry's bedoeling niet was.

'Kom, kom,' drong hij aan. 'Wees nou flink, juffrouw. Zo erg kan het niet zijn. Ik weet immers dat u niet schuldig bent. Bedenk dat het voor de schuldige nog veel erger is, het te moeten zeggen. Als u me vertelt wat u weet, dan maakt u het voor alle partijen gemakkelijker; ook voor de eventueel schuldige. Alles, wat u openbaar maakt, spaart tijd. En besef nou es, juffrouw Booner, hoe vreselijk het moet zijn voor iemand, die werkelijk iets te bekennen heeft, - om dit openlijk te moeten doen, zonder dat de toehoorders voorbereid zijn. Begrijpt u me?'

Ze knikte met treurige ogen.

'Nou, bereid ú ons dan voor, en maakt u het een ander gemakkelijk, - als u tenminste van hem houdt....'

Daarmee had hij een goede snaar getroffen. Ze trilde nog wel erg, en snoot ongetroost haar neus, maar ze richtte zich op in haar stoel, zoals alleen iemand doet, die wat te vertellen heeft. En ze zei iets totaal ongedachts:

'Ik wou stelen.'

Terry's ogen knipten even. Verder liet hij echter niet de minste verbazing blijken. 'Waarom wou u dat?' vroeg hij vriendelijk. 'Want daar had u een reden voor, juffrouw Booner!'

'Ik wou Gert redden,' antwoordde ze zacht.

Terry gaf geen kik. Vermoedelijk vond hij het 't beste, haar nu maar te laten spreken zonder onderbreking.

'Gert het gespeeld,' zei het mensje hees. 'En natuurlijk verlore.... Nou, en toen zat 'ie krap.... en toen is 'ie naar meneer Martijn gegaan...., om voorschot te vrage....'

Hier kreeg ze het weer met haar tranen te kwaad. Ze snikte en kromp in elkaar van verdriet. Ik schaamde me dood, dat ik erbij was.

Terry zei niets anders dan: 'En toen?' maar zo zacht, dat het niet klonk als ambtelijke nieuwsgierigheid.

'Nou....,' hernam ze, 'meneer Martijn wer' boos.... Hij kon om niks vreselijk boos worde.... En hij weigerde....'

Ze droogde haar ogen af met een in elkaar gefrommeld klein vodje zakdoek.

Terry raadde: 'Kregen ze kwestie?'

'Ja,' antwoordde ze. 'En d'r viele zulke harde woorde.... Ik kon alles verstaan, - ik luister nie expres naar zulke dinge....'

'Nee, natuurlijk niez,' vergoelijkte Terry op een manier, dat ik begreep, hoe ze dit wèl gedaan had, ergens op de trap verscholen, uit angst om haar verloofde.

'Meneer Martijn zei: "Je ken opdondere", zei die.... "En al stik je in je schulde dan stik je maar", zei die.... "maar van mij zul je je geld af motte wachte, tot je d'r an toe ben," zei die....'

Terry schudde het hoofd en oordeelde: 'Dat was ook wel erg wreed tegenover iemand die geldzorgen heeft, hoe hij er dan ook aan gekomen mag zijn.'

'Nou,' gaf ze toe met een zachte hese stem, 'dat von ik ook.... En Gert wer toen zo boos, en toen zei die: -'

Ze begon weer wanhopig te huilen en kon enige ogenblikken geen woord uitbrengen. Het was alsof ze juist deze gewichtige woorden, die Gert gezegd had, niet uit kon spreken.

Terry was stil, want er viel voor ons niets te zeggen. We lieten het arme mens kalm tot zichzelf komen. Maar ik trilde haast net zo erg als zij, van inspanning. En ik zag, dat Terry zijn handen in elkaar kneep.

Juffrouw Booner hernam: 'Gert wer toen ook driftig, en hij zei: "Zo", zei die.... "moet ik wachte totdat ik d'r an toe ben!"' zei die.... "Sta ik meschien in meneer's testament?"' zei die.... En meneer Martijn lachte....net as - zo weet ik geen één...., die zo lache ken.... ik wer d'r zelf ook woest van.... En toen zegt 'ie: "Dat zal je af motte wachte, stompzinnig stuk ongeluk", zegt 'ie....' Juffrouw Booner hijgde van opwinding. Haar sidderende hand met het doorweekte zakdoekje ging naar haar mond, terwijl ze voortging: 'En meteen hoor ik meneer Martijn nog zegge, net of 'tie bang was: "Wat wou jij?!"' En toen was 't stil.... En even later kwam Gert de kamer uit, en die was zo wit, en hij schrok toen 'ie mij zag....' De stem was bijna onhoorbaar, zo zacht.

Terry knikte langzaam. ‘Zei Gert nog iets tegen je?’ vroeg hij voorzichtig.

‘J-Ja...,’ beefde de arme vrouw. ‘Hij zei: “Heb je geluisterd naar ons?” maar ik zei nee, en toen geloofde hij me...’

We zwegen. Er scheen nog zo weinig te zeggen. Buiten begon het te schemeren. We hoorden praten in de gang: de stem van Crommer en Gert, die antwoordde.

‘De politie weet 't niet,’ zei juffrouw Booner zacht.

‘Hebben ze u dan niet verhoord?’ vroeg Terry.

‘Jawel,’ gaf ze toe, ‘maar ze vroegen d'r niet naar...’

Hij schudde het hoofd. En ging door op het voorgaande gesprek: ‘Maar dan had je Gert toch niet kunnen redden met stelen?’

‘Och,’ zei ze zielig, ‘als ie maar geld had... dan was 't niet zo opgevalle.... Nou wijst elk spoor in zijn richting....’

‘En was er dan geld in meneer Henri's kamer?’ informeerde Terry.

‘Ja,’ bekende ze. ‘In de kast is een geldkist ingebouwd.’

Terry schudde weer het hoofd. ‘Ik ben heel blij dat u het me verteld hebt, juffrouw Booner,’ zei hij. ‘Want de politie had bijna ú verdacht.’

‘Mij?!’ Haar ogen vielen wijd open in opperste verbazing. ‘Waarom mij?! Omdat ik in die kamer wou?....’

‘Ook,’ zei Terry. ‘Maar vooral, omdat u een tijdje geleden ook ruzie hebt gehad, met meneer Martijn.... en nog wel om die pook die nou in beslag is genomen.’

Ze schokte op. De kleur zonk weg van haar wangen. ‘Wat - ik -’ Ze was totaal geen meester over haar gezichtsuitdrukking meer. ‘Dat is al zo lang geleden.... al twee maanden geleden...,’ stamelde ze.

‘Maar u dreigde, dat meneer Martijn die pook maar moest opbergen,’ herinnerde Terry haar.

Ze knikte stom, van hem naar mij kijkend.

‘Dat had u noodlottig kunnen worden,’ bracht hij haar onder het oog.

‘Hoe weet u dat, van die pook?’ drong ze opeens aan. ‘t Had niks te betekene.... maar hoe wéét u dat?’

‘Van Teun,’ zei Terry.

Ik hield me stil, hoewel ik dat nu bepaald een stomme

streek vond. Hoe kon hij als detective zijn troeven zo uit handen geven?! Maar ik zou snel genoeg bemerken, dat Terry dieper in de mensenziel had gekeken dan ik: ‘Wat 'n donder!’ blafte juffrouw Booner, alle zorgen vergetend, ‘'n Ander mens zwart make, - dat ken 'ie. Maar die keer dan, dat 'ie 'n schop het gehad van meneer Martijn?! Nou? - daar zegt 'ie natuurlek niks van....’

‘Wat is er dan toen gebeurd?’ informeerde Terry beleefd, langs zijn neus weg.

‘Toen hebbe ze bijna gevochte,’ meldde de huishoudster ijverig. ‘Teun stond met gebalde vuiste tegenover meneer Martijn, en zei, dat 'ie die schop nog wel es bij meneer zou inwissele tegen iets beters.’

‘Waarachtig?’ Terry probeerde te lachen, maar het lukte hem niet.

‘Ja,’ verzekerde juffrouw Booner.

Terry schudde vaderlijk het hoofd: ‘Die meneer Martijn, - dat was me toch eentje!’

Ze zonk weer terug in haar leed en beklag. ‘We hebbe allemaal wel es wat met 'm gehad,’ zei ze. ‘En niemand was d'r rouwig om, toen 'ie - Nou ja,... 't Is afschuwelijk, dat 'n mens vermoord wordt...’ Haar tranen drupten opeens weer uit de ogen. Haar wangen glommen ervan.

Terry vroeg zacht: ‘Hèbt u wel eens gestolen?’

‘Bij God niet,’ zwoer ze. ‘Ik wou - - 't doen, - voor.... voor - zomaar....’

‘Ja, dat begrijp ik,’ antwoordde Terry snel.

Hij stond op. Ik voelde me onnoemelijk opgelucht, ondanks het drukkende gevoel van ontzetting, dat Gert met z'n onbevangen vriendelijke ogen de held van dit drama zou kunnen zijn. En kon het anders? - Was er nòg iemand, behalve hij, die zo duidelijk onder verdenking stond? Hadden er nog andere mensen zo vlak voor de moord ruzie gehad met Martijn van Doff, en hem alleen gelaten?

‘Hoe laat was dat?’ vroeg Terry voorzichtig, ‘die ruzie tussen meneer Martijn en Gert?’

‘Dat weet ik niet meer, meneer,’ beefde juffrouw Booner. ‘Maar meneer Henri was niet thuis.... Die was al weg.... naar de stad.... om inkopen.... 's middags.... anders had die wel iets gedaan.’

‘Juist, juist,’ zei Terry verstrooid. ‘Nou, maakt u zich maar niet al te ongerust, hoor! We zullen het wel opknappen.’ Met een hartelijk knikje ging hij de deur uit, mij meetrekkend.

Ik was opgewonden, en informeerde in de gang al dadelijk: ‘Schuldig?’

‘Hoe weet ik dat nou?’ ontweek Terry nuchter. ‘Het lijkt er wel op, maar wat zeg je van haarzelf? En van die tuinman?’

We hoorden van boven een gerucht komen, en daar zagen we de commissaris en Gert. Achter hen verscheen om de hoek van de trap ook nog inspecteur Menters.

‘Wel,’ zei Crommer, ‘en wat hebben de heren vandaag ontdekt?’

‘Dat is niet in een vloek en een zucht uitgelegd,’ antwoordde Terry. ‘Zou ik u even in een of andere kamer kunnen spreken, heren?’

‘Zeker, zeker,’ gaf de commissaris genadig toe. ‘Komt u maar even in de voorkamer, daar is toch net niemand.’ Het scheen bedoeld te zijn als een grapje, maar niemand lachte. Gert hield de deur open. De commissaris, die in een buitengewoon goed humeur bleek te zijn, vergeleken bij die morgen, stapte als eerste naar binnen en liet zich meteen breeduit op de sofa vallen. Ik keek nieuwsgierig in de kamer rond, waar we de vorige nacht ademloos hadden staan wachten.

Menters knipoogde tegen Gert: ‘Ik heb toch zó’n dorst!’

‘Jammer, meneer,’ grinnikte de huisknecht. ‘En waarin hebt u dorst als ik vragen mag?’

‘Och, waarin is het geoorloofd dorst te hebben?’ informeerde de inspecteur.

‘Op het ogenblik heb ik uw aandacht voor iets anders nodig, heren,’ kwam Terry ernstig tussenbeide. ‘Ja, Gert, blijf jij maar even hier en doe de deur dicht.’

Het valt niet te ontkennen dat Gert veranderde; hij kreeg een schrikachtige uitdrukking in de ogen en kleurde. Hij sloot de deur zo stuntelig, dat de kruk hem bijna uit de hand schoot. Zijn gedrag trok de opmerkzaamheid van de heren, die ineens stil waren.

‘Het spijt me,’ begon Terry. ‘Maar ik moet je een paar vragen stellen, Gert.’

‘Ja, meneer,’ zei de knecht flink.

‘Ze zullen niet bijster plezierig zijn,’ waarschuwde Terry.

‘Ja, meneer,’ herhaalde de man. ‘Gaat uw gang, meneer.’

Hij vouwde eerst de handen op de buik en deed ze toen op de rug, kruiste ze toen over elkaar op de borst, om ze daarna in zijn zakken te steken, en ten slotte er weer uit te halen. Ze bleven slap langs zijn lichaam hangen.

‘Gert,’ hernam Terry, en keek hem strak aan, ‘heb jij op de middag, dat meneer Martijn stierf ruzie met hem gehad?’

‘Ja, meneer,’ antwoordde de knecht. Ik had eerbied voor de rechtstreekse korthed waarmee hij elke aarzeling bestreed.

‘Waarover, Gert?’

‘Over - -’ Hij stakte even. ‘Over geld, meneer.’

‘Wat voor geld?’

‘Nou, ik had met kaarten verloren, en dat kon ik niet betalen, meneer.... en toen vroeg ik meneer Martijn om voorschot.’

‘Was het veel?’ Terry bleef hem aankijken.

De twee politiemannen zaten roerloos naast elkaar op de sofa.

‘N-j-a.... nogal, meneer.’

‘Hoeveel?’

‘Vijfenvijftig gulden, meneer.’

Terry knikte met gefronste wenkbrauwen. ‘En gaf meneer Martijn je dat geld?’

‘Nee, meneer.’ Ik zag hem een vuurrode kleur krijgen. Zijn ogen knepen even in elkaar, en zijn lippen bewogen alsof hij iets zeggen wilde, maar zich bijtijds inhield.

‘Waarom niet?’ wilde Terry weten.

De knecht haalde de schouders op en schuifelde met de voeten over de grond. ‘Hij wou het niet geven, meneer.’

‘En wat toen, Gert?’

‘Toen - niks, meneer.’

Het was duidelijk dat er in plaats van ‘niks’ een heleboel geweest moest zijn. De man zat boordevol over wat er gebeurd was, dat kon een klein kind zien.

‘Was hij vriendelijk?’ informeerde Terry verder.

Het gezicht verloor een moment zijn effen dienstbaarheidsploui. Er vloog een schamperheid overheen, waarvan ik schrok, zelfs na het verhaal van juffrouw Booner.

‘Dat nou niet, meneer.’

‘Was hij honds?’ Terry zag hem vriendelijk aan, en gebruikte het woord van de man zelf als een tegemoetkoming.

Het gezicht tegenover vertrok weer. Ik kan niet zeggen of het haat was, of woede of vernedering. De tranen sprongen Gert in de ogen. ‘Ja, meneer,’ antwoordde hij, net zo ferm. ‘Dat is het woord, meneer.’

Terry glimlachte hem geruststellend toe. ‘Zou je kunnen herhalen, wat hij zei?’

De knecht aarzelde, voordat hij zei: ‘Nee, meneer. Ik herinner me d'r bijna niks meer van....’

‘Vertel ons dan, wat je je herinnert,’ verzocht Terry.

De man keek even, alsof hij nadacht, met de ogen in een pijnlijke verte achter ons. ‘Hij werd boos,’ vertelde hij dan. ‘En hij maakte me uit voor onbeheerst sujet.... en hij weigerde het geld.... met zichtbaar plezier.’ Gert herhaalde het met de tanden op elkaar van drift: ‘Met plezier...., meneer.’

‘Wat zei hij daarna?’ vroeg Terry.

‘Hij zei...,’ de knecht dacht versuft na. ‘Hij zei: “jullie onbeschoft gepeupel.... dacht je te spelen van mijn geld?.. Moeten jullie zoveel verliezen aan de speeltafel, kleinburgerlijke protsers? Kun je niet ophouden, als je ziet, dat je verliest?”...’ Gert keek, alsof hij bijkwam uit een bezwijming. ‘Dat zei hij, meneer.’

‘En hij zei ook: “Je kunt opdonderen”,’ vulde Terry aan. ““En al stik je in je schulden, dan stik je maar. Van mij zul je je geld moeten afwachten, tot je eraan toe bent.” Niet, Gert?’

‘Jawel, meneer,’ bekende Gert, spierwit. ‘Dat zei meneer Martijn.’

‘En wat zei jij toen?’ drong Terry aan.

Gert richtte zijn ogen op ons, en keek ons een voor een aan. Er was zo'n pijn in die blik, dat ik diep medelijden voelde, nog veel dieper dan eerst met de huishoudster. Ik kon me opeens best voorstellen, dat een mens iemand vermoordde, na zo'n gesprek. Ik moest denken aan de woorden van dr. Gants: ‘Er kunnen wel eens woorden vallen, die zich als het ware invreten.’

Daar stond dan Gert, verdacht van moord. Zijn houding

was gespannen en verslagen tegelijk. Zijn gezicht was smartelijk vertrokken. ‘Ik zei,’ stamelde hij met droge lippen, ‘ik zei...’ Er kwam een geluid uit zijn keel, als een snik. En hij hief een arm op, alsof hij zijn ogen wilde bedekken. ‘k Weet 't niet meer,’ voegde hij er zacht en toonloos aan toe.

‘Je zei,’ vulde Terry meedogenloos aan, “moet ik wachten totdat ik eraan toe ben? Sta ik misschien in meneer's testament?”

De commissaris veerde omhoog.

‘En toen lachte meneer Martijn,’ vervolgde Terry langzaam. ‘Maar plotseling brak dat lachen af, Gert. En meneer Martijn vroeg angstig: “Wat wou je”?!’

De man keek op met een wonderlijke gloed in de ogen. Zijn blik ging vliegensvlug langs de deur en het raam. Maar alles was gesloten, en hij deed geen stap van zijn plaats. Hij likte langs zijn droge lippen en knikte verslagen. ‘Ja,’ gaf hij stil toe. ‘Ja...’

‘Waarom vroeg meneer Martijn dat?’ riep Terry hem plotseling scherp ter verantwoording. We schokten allemaal op van zijn stem.

Doch Gert knikte stom met het hoofd en scheen te zullen gaan lachen. Hij bleef staan en knikken als een onnozele. Terry ging naar hem toe en greep hem bij de schouder: ‘Waarom zei die man dat?!’

Gert rukte zich los met wanhoop en doodsangst in de ogen. ‘t Ken me niet schelen!’ brulde hij. ‘Jullie geloven me toch niet! En die vent is dood!’

Terry wendde zich kalm tot Crommer en voegde hem toe: ‘Ik moet u verzoeken deze man te arresteren.’

‘Verrajers!’ krijste Gert. ‘Wat snap je van 'n man, die beledigd wordt, en geld nodig heeft! Jullie zitten daar maar, en je kan niks anders dan 'n man arresteren!.... Verrajers! Oplichters! Wie heeft er aan de deur geluisterd?!’

Het schuim stond hem in de mondhoeken, toen hij eensklaps tot bezinning kwam en zich stilhield.

Menters stond op en ging naar buiten om een paar agenten te roepen.

Terry vroeg nog: ‘Ben je met meneer Martijn in de kamer van zijn broer geweest, Gert?’

‘Nee, meneer,’ antwoordde de man timide.

Terry liep heen en weer met gebogen hoofd. Op de sofa zat commissaris Crommer, een beetje verslagen voor zich uit te kijken. Van tijd tot tijd richtte hij zijn ogen bedektelijk loerend naar Gert, die maar stil stond te wachten.

Toen de knecht was weggeleid, vroeg Crommer: ‘Dus dit is de dader, volgens u?’

‘Ik weet het niet,’ antwoordde Terry. ‘Hij zegt, dat hij niet met Martijn in de kamer van Henri is geweest. Als dat waar is, kan hij de moordenaar bijna niet zijn.’

‘Waarom niet?’ wilde de commissaris stomverbaasd weten.

‘Omdat Martijn, toen hij onder dat bed lag, nog leefde,’ legde Terry uit.

‘Nog leefde?....’ stotterde Crommer. Menters, die erbij zat, trok zijn wenkbrauwen op.

‘Ja,’ bevestigde Terry. ‘De sporen onder het bed wijzen volgens mij uit, dat hij, terwijl hij daar lag, nog zijn benen bewogen heeft, want het stof is aan de kant geschoven op diverse plaatsen. Niet alleen, waar het lichaam heeft gelegen. Dus moet hij zijn benen bewogen hebben.’

‘Maar die benen kunnen toch wel door de moordenaar recht gelegd zijn?’ vond Menters.

‘Ja-a,’ gaf Terry toe. ‘Wèl van voren naar achteren, dieper onder het bed. Maar dit is juist andersom. En wat voor nut zou de moordenaar ervan hebben gehad, die benen een beetje meer naar voren te leggen?’

‘Ik begrijp u niet helemaal,’ verklaarde Crommer. Tot mijn grote verbazing, want het leek me zo klaar als een klontje.

Terry glimlachte stralend. Ik geloof, dat de commissaris geen aangenamer woorden had kunnen spreken, wat hem betrof.

‘Het is heus heel eenvoudig,’ zei hij. ‘Gaat u even mee, dan zal ik het u op de plaats zelf uitleggen.’

We verlieten dus de kamer en gingen achter elkaar naar boven. Menters praatte met mij, en ik gaf antwoord. Toen we bijna boven waren, trof ons de dunne klank van het clavichord: er werd in het vertrek van Henri een accoord aangeslagen.

Terry stond stokstijf op de trap. Dan vloog hij de treden

op, en regelrecht naar de deur van de kamer. Ik was vlak achter hem. Hij gooide de deur wijd open.

Voor het clavichord stond madame Enbourg, met een verlegen glimlach, half ondeugend ons aan te zien.

‘Madame!’ zei Terry, met een stem als een zweeps slag. ‘Wat doet u hier, en hoe komt u hier?’

‘Er is een muzikale heer,’ vertelde madame blijmoedig, ‘die me begrijpt.... Nietwaar, monsieur Crommér?’

‘Oui, madame, naturellement,’ verklaarde de commissaris met een vereerd gezicht.

Ik geloof niet, dat ik Terry ooit zo razend heb gezien. Hij bekeek Crommer met een gezicht, alsof die een ondier was, en vroeg in het Frans uiterst afgemeten: ‘Hebt u deze dame toestemming gegeven, hier binnen te gaan?’

‘Mais oui!’ lachte de commissaris krakend. ‘Een zo lieve, eenzame dame!....’

Terry bekeek beiden van het hoofd tot de voeten, wat zowel madame als de dikke man heftig deed kleuren.

‘Hebt u er iets tegen, monsieur?’ vroeg Arlette op het laatst, zeer afgemeten.

‘Nee,’ zei Terry bot. ‘Ik vind het leuk. Entrez messieurs, dan zal ik u de situatie uitleggen, zoals ik u beloofde.’

Dit scheen niet naar de zin van madame te zijn. Ze fronste haar fijne streepwenkbrauwjes en bezag Terry met een paar bliksemende ogen. ‘Kunt u mij niet even alleen laten?’ vroeg ze boos. ‘Bent u niet genoeg gentleman, om te begrijpen, dat ik als kunstenaars eenzaamheid verlang?’

‘Nee, madame,’ ontkende Terry. ‘Ik ben helemaal geen gentleman. Ik heb geen tijd voor zulke luxueuze gevoelens. Permettez.’

Crommer verzette zich: ‘Als we madame Enbourg nu een genoeg kunnen doen, dan komen we later wel eens terug voor die verklaring van u, meneer Van der Linden....’

‘Ik ben hier niet gekomen, om madame Enbourg een genoeg te doen,’ antwoordde Terry afgemeten. ‘Ik ben in mijn vak, monsieur Crommer. En ik zal wellicht niet aanwezig zijn, als u hier terugkomt voor die eventuele verklaring. Bovendien was ik van plan, nog enige dingen hier te onderzoeken, zodat madame me zeker zal willen verontschuldigen....’

‘Wàt!’ beet Arlette hem toe. ‘U laat me helemaal niet alleen?’

Het leek me goed, Terry te hulp te komen. Met precies hetzelfde quasi-beleefde air zei ik: ‘U zult van ons geen last hebben, madame....’

‘Dat zal ik beslist wel,’ antwoordde madame. ‘Ik ben niet gewend te spelen, als er twee van zulke - mannen aanwezig zijn....’

‘Dan zult u uw bezoek aan deze kamer nog even moeten uitstellen,’ lispelde ik. ‘Het gerecht gaat voor, nietwaar?!’

‘Non, monsieur,’ snauwde ze. ‘Niet voor mij.’

Crommer mengde zich erin: ‘Ik beveel u, heren, deze kamer te verlaten.’

Terry glimlachte en zei: ‘Het spijt me, meneer Crommer, maar we weten nou allemaal, dat u het niet uit ambtelijke overwegingen beveelt, en ik zal dus zo vrij zijn, me niks van dat bevel aan te trekken. Ik werk hier met toestemming van mijn cliënt, meneer Henri van Doff, en als madame even nadenkt, zal ze zeker met me eens zijn, dat mijn werk vóórgaat bij welke kunst ook.’

‘Dan zal ik vandaag nog mijn instrument hier vandaan laten halen,’ zei Arlette hoog.

‘U weet wel beter,’ wierp Terry tegen. ‘U zoudt daarmee de door mij aanwezig geachte sporen in deze kamer kunnen verknoeien, en dat zult u zeker niet op uw geweten willen hebben, daar het van het grootste belang is voor de vrijspraak van uw verloofde.’

Arlette was spierwit. ‘Laat u mij ogenblikkelijk weten, wanneer u klaar bent met uw werk in deze kamer,’ beval ze hooghartig.

‘Maar natuurlijk,’ stemde Terry plezierig toe. En hij ging opzij om haar door te laten, want ze verliet ons meteen.

Crommer barstte uit: ‘Ik vind dit toch wel het toppunt!’

‘Kom, kom,’ suste Terry bijtend. ‘Het toppunt heb ik me altijd heel anders voorgesteld.’

‘Ik wens niets meer van uw verklaring te horen,’ bestrafte de commissaris ons. ‘Daarvoor kom ik morgen of zo wel eens terug. Goeiemiddag.’

‘Goeiemiddag,’ wreekte Terry zich. En joviaal: ‘Dag Menters! Tot ziens, hoor!’

‘Dag meneer,’ antwoordde Menters met even een knipoog, om dan meteen eerbiedig naar zijn meerdere te staren. En tegen mij nog eens: ‘Dag meneer.’

Zo bleven we samen achter. Terry haalde zijn hand met zo'n hartstocht door zijn haar, dat het met één veeg recht overeind stond. ‘Die verdomde griet,’ zei hij loslippig. ‘Zou me hier de hele boel in de war schoppen.’

‘Wat kan ze eigenlijk beginnen?’ informeerde ik.

Hij beheerste zich met geweld. ‘Er is iets niet in de haak met dat clavichord,’ legde hij uit. ‘Ze wil er aldoor alleen mee zijn, en nu wou ze het zelfs weg laten halen, hoewel ze ons zelf heeft verteld, dat er in dit dorp geen behoorlijke plaats voor te vinden was. Ze gebruikte het woord “herberg” nog.’

‘Wat kan dat ding met de moord hebben uit te staan?’ vroeg ik verder.

‘Alles,’ antwoordde Terry vaag. ‘Ik wil niet hebben, dat ze hier komt, als ik het verboden heb.’

‘Wat wou je eraan doen?’ vroeg ik weer.

‘We zullen hier om de beurt blijven om zogenaamd dingen te onderzoeken,’ stelde hij vast, ‘en zodoende de wacht houden.’

‘Ben je dol?’ wou ik weten. ‘Dag en nacht?’

‘Dag en nacht,’ bevestigde hij. ‘Jij gaat nou naar het hotel en je haalt er een revolver. Het wordt ernst denk ik. En ik laat me niet kisten door zo'n juffrouw.’

‘Je dáást,’ stelde ik vast.

Maar Terry greep me bij de schouders en keek me zo ernstig aan, alsof hij mijn vader was, en ik een stout jongetje. ‘Ik heb je hulp nodig, Han!’ zei hij dringend. ‘En ik daas niet. Geloof me alsjeblieft. Anders had ik je net zo goed thuis kunnen laten.’

Dat sprak tot mijn hart. Ik voelde me d' Artagnan, en zei: ‘Wat zijn je plannen?’

Hij verzonk in diepe gedachten.

Ik ging op de rand van het bed zitten en informeerde nog verder: ‘Wie en wat is Arlette?’

‘Arlette is een gevaarlijke vrouw,’ zei mijn neef. ‘En ik wens me niet te laten dwarszitten door gevaarlijke vrouwen.’ Hij grijnsde en keek neer langs zijn lichaam.

‘A

propos, Han. Daar aan de kant van mijn mouw hangt een haar. Neem die eraf, en stop 'm in een envelopje, dat je in de achterzak van mijn grijze pak kunt vinden. Links. Broek, natuurlijk.'

Ik nam de haar voorzichtig van hem over. Het was een lange, glanzend bruine haar, krullend en golvend. Van Arlette.

Terwijl ik het ding oprolde en in mijn beurs deed, besepte ik toch, dat we nu midden in een detective-geschiedenis zaten en vroeg: 'Waar heb je die haar voor nodig?'

'Komt te pas,' zei Terry kort. Hij gaapte en ging voort: 'Vanavond moet Terry van der Linden de wagen nemen, en een tochtje maken, in noordelijke richting.'

'Waarheen?' vroeg ik geïnteresseerd. 'Bedoel je mij in vermomming?'

'Ja. Je mag zelf beslissen, waarheen je rijdt,' stond hij genadig toe. 'Ik blijf hier, zoals we daarnet hebben afgesproken.... En ik heb druk te werken. Ik moet denken. Dat kan ik alleen, als er geen grotere geesten in de nabijheid zijn, om hun schaduwen op de mijne te werpen.'

Ik nestelde me steviger op de rand van het bed, en vroeg op de man af: 'Wie verdenk je nou eigenlijk van die moord?'

'We hebben zoveel gegadigden,' meende hij, 'dat ik ze vanavond hier in de eenzaamheid maar eens zal uitkruisen. Dat is ten eerste Henri, en dan juffrouw Booner, en Arlette, en Gert, en Teun....'

'Maar je verdenkt ze toch niet allemaal,' meende ik te mogen betwijfelen.

'We moeten Teun nog horen,' mompelde hij. En luider vervolgde hij: 'Dit dorp zwijgt me teveel. De mensen lijken allemaal zo onschuldig.... als detective heb je toch altijd enige feeling voor de misdadiger. Maar deze lui zijn allemaal een heel klein beetje zondig. Misdadigers schijnen ze me geen van allen toe. Mocht hier ooit een moord gebeuren, dan zal het er een in woede of dronkenschap zijn, die dadelijk bekend wordt, en met berouw beleden.'

'Gert?' opperde ik, met mijn gedachten bij het lijstje van zwartgemaakten.

'Heeft alleen maar gedreigd,' dacht Terry. 'Durft dat niet te zeggen, omdat hij denkt, dan beslist verdacht te zul-

len worden. Ofschoon, - het is een heel slechte bijkomstigheid voor hem, dat hij alleen is geweest met Martijn....’

‘Booner?’ polste ik.

‘Is mij te vertrouwd met die pook. En bovendien doet ze telkens andere openbaringen. Eerst was het Henri, die met een zwaar pak sjouwde, en die ze toch beslist geen nadeel wilde toebrengen met haar onthullingen. Toen was het Gert, waarvan ze het zo zeker wist, dat ze voor hem stelen wilde. Als ze het zo zeker wist van Gert, waarom viel ze ons dan lastig met dat zware pak van Henri?’

‘Om de aandacht van Gert af te leiden,’ dacht ik.

‘En ten slotte komt ze met Teun voor de dag,’ hoofdschudde Terry. ‘Teun, die gedreigd heeft, die schop wel eens voor iets beters te zullen inwisselen. Je hebt mensen, Han, die hun eigen hemd voor wit laten doorgaan, door er een nog vuiler exemplaar van een ander naast te hangen. Maar daarom is hun hemd nog niet wit!’

Ik schoot in de lach. ‘Dus Teun?’ zei ik maar gauw.

‘Teun?’ herhaalde Terry nadenkend. ‘Boerepummel. Gauw driftig. In het bezit van een touwladder.’

Ik floot tussen mijn tanden. ‘Waarom heb je me dat niet es eerder verteld, Terry?’

‘Ja, gunst,’ zei Terry en lichtte het hoofd op, ‘ik wou het zo graag voor mezelf houden, Han. Je hebt het aan mijn vermoedigheid te danken, dat ik dit allemaal zo bereidwillig vertel.’

Toen ik hierop niets terug zei, draaide hij zich meesmuilend om en zei: ‘Ga jij es van dat bed af. Ik wil maffen. Wek me over tien minuten! Dan mag je daarna gaan eten.’

En voor mijn verbaasde ogen legde hij zich heerlijk op zijn kant, en zonk weg in slaap, gekleed en wel, met zijn schoenen oneerbiedig op de gehaakte spreij van Henri's bed, waaronder nog maar pas Martijn gelegen had.

En ik stond daar, met alle moeilijke problemen.

X

Toen ik buiten kwam moest ik me een weg banen door een troepje dorpsbewoners, die met angstige, voldane gezichten stonden te luisteren naar elkaars opvattingen. Het

bleek, dat madame Enbourg in de heftigste ruzie met Crommer het huis had verlaten, en dat scheen zeer dramatisch geweest te zijn.

De straat was vol mensen. Vrouwen vormden lange rijen van heupwiegende brede rokken en witte mutsen over de weg en bezagen mij met vogelgezichten waar de nieuwsgierigheid afdroop. Ik kan me best voorstellen, dat in het vallende duister de schrille stem van de Française, uit de voordeur komende van het huis waar een moord was gebeurd, op hun fantasie moest werken.

Een paar mannen zeiden ‘Goeienavond’ met stroeve monden en vastgeklemden pijpen. Ik knikte kameraadschappelijk naar hen en liep door alsof ik van de drukte niets bemerkte.

Bij de ‘Gouden Arm’ stond de directeur op straat met een zorgelijke rimpel tussen de ogen naar ons te kijken.

Hij zei ook: ‘Goeienavond, meneer,’ en meteen zacht er achteraan: ‘Wat is dat met mevrouw Enbourg?.... Ze is toch niet - de -....?’

Ik lachte hem eens toe en antwoordde: ‘Nou moet u zich niets laten vertellen door de dorpsmensen, meneer. Mevrouw Enbourg is waarschijnlijk een beetje van streek geweest, omdat er natuurlijk wel eens iets ontdekt wordt.... En u begrijpt, dat, zolang de onschuld van meneer Henri niet bewezen is, de hele zaak bijzonder pijnlijk voor haar is.’

‘Ja,’ knikte hij, en keek me vorschend aan. ‘Ja....’

Ik zweeg, voldaan over de prachtige verklaring die ik zomaar uit mijn mond had geschud. Per slot van rekening was ik toch wel een volbloed schrijver, meende ik zo.

Het diner verliep heel stil, zonder gezelschap. Want madame Arlette bleek zich al teruggetrokken te hebben. Ik zat alleen aan tafel: in februari kun je nu eenmaal niet veel gasten verwachten in een dorpje dat zo achteraf ligt.

Ik voelde me trouwens niet bijster spraakzaam. Had een heleboel te overdenken. Eigenlijk wist ik later niet eens meer, wat ik gegeten had. En dat wil wat zeggen.

Toen ik aan de pudding bezig was, kwam er een telefoontje voor me, dat Terry me nog graag even zou willen spreken. Hij ontbood me na het diner weer bij zich, en raadde me, in een klein koffertje alles voor mijn vermomming mee te nemen. Dan zou ik als Terry van der Linden

minder opvallen. Daar moest ik hem gelijk in geven, en dus gehoorzaamde ik zonder antwoord.

Hij verwelkomde me met de woorden: ‘Zeg, weet jij dat kapotte ballonnetje nog, dat we in de prullebak hier vonden?’

Ik was het eerlijk gezegd vergeten, maar een blik op de bewuste prullebak rakelde mijn herinnering op. ‘Ja,’ gaf ik toe.

‘We vonden in de prullemand een verscheurde das,’ somde Terry geduldig op, want hij had natuurlijk toch al lang een trek van twijfel op mijn gezicht gezien, ‘en een leeg lucifersdoosje, en een gebarsten ballonnetje.’

‘En een reuze stuk papier en paktouw,’ vulde ik aan.

‘Loop naar de hel,’ zei Terry korzelig. ‘Weet je dat ballonnetje, ja of nee?’

‘Ja, nou je 't zegt,’ bekende ik. ‘Het was een gebarsten ballonnetje.’

‘Jajaja,’ antwoordde hij. ‘Dus je weet dat nog, hè?’

‘Natuurlijk,’ zei ik. ‘Waarom?’

‘Nee, niks,’ ontweek hij. ‘Ik dacht, dat Arlette misschien wel....’

Ik kwakte mijn koffertje op het bed, dat er weer keurig uitzag, alsof Terry er nooit op gelegen had, en vroeg: ‘Dacht je, dat ze 't opgegeten had? Wat is er met dat ding?’

‘Och niks,’ ontweek hij weer. ‘Laat maar, Han. Ik combineer enkele dingen, zie je.’

‘Ja,’ treiterde ik, ‘dat móét ik wel zien!’ Maakte het koffertje open en begon me te veranderen. ‘Hoe wou je mij eigenlijk een detective-roman laten schrijven,’ polste ik, ‘als je alle feiten voor je houdt?’

‘Nou,’ zei Terry stomverwonderd, ‘je schrijft natuurlijk alles op, wat ik vind en zeg.... En tot slot mijn conclusie, die dan meteen als oplossing is bedoeld.’

‘Ja,’ gaf ik toe. ‘Dat is zo wel ongeveer de methode. Maar ik vind het toch erg mal van je, dat je me zo volkomen buiten alles houdt. Stel nou, dat er vanavond iemand hier komt, en jou neerpakt. Dan hebben we hier geen één gegeven meer over die moord, zoals jij die ziet.... Dan kan de justitie weer opnieuw beginnen, en dan is m'n roman ook foetsjie.’

‘De justitie is allang klaar,’ vertelde hij droogjes. ‘Die verdenkt immers Henri!’

‘Maar na dat verhoor van vanmiddag niet meer!’ wierp ik tegen.

Hij lachte en snoerde me de mond: ‘Als jij op een overtuigende manier wegrijdt, vanavond, dan kan *mij* niks overkomen. Hoogstens jou. Ergo: als je me later dood vindt, heb *jij* je werk niet goed gedaan. En heb je een revolver voor me meegebracht?’

Dat had ik. En ik had de haar van Arlette opgeborgen in de linker achterzak van zijn grijze broek. Voelde me een volmaakte assistent-detective. Hoewel Terry me daarvoor nog te nieuwsgierig vond. ‘Je bent zo nieuwsgierig als een ouwe kip,’ zei hij oneerbiedig. ‘Je moet 't wat intomen, Han! Anders kun je nooit een getrouwe imitatie van mij geven.’

‘Als je niet stil bent,’ vermaande ik, ‘kom ik morgenochtend of zo eens naast je op straat wandelen, in mijn vermomming.’

Doch dat bracht hem er alleen maar toe, nauwkeurig te onderzoeken, of ik wel genoeg op 'm leek. ‘Doe je best, Han! We staan voor grote gebeurtenissen.’

‘Hoe weet je dat toch altijd zo?’ vroeg ik, toch een beetje gespannen. ‘Wat verwacht je toch eigenlijk?’

‘Het wordt geen spelen met je leven,’ zei hij ernstig, ‘maar toch wel bliksems ernstig werk, Han.... Ik hoop, dat je er niet voor terugdeinst.... Ja, kijk maar niet zo beledigd, want schrijvers zijn zulke gekke mensen!’

Ik keek echter helemaal niet beledigd. Een warm gevoel doortintelde me. Eindelijk zou ik dan toch een spannende situatie meemaken. ‘Wat zal er dan gebeuren?’ vroeg ik nog eens, gespannen.

‘Je moet de dorpsweg afrijden, in noordelijke richting,’ beval Terry zacht. ‘En dan zul je juist buiten de gemeente een dwarsweg links vinden....’

‘Ja,’ beaamde ik. Wist langzamerhand die weg wel; we waren er enige malen langs gereden.

‘Nou,’ hernam Terry. ‘Daar rij je in. Niet te ver, en zo, dat je van de grote weg af niet zichtbaar bent, maar toch ook niet verdekt. Iemand, die het smalle paadje afkomt, dat

achter dit huis langs loopt, moet je gemakkelijk kunnen opmerken.’

‘Ja,’ zei ik weer. ‘En dan?’

‘Dan krijg je 'n panne,’ vertelde mijn neef. ‘Het komt er niet op aan wat, maar het moet een logische panne zijn. En daar blijf je aan morrelen, tot iemand, die misschien van dat paadje komt, of van een andere zijweg, naar je toeloopt. Alle andere mensen moet je zoveel mogelijk, natuurlijk ongemerkt, omzeilen.’

‘Leuk,’ zei ik. ‘Of 't maar niets is! Je doet net, of ik daar voor een weerhuisje sta; komt 't vrouwtje niet, dan komt het mannetje, maar nooit alle twee tegelijk. Hoe ziet de eenzame wandelaar eruit? Of is het een wandelaarster?’

‘Nee, het is een man,’ verzekerde Terry. ‘Vermoedelijk een lange magere man. Het kan natuurlijk ook iemand anders zijn. Je herkent 'm niet, dus kijk hem ook niet te erg aan in het donker.’

‘Juist,’ zei ik. ‘Mag ik me verdedigen?’

‘En of,’ antwoordde Terry. ‘Maar zover zal het niet komen, zeg! Dat is te zeggen, - hij zal je bedreigen en je tot iets willen dwingen. Dan doe je dat. Je doet net, of je je revolver zoekt, maar die kun je niet vinden, en je vloekt. Mocht het ernst worden, dan zit er één in een zijzak van de bank, en ook nog 'n exemplaar tussen de zitting en de rugleuning. Waarschijnlijk zal hij je willen binden, en dat mag je niet toestaan.’

‘Meen je dat nou?’ vroeg ik sarcastisch, en plakte m'n snor vast.

‘Ja, Han,’ bevestigde Terry ernstig. ‘Ik weet wel, dat ik iets tamelijk gevaarlijks van je verg, want ze zullen je natuurlijk voor mij aanzien, met alle gevolgen van dien. Maar je bent ten slotte niet mijn medewerker, om madame Enbourg onder de kin te kriebelen.’

‘Dat heb ik ook nooit gedaan!’ snauwde ik, en ik voelde dat ik net zo paars werd als commissaris Crommer.

‘Laten we geen ruzie maken, vlak voordat je in 't gevaar gaat,’ stelde mijn dierbare bloedverwant praktisch voor. ‘Ik vind het vervelend, later berouw te moeten hebben.’

‘Hoe bedoel je dat?’ wou ik snugger weten.

‘Och, net zoals ik het zeg,’ meende Terry. ‘Kom, lach es

tegen ome! Kop op, Han. We moeten nou juist samenwerken.'

Ik stapte over mijn grief heen, en informeerde: 'Die lange meneer, die op dat achterweggetje moet wandelen, - is dat soms de geest van Martijn?'

'Reusachtig, Han!' prees Terry. 'Juist, kerel! Zoals jij vooruit gaat, hè? - Denk erom, dat hij de situatie genoeg moet kunnen overzien, om binden of zoiets niet nodig te vinden: jij kunt niet van de plaats komen zolang je wagen stilstaat, en hij heeft een voorsprong. En vergeet geen ogenblik, dat ik precies weet waar je bent, en er rekening mee zal houden.'

Ik stelde voor: 'Probeer dan van tevoren een paar smerissen klaar te zetten op die plek; verdekt opgesteld.'

'Dat kan misschien in een grote stad,' verwierp Terry, 'maar niet in een dorpje als dit. Binnen tien minuten zou iedereen weten, wie er verstoopt was, en waar, en hoe zijn vader en moeder heetten, en wat zijn religie is, en hoeveel schuld zijn vrouw nog bij de kruidenier heeft staan, met het oog op als-hij-mocht-komen-te-vallen bij een eventuele vechtpartij.'

'Is daar dus kans op?' vorste ik.

'Nee, als je maar kalm en gewoon blijft,' waarschuwde Terry. 'Je doet alles wat die meneer wil, alleen laat je je niet ongestraft serieus bedreigen, en wat dies meer zij. En vergeet *asjeblijft* geen moment, dat je Terry van der Linden bent, Han.'

Ik maakte mijn haar nat en plakte het met brillantine. En onderwijl overdacht ik dit zonderlinge programma. Het leek me uiterst aantrekkelijk, vooral, om Terry onder ogen te komen, als het tot een goed einde gebracht was....

Ik zette mijn bril op en was eindelijk klaar.

'A propos,' zei Terry, 'ik vergat je nog te zeggen, dat ik nog een nader gesprek heb gehad met Crommer...'

'Zo?' grinnikte ik. 'Heeft 'ie z'n excuses aangeboden?'

'Hij was er bijna toe gekomen,' bevestigde mijn neef kalm. 'En ik heb hem dan in 's Hemelsnaam maar in vertrouwen genomen. Madame Arlette zit in haar kamer met 'n wacht ervoor. En ook nog een mannetje onder haar raam.'

'Verrek!' zei ik onthutst. 'Wat zijn dat nou voor flauwe mopjes, Terry?'

‘Dat zijn geen flauwe mopjes, dat is heilige ernst,’ verbeterde hij. ‘Dat jij nou ook nooit het verschil leert kennen!’

‘Maar wat *is* er dan?!’ vroeg ik, half bewusteloos van emotie, want ik had het in het hotel zo stil gevonden, en nergens van geweten.

‘Dat mag ik niet verraden,’ weerde hij af. ‘Ze is vreselijk ondeugend geweest. Dat is alles.’

‘God, Terry,’ snauwde ik doodgeschrokken, ‘dat vertel je me allemaal nou, om zo te zeggen op de valreep.’

‘Maak je niet druk,’ zei hij. ‘Je weet het tenminste. De politie knielt voor me, en dus ook voor jou, - zolang je een bril en 'n snor draagt. Kun je aan zien, hoe betrekkelijk de roem is. Kom,’ en hij klopte me neerbuigend op de schouder, ‘ga nou als 'n flinke jongen nog even naar het politie-bureau en vraag voor mij die pluk watten, die we de eerste dag hebben mogen zien. Ik moet die onderzoeken, en zie geen kans, hem in handen te krijgen, als ik niet gebruik maak van hun ogenblikkelijke bewondering. En dan loop je gezellig even door naar het hotel, en je kijkt, hoe het staat met de wacht van Arlette. Als je zo vriendelijk bent als ik je altijd beschouwd heb, kom je nog terug om me verslag uit te brengen, en dan ga je naar dat afspraakje. Maar haast je, anders zou je daar te laat zijn.’

Ik wandelde dus de deur uit en de trap af. Het begon al te wennen: ik voelde me lang niet meer zo'n oplichter als de eerste maal, dat ik in Terry's gedaante verschenen was.

Bij de buitendeur, geleund tegen een van de hardstenen pilaartjes met kettingen, vond ik een agent. Hij schokte op toen hij mij ontdekte, en zei: ‘Goeienavond, meneer.’

‘Goeienavond,’ antwoordde ik, met inwendig het begin van een kippeborst. We keken allebei even naar de lucht, die doodgewoon was, zonder wolken en sterrenloos. Daarna knikte ik nog eens, en ging naar het politiebureau.

Er heerste op straat een wonderlijk verkeer. De mensen wandelden in groepen en troepen heen en weer, mompelend en zacht redenerend, met de handen gesticulerend onder het matte licht van de lantaarns. Het leek bepaald spookachtig, zo zacht als alles ging. Een paar mensen keken me aan met betekenisvolle blikken, en groetten. En eenmaal hoorde ik iemand fluisteren: ‘Dàt is 'm!....’

Ja, ik was Terry van der Linden.

Het politiebureau was ook goed bezet. Dat is te zeggen: voor de ramen. Er waren vier agenten en een inspecteur: Menters. En het spijt me, te moeten vaststellen, dat de laatste zich even goed beijverde, druk en gewichtig voorbij de ramen te schrijden, als zijn vier onderdanen. Van buitenaf kreeg je de indruk, dat er binnen ongelooflijke dingen gebeurden. De vensters toonden telkens schimmen en wazige beelden van mannen in uniform, die iets tegen het licht hielden, of samen beraadslaagden, of snel langs liepen, of druk zaten te schrijven.

Ja, daar voor die ramen kreeg ik pas een indruk, dat er wel iets geweldigs op til moest zijn.

Mijn binnenkomen scheen een soort van clou te zijn. De aanwezigen schenen in mijn verschijnen een inspiratie te vinden tot nog dapperder gezichten en houdingen. Ze basten allen kortaf en militair: ‘Navond, meneer!’

‘Menters!’ zei ik, in Terry's stijl.

‘Ja, meneer?’ Menters deed trots een stap naar voren.

Ik dacht oneerbiedig: waar moet het naartoe, als de politie mijn vermomming niet eens doorziet?! Maar ik zei: ‘Als het kon zou ik graag dat stuk watten eens nader willen onderzoeken; zou je me dat willen laten brengen?’

‘Ja, zeker, meneer,’ antwoordde Menters zonder aarzelen. Het leek een sprookje. ‘In het hotel?’

‘Nee,’ zei ik. ‘In het huis van de heren Van Doff.’

‘Zeker, meneer,’ herhaalde hij en bekeek me met nieuwe ogen.

‘Graag,’ zei ik. ‘Dan kan ik daar vanavond eens mijn oog over laten gaan.’ Hoewel dat niet in stijl was met Terry's manier van spreken, want zulk flauw effectbejag heeft hij niet nodig.

Doch dat bemerkte Menters niet. Hij sloeg met een klap de vingers tegen de zijnaden van zijn broek en knikte deftig.

‘Dan ga ik maar,’ zei ik, hoe langer hoe meer de stijl uit het oog verliezend.

‘Gaat uw gang, meneer,’ zeiden alle dienaren van de Heilige Hermandad in koor.

Twee hielden de deur open en ik ging mijn gang. Naar het hotel. De trap op. Voor de deur van Arlette stonden de

agenten. Ze keken star voor zich uit, en schenen geen mensen te zien, al was er een duivels knap dienstmeisje op de corridor.

Ze sloegen alleen met de hakken tegen elkaar, toen ik in zicht kwam. Ik knikte kort maar vriendelijk. Eigenaardig hoe snel je zo iets leert. Voelde me een soort koning.

‘Wou u d'r in?’ vroeg een van de mannen.

‘Nee, dank je,’ weerde ik af.

Uit de kamer achter hun ruggen steeg een kreet op: ‘Monsieur!.... C'est vous, monsieur, - - Hàng?’

Ik kleurde, deed een stap naar voren, waarbij ik op een schoen van 'n agent traptte, en baste: ‘Non, madame! C'est moi, - Terry.’

Een stortvloed van boze woorden en snikgeluiden overstelpte verdere uitleg.

‘Soyez calme, madame!’ vermaande ik, onder de bewonderende oren van de agenten.

Toen kwam het me in de gedachten, dat het stuk watten wel eens eerder in het huis van de Van Doffs zou kunnen zijn dan ik. Dat mocht niet, want officieel was Terry van der Linden op het ogenblik niet aanwezig. Dus verdween ik, met aanzienlijk minder deftigheid en gezag.

En het was maar goed, dat ik me naar het huis spoedde, want daar stond inderdaad Menters bij juffrouw Booner, met een dik pak, en eiste onmiddellijk toelating bij meneer Van der Linden.

Ik nam het pak van hem over en bedankte hem zo nadrukkelijk, dat hij begreep, verder niet nodig te zijn. Ik gaf hem een pluim voor zijn goede hulp en vroeg, of hij vooral wilde opletten, dat het niet al te druk werd op straat, want dat ik dit verkeerd achtte, voor madame Enbourg, en ook voor de hele situatie....

Hij boog als een knipmes en stotterde van vereerdheid. Ik ging naar binnen met een warm gevoel van genegenheid jegens hem, omdat hij me bewezen had, dat ik niet de enige was, die graag es gewichtig is.

Achter me zei juffrouw Booner, met roodbehuilde ogen: ‘Ze hebben 'm weggebracht, meneer...’

Ik klopte haar per procuratie op de schouder en wandelde kalmpjes naar boven.

Terry vermaakte zich op een bijna onuitstaanbare manier met mijn relaas. Hij coquetteerde dusdanig met zijn drie dagen hogere ouderdom, dat ik hem voor de zoveelste keer in m'n leven meende te moeten vertellen, dat een zo klein verschil in het leven niet van belang was, vooral niet, daar ik indertijd eerder verwacht werd dan hij. Maar zelfs dat vond hij een bewijs van mijn kinderlijkheid, zoals hij 't meende te moeten noemen.

Ik moest hem ten slotte absoluut kalmeren.

We namen in het beste humeur afscheid en hij gaf me nog zoveel wijze lessen en tips mee, dat ik er niets aan had. Tot slot keek hij op zijn horloge en stelde vast: 'Over een kwartier ga ik *mijn* programma beginnen.'

En zo verliet ik hem, veel nieuwsgieriger naar zijn programma dan naar m'n eigen, want dat was nou al uitgestippeld.

En toen reed ik dan de dorpsstraat af in noordelijke richting, tussen de wandelende mensen door, die hier en daar bleven staan om mijn vertrek te be-discussiëren. Het avontuur tegemoet.

Ik geloof dat ik veel te hard reed, want binnen tien minuten stond ik in het zijlaantje, met een pseudo-vette bougie en een draad, die ik in het wilde weg losgerukt had, want ik kon toch niet veel zien, in het duister. Ik richtte een reflector, die tamelijk hoog zat, zó, dat ik er eventueel van dichtbij herkenbaar uitzag. Meer had ik niet voor Terry over, want ik dacht: als iemand, die de p. aan hem heeft, mij op een afstand qualificeert als Terry van der Linden, dan schiet 'ie me neer; dan heb ik er niets meer aan, en van m'n detective-verhaal komt geen spat terecht.

Maar zo dacht ik slechts, omdat ik Terry's inzichten niet kende.

Voorlopig gebeurde er niets. Ik peuterde een beetje aan de draad, die veel te diep had vastgezet, dan dat ik 'm zou kunnen herstellen, en voelde eens aan de vette bougie, maar ik achtte me niet gerechtigd meer te doen, daar ik anders waarschijnlijk klaar zou zijn als mijn gast kwam, en dan had ik dus geen reden van stilstaan.

Zo wachtte ik minstens een half uur. In een boom boven m'n hoofd ritselde een vogel en ver weg klonk het praten

van een mannestem met zo nu en dan een hoog vrouwengeluid dat antwoordde. Soms suisde de wind een beetje door de blaren, en dan was het weer stil; het bos sliep in de kale winternacht. Geen haas hipte over de weg, geen fietser kwam langs, zelfs de wolken schenen de hemel te negeren, op dit eenzame plaatsje. Ik was alleen met mijn moedwillig tot zwijgen gebrachte auto, en wachtte, van het ene been op het andere.

Op den duur begon het me ontzettend te vervelen. Er bleef niemand komen. De stemmen waren weggewandeld. Het was meer dan doodstil, en mijn rug deed pijn van dat zinloze gebukt staan. M'n handen kleefden van het vet en ik kreeg de stellige indruk, dat ik voor gek stond. Het is naar mijn mening altijd vervelend, op een afspraakje te wachten, dat de tegenpartij blijkt te vergeten.

Ik rechtte mijn rug en leunde maar eens achterover, om m'n spieren te restaureren. Gaapte eens. Keek naar de lucht, luisterde nadrukkelijk. Alles zonder succes. Toen veegde ik mijn handen af aan een dot poetskatoen en bekeek de omtrek met wat meer oprechtheid. Ja, het was stil en verlaten, zonder mensen, - zonder vogels of andere dieren, leek het wel. Nog nooit heb ik een bos zo saai gevonden. De hemel was burgerlijk alledaags, zonder iets bijzonders. De bomen stonden gewoon op hun plaats, er was niet het minste opvallends te onderscheiden. Ten einde raad boog ik me maar weer over de motor; onderzocht, of ik een goede daad had verricht met het losrukken van dat draadje en constateerde met voldoening dat de toeter niet meer ging.

Ten slotte besloot ik, alle bougies op de tast vet te maken, want zou die bedreiger van mijn leven ooit komen, dan mocht ik wel zorgen, ter ere van Terry's roep van slimheid, dat ik een degelijk excuus had voor zo'n lang oponthoud.

Toen ik er drie had bewerkt, schramde ik 'n vinger aan iets scherps, en dat maakte me zo woest, dat ik hardop 'stik' zei. En alsof op dit wachtwoord een volgend tafereel moest volgen, tikte een harde zakelijke vinger op mijn schouder. Ik schrok zo, van louter verwachting, dat ik met mijn beide benen van de grond sprong.

Achter me stond een lange magere man, met een verfomfaaide hoed diep in de ogen.

‘Kapot?’ informeerde hij.

‘k Moest me beheersen, om niet te zeggen: ‘Je bent laat.’ In plaats daarvan trachtte ik onbevangen te glimlachen en antwoordde: ‘Ja. Bougie vet, geloof ik, en nog iets.... Snap het niet....’

Hij zweeg even en bekeek me vanonder zijn vogelnesthoedje.

‘Moest u nog ver?’ vroeg hij voort, met een zware stem zonder veel uitdrukking.

Ik hoopte in stilte, dat ik nou maar niet aangeklampt was door een doodgewone dorpeling, zodat mijn aanvaller zou vluchten als hij zag, dat ik niet alleen was.

‘Och, een eindje nog...,’ legde ik vaag uit.

Hij leunde tegen het spatbord van mijn linker achterwiel, en bevredigde zijn nieuwsgierigheid nog vollediger: ‘Staat u al lang zo?’

‘O, al een tijd,’ zuchtte ik. Begreep nu, half tot mijn teleurstelling en half opgelucht, dat dit een gewone man was: zijn conversatie toonde die typische opbouw van logische gevolgtrekkingen, welke het mogelijk maken, een half uur te praten over een wolkje - dat - aan - de - hemel - zou - zweven, - als - de - zon - niet - geschenen - had, - en - anders - zou - dat - wolkje - geregend - hebben - en - dat - zou - goed - voor - de - planten - geweest - zijn, - maar - zon - is - ook - goed - voor - de - planten.

Vermoedelijk zou hij als volgende vraag stellen, of er al die tijd niemand langs was gekomen. En ik zou daar bevestigend op antwoorden. ‘k Besloot, daarna weer eens aan mijn bougies te morrelen, en de man te lozen, want mijn aanrander moest langzamerhand toch wel op hete kolen zitten.

‘En al die tijd niemand gezien?’ vorste de man.

‘Nee,’ zei ik, ‘niemand.’ En ik zuchtte weer en boog me volgens mijn programma naar de motor. Maar terwijl ik me zo boog glom er iets in zijn hand: het schijnsel van de reflector ving een glimp van metaal. En toen zag ik pas, dat hij al die tijd al een miniatuur revolver op me gericht hield.

‘O,’ zei ik perplex, ‘w-wat een b-belachelijk kl-kl-klein revolv-vertje....’

‘Groot genoeg,’ bitste de man.

Ik had hem kunnen omhelzen, hoewel ik me toch niet helemaal opgewekt voelde. Het leek me maar 't beste, net te doen, of ik hem niet au sérieux nam. Ik boog me over de bougies.

Dat scheen hem onaangenaam te treffen. Toen we een paar tellen gezwegen hadden, vroeg hij dringend: 'Weet je niet, wat dit betekent?!'

'Kom nou,' zei ik zo gezellig mogelijk, 'we zijn hier niet in de bioscoop!....'

Hij deed een stap naar voren (maar ik niet!) en schoof zijn ordinaire hoed terug, zodat het volle licht op zijn gezicht viel.

'Kennen we mekaar niet, meneer Terry van der Linden?'

Ik kende de man absoluut niet, maar ik was ook maar een vermomming. Bovendien voelde ik me een beetje sidderig, en vond het beleefder, niets te ontkennen. Dus zei ik verrast: 'Gunst, ben jij het?'

'O, zo,' stelde hij grimmig vast. 'Meneer de slimmerik. Wat doe je ook zo laat alleen op een weg zonder wapens? ....hè?'

'Ik repareer mijn wagen, man,' weerlegde ik.

'Nou,' schamperde hij, 'maar ik heb ook iets te repareren.'

We keken elkaar eens aan en ik was niet vreselijk gerust, maar wel trots op mijn vermomming. 'Wat dan?' vroeg ik.

'De invrijheid-stelling van mijn vriendin,' zei hij.

Aangezien ik niet ontbloot ben van intelligentie, begreep ik hem. 'Bedoel je madame Enbourg?' bedacht ik.

'Juist, geestigerd!' gaf hij toe. 'Als je d'r met alle geweld zo noemen wilt....'

Het leek me vreemd. 'Wat kan ik daaraan doen?' vroeg ik. Begreep niet, hoe madame Enbourg met zo'n kluiver te maken wilde hebben. Dat leek me op zichzelf al een reden om haar op te sluiten.

'Ga maar eens even zitten,' inviteerde hij. 'Nee, vrind, niet bij dat open portier. Er kon eens een wapentje in de buurt liggen, hè?.... Dat doen we dus eerst even dicht.... Zo, ga zitten. Op die treeplank. Zo.'

Ik vond dat revolvertje hoogst irritant. 'Zou je dat ding niet eens wegsteken?' stelde ik dus voor.

‘Zo gauw als ik grootmoeder word,’ conditioneerde hij.

‘Maar als je me neerpaft, word je nog opgepakt voor moord,’ meende ik te mogen opmerken.

Hij schoot in de lach en knipoogde griezellig. ‘Wie weet dat ik het gedaan heb?’ hoonde hij.

De inspiratie werd vaardig over me. ‘Dacht je nou heus, dat we niet wisten, dat je in de buurt was?’ weervroeg ik.

‘Zo,’ snauwde hij. ‘Ik heb anders een alibi, vriend.’

‘Zeker net zo'n goed alibi als je vriendin?’ tartte ik, zonder te weten, of het onzin was of raak. Aan zijn ogen te zien was het erg raak, wat me speet.

Hij haalde een papiertje te voorschijn. ‘Zo. Daar schrijf je op, wat ik je dicteer.’

Ik nam het papiertje, met een boekje als onderlegger, van hem aan en wachtte gespannen.

‘Ondergetekende....’

Ik schreef.

‘Ondergetekende.... betuigt hierbij zijn innigste spijt voor het misverstand, dat hem deed besluiten, madame Enbourg te laten opsluiten, en gelast, dat zij dadelijk in vrijheid moet worden gesteld op zijn verantwoordelijkheid. Brenger dezès is volkomen te vertrouwen.... Als bewijs moge dienen....’

Ik hield op en keek hem aan bij het licht van mijn zorgvuldig gestelde reflector.

‘Dacht je nou heus,’ treiterde ik toen lichtvaardig, ‘dat je met dit briefje klaarkwam?!.... Man, man, zolang als we mekaar nou al kennen had ik dit niet van je verwacht. Snàp je dan niet, dat ze opgesloten zit, met alle strenge bevelen, die ik maar heb kunnen bedenken?’ 'k Schudde afkeurend mijn hoofd. ‘We zijn veel te blij, dat we haar te pakken hebben!’ Het leek me prachtig gezegd, en het maakte blijkbaar een heel logische indruk.

De lange man fronste de wenkbrauwen. ‘Zo,’ zei hij weer.

‘En bedenk eens iets anders dan “zo”,’ vermaande ik. ‘Je verveelt me met dat woord.’

‘Het enige wat je doen kunt,’ begon hij boos, ‘is -’

‘Vriend-lief,’ zei ik Terry-achtig, ‘het enige wat *jij* doen kunt, is weggaan, of me neerpaffen. En in het laatste geval word je heel gauw gepakt, want ik heb aan alle kanten

smerissen uitgezet, en dan kun je alles opknappen, wat ik voor je bedacht heb.’

Hij stond stil en bekeek me woedend. ‘Ik geloof, dat ik je eerst maar es op je donder sla,’ overwoog hij.

‘O, asjeblijft niet,’ zei ik koel, hoewel ik innerlijk doodsbang was, want dan zou ik mijn snor verliezen, dat stond vast. ‘Bij de eerste aanraking brul ik de hele wacht bij elkaar.’

Hij was zo onthutst, dat hij in z'n eigen revolverloop tuurde. En ik was niet veel gezonder, anders had ik dat niet zo rustig aangezien.

‘Stap in,’ zei hij toen zacht.

‘De wagen loopt niet,’ wierp ik tegen.

‘Dan ontvet je eerst die bougies,’ snauwde hij. ‘Ik zal zolang wel op je passen.’

Tja, daar zat niets anders op, - ik moest de bougies, die ik eerst met zo'n animo had vet gemaakt, weer opknappen, terwijl die lugubere man alsmaar met zijn wapen naar me wees.

Het was een uiterst pijnlijk halfuurtje, waarin we geen woord spraken, en waarin ik snakte naar de eenvoudige landman, welke ik eerst versmaad had. Toen ik klaar was, had ik zo genoeg van het avontuur, dat ik er niet eens aan dacht, hem opmerkzaam te maken op de defecte toeter.

‘Nou stap je in,’ zei hij, heel beminnelijk. ‘En ik kom naast je zitten. Zoouou.’ Ik voelde de revolverloop in mijn rug duwen vlak onder de zogenaamd vriendschappelijke arm, die om mijn schouders lag. ‘En nu rijen we terug. Vooruit meneer!’

Ik trapte de starter in en daar gingen we.

Ons entrée in het dorp was uiterst bloemzoet. De mensen stonden nog altijd te praten en keken ons na, vervuld van gevolgtrekkingen. We stopten voor het huis van de Van Doffs op bevel van mijn vriend. Ik stapte het eerste uit. Langs mijn jas streek aldoor de dreiging.

'k Grinnikte schaapachtig tegen een agent, die me met uitpuilende ogen aankeek. In stilte bad ik, dat er dus iets aan me te zien zou zijn, want zijn kijken leek me niet gewoon. Hij knikte of salueerde ook bijna niet, het scheen wel dat hij versteend was.

Het geheel begon op een benauwde droom te lijken. Boven in het huis waren stemmen. Dat hoorde ik, toen we in de gang stonden, achter een trillende juffrouw Booner, met rode randen om de ogen, die ook al zo spookachtig keek.

Uit de kamer, waar we 's middags met Crommer hadden gesproken, kwam Menters te voorschijn.

‘Menters,’ zei ik flink. De loop van de revolver zocht een plekje onder mijn schouderblad. Het maakte me opeens misselijk. Was het niet precies een Wild West-verhaal?! ‘We hebben een vergissing begaan, Menters,’ besloot ik flauw. Had kunnen grienen van vernedering. Zo moest *ik* dus het werk van Terry ongedaan maken, of tenminste een heel stuk terugzetten.

‘Ja, meneer?’ vroeg Menters, en salueerde voor ons beiden.

‘J-ja,’ antwoordde ik. ‘Deze meneer is de broer van madame Enbourg....’

‘Juist, meneer.’ Menters boog. Ik had hem tegen zijn schenen kunnen schoppen omdat hij zo ezelachtig was, niets te begrijpen!

‘Madame is onschuldig,’ legde ik uit. ‘Haar broer heeft me enkele dingen uitgelegd...., die alles in een ander licht stellen....’

De druk van de revolver scheen lichter te worden.

‘Wil je madame even beneden brengen, Menters?’ Ik hoopte, dat hij het nu zou begrijpen, want Arlette zat voor zover ik wist in het hotel.

‘Zeker, meneer,’ antwoordde Menters vriendelijk.

De mogelijkheid doemde voor me op, dat ze wellicht juist hierheen was getransporteerd. - Er was geen ontkomen. De broer van madame, nog altijd met zijn onbeschaamde hoedje op, ging tegen de gesloten voordeur leunen en ik stond helemaal alleen naast hem, zodat ik geen seintjes kon geven. En van achteren laten besluipen was onmogelijk. Het was afschuwelijk, vernederend, brekend voor mijn zelfvertrouwen. Ik wilde niet denken aan mijn eerste ontmoeting met Terry, hierna....

Toen week de revolver nog verder terug: hij verdween van mijn rug. De lange man naast me maakte een beweging

van verbazing. Meteen klonk er achter me een stem, die me als muziek leek. Terry zei, door het geopende raampje in de voordeur: ‘Handen omhoog!’ en vóór me herhaalde Menters, zonder enige verandering in zijn gezicht, precies hetzelfde: ‘Handen omhoog!’

Ik was zó stomverbaasd, dat ik zelf de handen ook op stak.

Mijn lange metgezel sprak geen woord. Hij bleef staan waar hij stond. Aarzelend gingen zijn armen de hoogte in; en ik kon me gelukkig een paar passen van hem verwijderen.

Terry schoof langs hem heen naar binnen, terwijl een agent de door Menters in bedwang gehouden man boeide.

‘Goeienavond,’ zei Terry toen, en ging naast me staan, in het volle lamplicht. Pas toen ik op het gezicht van onze gevangene dezelfde verbazing las, die ik bij de agent buiten en bij juffrouw Booner had opgemerkt, begreep ik, dat Terry natuurlijk al veel eerder zijn aanwezigheid had kenbaar gemaakt en dat niemand begrepen had, hoe handig hij zijn dubbelganger gebruikte.

‘Ik was in de kamer, Han,’ zei Terry. ‘En toen jullie daarnet zo alleraardigst binnenkwamen, ben ik door het raam gestapt, om deze man z'n hand een andere richting te geven.’

Het enige antwoord wat ik gaf was helaas zwaar gepeperd: ‘Waarom heb je me niet volledig ingelicht, G.V.D.’ zei ik.

‘Omdat we te doen hebben met een zeldzaam handig mannetje,’ vertelde Terry kalm. ‘Die zou je dadelijk doorzien hebben, als je teveel toneel had moeten spelen.’

‘Hij is niet handig,’ weerlegde ik, ‘want hij wou me nota bene een briefje laten schrijven!’

Toen werd Terry tot mijn grote verbazing spierwit, en zei langzaam: ‘Bij deze breek ik met de gewoonte van briefjes.... Deze meneer en ik kennen elkaar al lang, en hij weet, dat ik wel eens meer met briefjes werk. Hij is de enige, die ik verdenk, mijn speciale stijl en legitimatietekens te kennen. En waarom deed je dat niet, Han?’

‘Omdat het me stom van hem leek,’ bekende ik. ‘Dat bracht ik hem onder het oog, en toen bedacht hij dit.’

Mijn ouwe trouwe tweelingbroeder drukte me geroerd de

hand en zei hees: ‘Het had maar weinig gescheeld, of ik had je niet weer levend gezien!... Wat een schaap ben ik, om zo'n uil als jou alleen op een karweitje af te sturen!’ En hij klopte me op de rug, alsof daar beslist die avond nog een deuk in moest. ‘Kerel, kerel!... Als je dat briefje gegeven had, was je d'r geweest!... Want onze vriend zou het fijn vinden, als ik me nou maar es bij Sint Pieter ging melden...’

‘Wie is hij?’ wilde ik weten.

‘Nou moet je geen misbruik maken van mijn ogenblikkelijke ontroering,’ vermaande Terry. ‘Morgen kom je alles te weten. En nou gaan we slapen. Kom mee, ik tracteer je op een borrel. Dat heb je verdiënd.’

Menters grinnikte. Zelfs de gevangene grijnsde. ‘Ik had het kunnen weten, Terry,’ zei hij. ‘Jij treedt heel anders op!’

‘Onzin,’ weerde Terry nederig af, ‘*ik* had beslist een briefje geschreven!’ En hij rukte mijn snor af, dat m'n bovenlip ervan klapte, en haalde de bril van mijn neus, en zette me zijn hoed op, om mijn haar te verbergen.

Op straat, tussen de menigte, zei ik afgemeten: ‘Terry, ik heb het recht, te weten, wie die man is.’

Maar hij legde een liefdevolle arm op mijn schouder: ‘Ziel,’ antwoordde hij begrijpend. ‘Je bent natuurlijk van streek. En nieuwsgierigheid is ook niet je zwakst vertegenwoordigde eigenaardigheid...’

Zo moest ik beseffen, dat 33% van Terry van der Linden toch niet veel was. -

XI

Die nacht sliep ik als een blok. Werd 's morgens om acht uur met een stoot in mijn ribben gewekt, door m'n compagnon.

‘Je lijkt dat wijf wel,’ zei hij, ‘dat honderd jaar op de zolder van een oud kasteel lag te ronken. Heette ze niet Doornroosje?’

‘Wat mij mankeert,’ gaf ik hem terug, ‘is een prins. Om me fatsoenlijk wakker te maken, al is het dan niet met een kus.’

‘Wou je zeggen, dat ik het op een ónfatsoenlijke manier deed?’ vroeg mijn neefje. Maar ik gaapte en formeel gesproken had ik dus niets gehoord, want ik voelde me zo pas ontwaakt niet in staat tot verdere conversatie.

Dat hinderde Terry niets. ‘Vandaag gaan we Henri opzoeken,’ meldde hij opgewekt. ‘En Teun verhoren.’

Ik gaapte nog maar eens.

‘En waarschijnlijk zal ik vandaag alles op kunnen lossen,’ voegde hij erbij.

‘Dat moet wel,’ treiterde ik, ‘want het is de vierde dag, he?!....’

Hij bleek echter niet uit het veld te slaan. Was even vrolijk als hij de vorige dag terneergeslagen was geweest en lachte me uit.

Het ontbijt viel mee, ondanks de afwezigheid van madame Enbourg. We moesten het nu zonder charmante gesprekken stellen, en tot mijn verbazing bemerkte ik, dat 'k nu pas tijd had te ontdekken, hoe voortreffelijk het ontbijt was voorbereid. Weliswaar kwaakte Terry honderd uit, maar aangezien hij in het openbaar nooit iets gewichtigs zegt, kon ik me gevoegelijk aan het eten wijden.

De zon was verdwenen. Het was een naargeestige dag, kil en grauw en donker. Misschien onderstreepte dat de heerlijke schaal warme spiegeleieren met ham, en de zachte, ook nog warme krentenbollen. De spanning van de vorige avond, die achteraf gezien toch nog onverwacht was gekomen voor mij, had me erg aangegrepen, en daar dat bij mij altijd op honger werkt, mag het geen opzien baren, dat ik lang en nadrukkelijk ontbeet.

Toen we eindelijk in de wagen stapten om mr. Burgheem op te halen, op weg naar Nijmegen, was het over half tien.

Mr. Burgheem was tamelijk nerveus en vroeg al dadelijk toen hij bij ons in de auto kwam zitten: ‘Wat hebt u nu gedaan met madame Enbourg?’

‘O, dat is madame's eigen schuld,’ antwoordde Terry. ‘Ik heb haar van tevoren gewaarschuwd, dat ze niet in de kamer van uw cliënt mocht komen, en ze heeft zich met list toch een toegang verschaft. Daarvan zal ze dan toch de consequentie moeten aanvaarden, nietwaar?’

‘Ja,’ gaf Burgheem toe, ‘dat lijkt me wel logisch. Maar

hoe denkt u dat aan Henri mee te delen? En moest het zo streng?’

‘Ik denk het helemaal niet aan Henri mee te delen,’ antwoordde Terry. ‘Zo gauw hij sterk genoeg is om de situatie onder ogen te kunnen zien, zal hij toch al enige schokken te verwerken krijgen. Voor die tijd zullen we hem moeten sparen, denk ik.’

Mr. Burgheem bekeek ons met een zorgelijk gezicht, en vroeg: ‘Acht u hem onschuldig? Altijd nog?’

Terry lachte beminnelijk en zei alleen maar: ‘Wat vraagt u dat vreemd, meneer.’

‘Ja,’ vervolgde Burgheem. ‘U zegt, dat hij toch al genoeg schokken te verwerken zal krijgen. Welke zijn die schokken dan?’

‘Het is maar zo'n veronderstelling van me,’ zei Terry. ‘Ik weet niet, wat ik moet zeggen, betreffende verdenking. Sedert gisteren heb ik wel een massa gegevens, maar ze wijzen alle in verschillende richtingen. De mensen, die in aanmerking komen voor eventuele verdenking, hebben allemaal zonder uitzondering een zeker iets in hun houding, wat me tegenhoudt van verdenking.’

‘Maar u laat zich toch niet leiden door intuïtie!’ riep de advocaat verbaasd uit. ‘Een man in uw vak, meneer Van der Linden!’

‘Soms,’ gaf Terry toe. ‘Ik schaam me verschrikkelijk, het te bekennen.’

‘Het lijkt me gevaarlijk,’ zei Burgheem fronsend.

‘Dat is het tot nog toe niet geweest, want ik maak mijn formele gevolgtrekkingen nooit op grond van intuïtie, nietwaar?’ wees Terry hem zachtmoedig terecht.

‘Dat zou ook niet kunnen,’ meende ik me erin te moeten mengen.

‘Daarom,’ bevestigde Terry.

We zwegen een poos, allen bezig met eigen gedachten.

In het ziekenhuis werd ons verteld, dat Van Doff zich buitengewoon goed voelde, en een uitstekende nacht had gehad.

‘Fijn,’ zei Terry, zo tevreden, dat mr. Burgheem glimlachte en zijn somberheid verloor.

Henri van Doff zelf ontving ons trouwens zo prettig,

dat ik dadelijk bemerkte, hoe 'n stuk beter hij was dan de vorige maal dat we hem gezien hadden.

‘Gaat u zitten,’ noodde hij hartelijk. En tegen Burgheem zei hij: ‘Wat aardig, dat u bent meegekomen. Schiet de zaak al wat op?’

Burgheem haalde glimlachend zijn schouders op. ‘We verliezen de moed niet, Henri,’ antwoordde hij. ‘Zulke dingen gaan over het algemeen niet gauw, zie je....’

‘Jaja,’ gaf de zieke toe. En nodigde nogmaals: ‘Gaat u zitten. Moet ik een verhoor ondergaan?’

‘Dat zou ik wel erg graag willen,’ bevestigde Terry. ‘Ik bedoel geen officieel verhoor, meneer Van Doff. Maar we moeten u langzamerhand toch eens een paar vragen stellen, om enkele punten met elkaar te kunnen vergelijken. Denkt u, dat u die al zoudt kunnen beantwoorden?’

‘Met genoeg,’ zei Van Doff, ‘begint u maar.’

‘Het zullen uit de aard der zaak geen prettige vragen zijn,’ waarschuwde Terry nog.

Maar de zieke wuifde met een slanke witte hand de bezwaren weg, en knikte hem vriendelijk toe. ‘Dat verwacht ook niemand,’ zei hij, niet vrij van humor.

‘Wel,’ begon Terry, ‘het is geloof ik een bekend feit, en ik heb het dus als vaststaand aangenomen dat u niet buitengewoon goed met uw broer kon opschieten.’

‘Nee,’ gaf Van Doff ernstig toe, ‘inderdaad. We hebben elkaar nooit goed kunnen zetten.’

Terry knikte. ‘Achtte u uw broer in staat u na te gaan?’ vroeg hij. ‘Heeft u ooit iets van dien aard bemerkt?’

‘Och,’ Henri schouderchokte. ‘Eerlijk gezegd beschouwde ik mijn broer als niet helemaal normaal, omdat - ja, omdat hij wel eens zoiets deed.... Ik heb dat wel eens bij toeval ontdekt, en snapte nooit, wat hij eraan had, maar daar hij van zijn kinderjaren af een ziekelijke nieuwsgierigheid toonde, - en die was juist zo ziekelijk, omdat hij dit gevoel altijd probeerde te verbergen - nam ik het niet au sérieux, en heb ik er nooit een woord met hem over gesproken. Hij was nogal - kwaaddenkend, ziet u....’

‘Hoezo?’ vroeg Terry.

‘Nou....’ Van Doff leunde terug in zijn kussens, en dacht ingespannen na. ‘Hij was bijvoorbeeld altijd over-

tuigd, dat ik alles deed om hem onaangename ogenblikken te bezorgen. Dat ik om hem lachte, en hem bekletste bij anderen. Ik heb dit vaak gehoord van anderen.... En omdat het niet altijd dezelfde personen waren, die het mij vertelden, en deze het niet eens altijd met opzet aan mij lieten weten, acht ik de feiten bewezen.... Hij zag en hoorde van mij als het ware alleen maar opzettelijke, beledigende en compromitterende dingen, hem betreffende....

Dat ik hem allang beu was, en niet de minste belangstelling had voor zijn leven, - dat ik me met mijn hele geest van hem afgewend had, heeft hij nooit kunnen of willen begrijpen. Ik geloof, dat hij daarvoor te ijdel was.'

Terry knikte.

'U zult het misschien vreemd vinden, dat ik zo spreek over mijn broer,' vervolgde Henri van Doff, 'en ik weet, dat elke onprettige uiting van mij in m'n nadeel pleit. Maar dat verandert niets aan de waarheid. Ik hoop, dat u die begrijpen kunt. Ik ben helemaal niet bedroefd over de dood van iemand, die mij, uit wraakzucht over zuivere waanideeën, uit rancune over door hem zelf gefantaseerde, door mij gepleegde beledigingen en onrechtmatigheden, mij het leven op zo'n geraffineerde manier verbitterde, dat ik niet anders kòn dan hem uit de weg gaan en negéren.'

Terry knikte weer even. Burgheem keek ons aan met een zachte glimlach, en boog het hoofd als een ernstige bevestiging van wat wij hoorden.

'Het verbaast me,' zei Terry voorzichtig, 'dat u met hem in hetzelfde huis bleef wonen....'

'Ja,' gaf Van Doff toe, 'dat lijkt ook verbazingwekkend. Maar dat komt, omdat wij in het huis hebben gewoond van onze geboorte af. Ik ben er in elk geval geboren. Onze hele jeugd ligt daarin. Mijn ouders zijn er allebei gestorven, en we hadden er zo ontzaggelijk veel herinneringen, dat noch mijn broer noch ik ertoe kwam, het huis te verlaten. Want vergeet u niet: wij waren allebei celibatair, en waar moet een vrijgezel alleen naar toe? Het verschil tussen een gehuurde kamer, ergens anders, al is het appartement ook nog zo luxueus, en een ouderlijk huis, waar je altijd gewoond hebt, is zo groot, dat ik er steeds weer voor terugdeinsde, te verhuizen. Daarbij komt nog, dat ik dan het hele huis aan mijn

broer had overgelaten. Hij was slordig, en gaf niets om inrichting of verzorging. De laatste tien jaren heb ik het onderhoud van het huis bekostigd. En het trof mij in mijn eer, dit huis te verlaten, waarvan ik zoveel hield, en het dus te doen verslonzen, alleen voor een broer, die zo'n opoffering niet waard was, in mijn ogen. Hij van zijn kant zal wel net zo gedacht hebben....'

'Hebt u het nooit ernstig overdacht?' polste Terry.

'Vaak,' gaf Van Doff toe. 'Heel vaak. Er waren dikwijls ogenblikken, dat ik dacht: "dit houd ik niet uit, er móét een eind aan komen." Maar als dan 's morgens de zon scheen, en het huis er weer zo alleraardigst en vertrouwd uitzag, dan besloot ik: "het gaat toch nog wel," en dan bleef ik maar weer. Het gekke is, dat ik, juist na zo'n plan om eruit te gaan, als reactie het huis zoveel aantrekkelijker vond; dan trof me altijd een détail, - de gang met de trap, of de huiskamer, of de kamer van mijn moeder, - dat ik zeker wist, er geen afstand van te kunnen doen.... En dat had ik dan, zoals ik al zei, ook beslist niet voor mijn broer over.'

Ik kon het me levendig voorstellen. Terwijl we daar zo zaten, bekeek ik het gezicht van de zieke kritisch, en het was me onmogelijk, er een moordenaar in te zien. Hij had een aardig gezicht, en zo zachtmoedig, dat ik me van hem juist de genegenheid voor het oude huis zo uitstekend kon indenken.

'En - als ik het vragen mag,' ging Terry voort, 'had u dan geen serieuze plannen met madame Enbourg?'

'Zeker wel,' gaf Van Doff toe. 'Maar die hadden nog niet zo'n volkomen vaste vorm aangenomen, wat mij betrof.... Ik houd veel van Arlette. Maar daarmee is nog niet alles in kannen en kruiken.'

'Wist uw broer van uw genegenheid voor madame?' wilde Terry weten.

'Ja, - hij was er volledig mee op de hoogte,' zei de zieke, en kleurde licht. 'Ook al door zijn nieuwsgierige observatie.'

'Juist,' knikte Terry nadenkend. 'Hebt u ooit enig teken van jaloezie bemerkt, betreffende deze verhouding?'

'Bij mijn broer?' Henri keek verbaasd op. 'Nee. Ik weet alleen dat hij, zoals alles van mij, ook deze geschiedenis

met bijtende ironie behandelde, en uit louter ziekelijke wraakzucht - en soms heb ik wel eens gedacht, uit angst, dat ik eventueel met mijn vrouw in het huis zou blijven wonen - heeft hij in de korte tijd dat ik Arlette kende, alles gedaan om haar bij mij, en mij bij haar onmogelijk te maken. Hij gunde me gewoonweg niet het minste greintje geluk. Als de doktoren achteraf zouden concluderen, dat hij zelfmoord gepleegd had, zou ik er niets verbaasd over zijn, dat hij daarvoor onder mijn bed was gekropen, om mij onder verdenking te brengen.'

Terry keek hem met een snelle blik aan en glimlachte. 'Wat een afschuwelijke broer!' zei hij.

Mr. Burgheem fronste de wenkbrauwen, toen hij die luchtige woorden hoorde. Hij richtte zich op alsof hij iets zeggen wilde, maar deed het toch niet. In plaats daarvan keek hij naar de grauwe hemel buiten, en kuchte.

'A propos,' hernam Terry. 'Juffrouw Booner vertelde mij, dat ze u toen u terugkwam van uw inkopen in de stad, op de middag van 17 februari, met een zwaar pak heeft horen slepen, op het bovenportaal.'

'Mij?' vroeg de zieke, en hij sperde zijn ogen wijd open van verbazing.

'Ja,' antwoordde Terry. 'En toen ze naar boven riep, of ze u helpen zou, zei u: 'Nee, dank u, ik ben er al.'

'O,' zei Henri begrijpend, 'dat was dat pak met kleren; ik heb u toch verteld, dat ik enkele dingen gehuurd had, voor het bal, waar we die avond heengegaan zijn?'

'Dat waren toch alleen maar een hoed en een mantel?'' herinnerde Terry hem.

'Zeker,' gaf Henri toe. 'Maar wat voor een mantel, en wat voor een hoed! Wilt u ze eens zien?'

Terry lachte vrolijk, en zei: 'Graag.'

Dus belde Van Doff een zuster en vroeg haar, of ze de kleren even wilde brengen, waarin hij naar het ziekenhuis getransporteerd was.

En daar kwamen dan de fantastische kledingstukken voor het licht. Ik kon me best voorstellen, dat het een ontstellende sensatie moest zijn geweest, een gewonde daarin binnen te zien dragen. Het waren een fluwelen wambuis met pofbroek, schoenen met spitse punten en een mantel van zo'n reus-

achtige omvang en zwaarte, door de brede bontranden, dat het wel een toneelgordijn leek.

‘Ja, heren, ik ben in staande houding tamelijk lang,’ verklaarde Henri opgeruimd. ‘En zo'n antieke mantel behoort het gehele costuum te kunnen bedekken. Daarbij komt nog deze hoed hier,’ en hij nam van de zuster een breedgerande hoed met een grote veer over. ‘Ik kan hem bijna niet tillen, nu ik plat lig,’ zei hij, en liet het ding op de grond naast zich zinken. ‘Ziet u, dat was alles, wat ik haalde: die mantel en hoed. Maar het is genoeg, zoals u zult moeten toegeven, vooral, als u bedenkt, dat de verhuurder het zo gammel had ingepakt, dat op de trap, terwijl ik ermee naar boven liep, de papieren eraf zakten. Er knapte een touw, dat veel te dun was.... Begrijpt u, hoe 'n sleep ik eraan had? Die mantel zakte aan alle kanten uit het pak, en ik moest toch zorgen, dat er niets aan kwam!’

‘Dat papier en touw deed u in uw prullemand, niet?’ vroeg Terry lachend.

‘Ja,’ gaf de zieke toe. Hij glimlachte even instemmend, maar voegde er toen achter: ‘Het is wel een tragische samenloop van omstandigheden, dat ik net met dat pak moest sjouwen, toen dat met mijn broer gebeurd was.... of gebeuren zou....’

‘Tja....’ We wisten daar niet veel op te zeggen. Er heerste enkele ogenblikken een verlegen zwijgen, waaraan mr. Burgheem een einde maakte door te vragen: ‘Kun je het uithouden, Henri? Of word je vermoeid?’

‘Een beetje,’ zei de zieke. En zich tot Terry wendend: ‘Als u nog veel te vragen hebt, zou ik het prettig vinden, als u het nu maar achter elkaar afhandelde.’

‘Graag,’ antwoordde Terry, en vervolgde meteen: ‘Hebt u ook iets bemerkt van een verschil van mening, dat uw broer op de bewuste middag gehad heeft met Gert?’

‘Nee,’ ontkende Henri verbaasd. ‘Daar wist ik niets van.’

Dit leek me nu ook wel een beetje dom van Terry, daar we al hadden uitgemaakt, dat deze ruzie had plaatsgevonden tijdens zijn afwezigheid. Maar als keurige secretaris hield ik me natuurlijk stil.

‘Hij moet buitengewoon geïrriteerd geweest zijn,’ ging Terry door. ‘Ik heb gezocht naar een reden daarvoor, en

heb die nog niet kunnen vinden. Had u wellicht ook een kleine woordenwisseling met hem gehad?’

‘Ja,’ zei de zieke, en ik zag aan zijn ogen, dat hij besloot iets te vertellen, dat hij liever voor zich had gehouden. Hij richtte zich wat meer op in de kussens, en er kwam een valse bloos op zijn wangen. ‘Ik heb een verschrikkelijke woordenwisseling met hem gehad,’ bevestigde hij nadrukkelijk. Burgheem richtte zich plotseling op, met een uiterst verrast gezicht. Henri vervolgde: ‘Zoals ik al zei, kon Martijn niet verkroppen, dat ik van Arlette hield, en dat was dan ook de aanleiding.’

Ik zou naar de stad gaan, en vond toen in mijn geldkist niets anders dan groot geld, waarmee ik liefst niet uitga. Ik ben toen naar mijn broer's kamer gegaan, en heb gevraagd, of hij een briefje van honderd voor mij kon wisselen. Hij was in een tamelijk goed humeur en vroeg, waar ik het geld voor nodig had, met het oog op het wisselen, in tientjes of vijfentwintigjes. Ik zei, dat ik liever tientjes had, daar ik ermee naar de stad moest om kleren te huren voor het balmasqué. Hij telde het geld voor me uit en toen we geruild hadden, zei hij, met een van die plotselinge overgangen: “Eigenlijk hoefde ik het geld helemaal niet voor je te wisselen, want je zult het gauw genoeg klein krijgen, als je met die snol naar een fuifje gaat.” Ik geloof niet, dat ik nader behoefte uit te leggen, wie hij bedoelde met die gemene benaming....’ Zelfs nu nog was het Van Doff aan te zien, dat hij zijn broer dit niet kon vergeven. De hand, die hij naar het verband bracht, sidderde gewoonweg. ‘k Moest opeens weer denken aan het gezegde van dr. Gants, over woorden, die zich invreten. ‘Ik kon het niet over mijn kant laten gaan,’ vervolgde Henri bewogen. ‘En ik trachtte hem bij te brengen, dat hij zich niet alleen vergiste, maar ook lichtvaardig oordeelde en mij en de vrouw van wie ik houd, beledigde. Maar waarschijnlijk was het juist mijn kalmte, die hem zo woest maakte.... Hij werd bloedrood en schreeuwde met vertrokken gezicht een serie woorden tegen me, zoals ik ze als jongen alleen maar op schuttingen gelezen heb.... Dit bracht mij ertoe, te zeggen: “Eigenlijk moest ik medelijden met je hebben, dat je in de loop van je leven niets anders geleerd hebt dan vloeken en vuilbekken.” En dit

maakte hem zo razend, dat hij plotseling een antieke pook greep, die in een standaard naast de haard hing....’

Terry knikte. Ik ook, van de weeromstuit.

‘En daarmee sloeg hij naar mij,’ voltooide Van Doff zijn zin.

‘Raakte hij u?’ informeerde ik.

‘Nee,’ antwoordde de man. Hij begon nu toch wel duidelijk tekenen van opwinding en vermoeidheid te tonen, vond ik.

‘Ik sprong opzij, en de pook sloeg neer op een stoelleuning. Door de slag vloog hij mijn broer uit de hand, en kwam toen nogal ongelukkig te land tegen zijn been....’

‘De kuil voor een ander,’ zei Terry wijsgerig. ‘Verwondde uw broer zich ermee?’

‘Ja, nogal ernstig,’ verklaarde Henri. ‘Het was een diepe wond, want de punt van het ding was in het been terecht gekomen. Hij bloedde flink.... Maar ik was zo boos, en bovendien kon ik de gedachte niet van mij afzetten, dat hij, als 'ie mij geraakt had, veel erger had kunnen aankomen, zodat ik geen medelijden voelde.’

‘Verbeeld je!’ stemde Terry in. ‘Ik kan me best voorstellen hoe u zich voelde. U zei natuurlijk: “Die is raak!” en “Eigen schuld!” of zoiets.’

De zieke keek hem met ongelovige ogen aan, en vroeg stomverbaasd: ‘Hoe weet ú dat?!’

‘Ik kan het me zo indenken,’ zei Terry deelnemend. Maar ik wist beter: dat waren de woorden, die Henri de eerste nacht van zijn wondkoorts geijld had.

‘Het is treffend,’ mompelde Van Doff versuft, ‘ik geloof dat ik dat woordelijk gezegd heb!....’

‘Wat deed uw broer, toen hij die wond had?’ vroeg Terry.

‘Hij nam van tafel een stukje watten,’ vertelde de zieke langzaam.

‘Witte?’ onderbrak Terry.

‘Nee, roze.... - vreemd genoeg,’ antwoordde Henri. ‘Dat had hij daar net laten liggen. Het is me bijgebleven, omdat ik het zo ontzettend onhygiënisch vond!’

‘Ja, dat is het zeker!’ stemde Terry toe. ‘En liet u hem toen aan zijn lot over?’

‘Ja, ik ging de kamer uit, toen hij zich met het been occupeerde,’ zei de zieke.

‘Hebt u ook gezien, of hij de pook afveegde?’ informeerde Terry, die kennelijk een beetje vaart begon te zetten, daar we konden zien dat de zieke niet lang meer zou kunnen doorgaan met praten.

‘Nee,’ antwoordde die, ‘of - misschien ook wel, ja.... Dat weet ik niet meer....’

Terry stond op. ‘We zullen u niet langer meer lastig vallen, meneer Van Doff!’ zei hij vriendelijk. ‘U ziet er vermoeid uit en ik mag niet meer van u eisen. Nog één vraag....’

‘Met plezier,’ zei de ander.

‘Toen u van de stad terug was gekomen.... en boven in uw kamer was.... helemaal alleen, naar uw idee....’

‘Ja?’ drong de zieke aan.

‘Wat deed u toen? Kunt u zich nog herinneren, wat u gedaan hebt? U ontdeed de kleren van het losse papier en touw.’

‘Ja.’

‘U bekeek de kleren. U pakte de ballons voor madame Enbourg waarschijnlijk ook uit, niet?’

‘Ja,’ stemde Henri toe.

‘Probeerde u die ook?’

De zieke kleurde weer licht, terwijl hij zijn ogen neersloeg en zei: ‘Ja, - heren. Het is waarschijnlijk kinderachtig van me, maar - nou ja, men spreekt niet zonder reden van “het kind in de man”, nietwaar?’

‘U probeerde, hoe groot ze konden worden,’ vulde Terry lachend aan.

Nu lachte de zieke ook. ‘Ja,’ zei hij weer. ‘Ik probeerde het met één....’

‘En net als alle mensen overschatte u de capaciteit van het ballonnetje,’ grinnikte Terry plagend. ‘Ik heb de flarden ervan in de prullemand gevonden, meneer Van Doff!’

‘O,’ zei deze ontnuchterd, ‘was dit dus geen detectivevraag?’

‘Nee,’ antwoordde Terry vrolijk. ‘Ik wou u alleen maar even plagen, om u wat op te monteren. Wat zult u geschrokken zijn, toen dat ballonnetje knapte!’

De zieke leunde terug in zijn kussens en lachte ongedwongen mee. ‘Ik schrok geweldig,’ gaf hij volmondig toe. ‘Die ruzie met m'n broer zat me eerlijk gezegd nog zo in het hoofd....’

En toen lieten we hem alleen, na hartelijk afscheid genomen te hebben.

In de wagen vroeg Burgheem: ‘Wat denkt u van zijn aandeel in de geschiedenis?’

‘Onschuldig,’ zei Terry ronduit. ‘Staat buiten alles. Alleen.... het zal een verduivelde toer zijn, de dader aan te wijzen, want alle gegevens liggen kris-kras door elkaar.’

Ik mocht hem graag om de manier waarop hij zijn onkunde beleet. Het was zo typisch voor Terry, niet gewichtiger te willen schijnen dan hij was.

Doch tegen mij zei hij later in de beslotenheid van onze kamer: ‘Ik heb zo'n idee, dat Burgheem hem ingelicht heeft, zodat hij op alles kon antwoorden. Hij maakte een buitengewoon gunstige indruk, maar dat neemt niet weg, dat hij een hekel had aan zijn broer, en die aan hem, en dat er woorden gevallen zijn, die beter niet gezegd hadden kunnen worden. En dat Martijn gestorven is, toen hij terug was.’

‘Waaruit maak je dat op?’ wilde ik dadelijk weten.

‘Uit allerlei dingen,’ zei hij vaag. ‘Burgheem was nerveus en opvallend op zijn qui-vive. Ik hou niet van mensen, die zo doen....’

‘Acht je die verklaring over de roze watten juist?’ vroeg ik.

‘Het lijkt me heel waarschijnlijk,’ gaf Terry toe. ‘Maar voorlopig schakel ik de gedachte aan een slimmigheidje van hun kant niet uit.’

‘Voorlopig?’ vroeg ik plagend. ‘Zou je dan vandaag niet de verklaring geven, de oplossing van het geval?’

‘Het zal erom spannen,’ antwoordde hij beduusd. ‘Ik zou het graag willen, en het is net, of ik de oplossing wéét, diep in mijn onderbewustzijn.... Net zoiets als een vergeten droom, begrijp je?.... Ik weet alles, maar als ik erover ga denken, ontschiet me de pointe, en dan sta ik op een dood punt....’

Aangezien ik tekort schoot in slimheid, bleef ik broederlijk naast hem staan, op zijn dooie punt.

XII

We begaven ons naar het huis van de Van Doffs. Ervoor stond een agent, als wacht om madame Enbourg af te weren, als zij eventueel haar muzikale driften niet zou kunnen beheersen, en toch weer mocht komen opdagen. Want madame Enbourg was 's morgens verlost van de agenten voor haar deur. Men had haar medegedeeld, dat ze niet moest vluchten, wilde ze geen volslagen verdenking op zich laden. Dat ze desnietteenstaande geschadwd werd, en dat het huis van haar verloofde van voren en van achteren met 'n agent versierd was, behoorde tot de dingen, die ze zelf moest ervaren.

De agent voor het huis werd aangehaapt door vijf kinderen, drie slampampers en twee ouwe mannetjes. En door ons, en passant. Want wij waren van die gewichtige mensen, welke aan het moordenaarshuis aanbelden met nog weer een andere bedoeling dan de bakker en de slager.

Juffrouw Booner deed ons de deur open, met nog steeds rode ogen en 'n snuffelneus. 'Ken u Gert niet loslate?' vroeg ze verwijtend.

'Nee, lieve juffrouw,' antwoordde Terry, 'hij moet nog even verhoord worden. Maar ik sta er met mijn eigen lijf borg voor, dat hem niets overkomt, als hij onschuldig is, hoor!'

'Ik vin' het afschuwelijk,' snikte de huishoudster. 'Ik ken niet meer slape!....'

'Nou, maar ik ook niet,' verweerde Terry zich. 'Al in geen drie nachten! En hier, meneer mijn secretaris, die is zo óp van deze geschiedenis, dat hij geregeld broom bij tafel drinkt om niet midden onder het eten in joelen los te barsten.'

'Heus?' vroeg juffrouw Booner half gerustgesteld.

'En meneer Henri dan?' vervolgde Terry schijnheilig. 'En madame Enbourg?!'

'O, die het de hele nacht gegild, zegge ze,' snoof de huishoudster. 'Maar ik vin' het ook verschrikkelijk, een dame op te sluite.'

'Als die dame ondeugend is geweest,' zei Terry belerend, 'dan hoort ze opgesloten te worden.'

‘Maar *zij* was niet ondeugend!’ zei juffrouw Booner overtuigd.

‘Onzin,’ wierp Terry tegen, ‘alleen ondeugende mensen gillen de hele nacht.’

‘Nou,’ snoof de juffrouw, ‘maar ik vin' het toch wel beroerd!’

‘Ik zou Teun graag willen spreken,’ sneed Terry verdere discussies af.

‘O, God!’ schrok ze. ‘En draait die nou ook de bak in, omdat ik wat van 'm verteld heb?!’

‘Als u ook zoveel vertelt!’ verweet Terry.

Ze wendde zich hoofdschuddend af, zonder commentaar, en ging de tuinman roepen.

Deze was zich blijkbaar van geen schuld bewust, want hij kwam bepaald met zwier binnen, en nam zijn pet af, om deze daarna zorgvuldig weer op te zetten. Ik verdacht hem sterk van bluf tegenover zijn meisje. Wie weet, hoe hij ons en een gesprek met ons van zijn kant schilderde!

‘As 'k de here hellepe ken,’ zei hij, en trok wenkbrauwen en schouders op in een soort vleesgeworden vraagtekenuitbeelding.

‘Ga zitten, Teun,’ noodde Terry. ‘We wouen nog eens even met je praten.’

‘De here treffe 't,’ zei hij gewichtig, ‘ik had juist me ochtend-werrek af....’

‘Dat is heerlijk,’ stemde Terry in. ‘Ga zitten.’

‘Dat zal 'k dan mar doen,’ besloot de man hardop, en liet zich overdwars op een stoel tegenover ons neer.

Ik presenteerde hem een sigaret die hij met een soort ingeslikte buiging aannam en achter zijn oor stak. Terry zat het met een ernstig gezicht aan te kijken, maar ik, die hem langer ken, begreep, dat hij innerlijk schudde.

‘Teun,’ begon hij ten slotte, ‘we moeten nog eens praten, man.’

De tuinman knikte.

‘Was meneer Martijn wel eens handtastelijk, tegenover jullie?’

Teun keek ons dom aan.

‘Ik bedoel,’ verduidelijkte mijn neef, ‘gaf hij je wel eens een klap of zo?’

In de ogen van Teun kwam een schuwe uitdrukking, die sechter meteen verdween.

‘Oach, - 't benne here, hè?’ zei hij weer, net als de vorige maal.

‘Dus niet?’ polste Terry.

‘Wel, neturelek!’ viel de tuinman uit.

‘Wel?’ herhaalde Terry, quasi-ontdaan. ‘Sloeg hij je? Vaak?’

‘Nnee,’ aarzelde Teun moeilijk. ‘Slaan nou niet derekt. Mar hij kon je toch wel es duvels gek afsnauwe...’

‘Maar dat is toch geen handtastelijkheid!’ verbaasde Terry zich.

‘Nou....,’ hernam Teun wankelend, ‘mar eenmaal hè'k es wat van 'm gehad.... 'n Schop voor me achterste...’

‘Is 't waarachtig?’ Terry leunde vol medegevoel naar voren op de tafel. ‘Hoe kwam dat zo? Dat zal hij toch niet zonder reden gedaan hebben!’

‘Trappe mag toch nie!’ bitste Teun.

‘Nee, zeker niet!’ gaf Terry toe. ‘Maar hoe kwam het?’

‘Ik had de blaje geharkt,’ vertelde Teun bitter. ‘En toen kwam hij d'r bij, en begon te vloeke, dat ik 't op een verkeerde plek dee.... de blajehoop most erges uit 't gezicht.’ Hij zweeg, met hoog opgetrokken wenkbrauwen, en haalde ongegeneerd zijn neus op, waarna hij er met een uitgestrekte wijsvinger onderdoor streek, om 't succes te keuren.

‘En toen?’ informeerde Terry, die zulke manipulaties terecht voor overbodig oponthoud aanzag.

‘Nou - enne toen.... Oach, nou ja.... Ik zei daddek nie weer kon beginne.... En hij von' daddek zonder prate mar meteen most weggarke, waddek net klaar had...’

‘Je zult wel schandelijk brutaal geweest zijn,’ zei Terry, zo bestraffend als een schooljuffrouw.

‘Nei, ik nie...,’ verweerde de tuinman zich driftig. ‘*Hij!* En toen wier ik ook 'n pietsie ferontwaardigd...’

‘O!’ viel Terry in, ‘dat zal wel verschrikkelijk geweest zijn, want je hebt net een gezicht, om heel erge dingen te zeggen!’

‘Ik zei niks!’ ontkende Teun bits. ‘Alleen mar, daddie kon opdondere, en daddek gesteld was op net zo'n goeie behandeling as ze hond...’

‘En wat zei hij daar wel op?’ informeerde mijn neef geduldig.

‘Ook niks,’ meldde de tuinman. ‘Hij gaf me 'n trap voor me gat.’

‘Jullie waren allebei driftig,’ oordeelde Terry gedragen, ‘want wat zul je wel gezegd hebben, toen je die trap kreeg?!’

‘Wat kon ik nou nog zegge?’ treurde Teun. Hij keek ons allebei schichtig aan en begon de sigaret tussen zijn vingers heen en weer te rollen. ‘Ik kon niks meer zegge....’

‘Kom, kom,’ vermaande Terry snugger, ‘praten doe je ten slotte met je mònd.... En die had van die trap niks te lijden gehad.’

Een schouderchok. De sigaret verloor tabak. ‘Mar me ziel, - die was geraakt!’

‘Onzin,’ zei mijn neef gemoedelijk. ‘Je ziel zit niet zo laag.’ Ze zwegen even allebei, voordat Terry zijn vorsen voortzette: ‘Weet je zeker, dat je niks zei?’

‘Wat had ik nou kenne zegge...,’ treuzelde Teun.

‘Tja....’ Terry bekeek hem van onder zijn wimpers. ‘Je had bijvoorbeeld kunnen zeggen, - dat je hem die schop wel betaald zou zetten.... of dat je die schop wel eens voor iets beters bij hem zou inwisselen....’

De man tegenover ons richtte zich langzaam op en bleef ons een paar tellen aankijken. Zijn ogen waren verbaasd en bang. Ze dwaalden traag van mij naar Terry en van Terry naar mij.

‘Zo,’ zei hij, en verbrijzelde de sigaret tussen zijn bruine vingers, ‘dus da' wiste jullie....’ Opeens rees hij met een zonderling geluid op: ik wist niet of het een snik of een hese lach was. Zijn gezicht bleek strak. Hij staaarde naar de grond met gebogen hoofd. ‘Da' wiste jullie,’ herhaalde hij. ‘'n Mens kan wel es wat late valle, zal 'k mar zegge....’

Terry bleef doodkalm. ‘Wat bedoelde je ermee?’ vroeg wj.

‘Oach, - wa' ken 'n mens d'rmee bedoele....’ Teun schudde zijn hoofd en keek ons niet aan. ‘Op zo'n ogenblik bè' je ziedend.... Ik laai me nie trappe door 'n meneer...’

Terry boog zich voorover. ‘Hèb je hem ingewisseld, - voor iets - beters?’ polste hij.

Teun gebaarde met zijn handen vaag in de leegte:

‘n Mens zegt teveel...., assie boos is....’

Ik zuchtte instemmend en keek naar Terry. Deze hield zijn ogen strak op de tuinknecht gevestigd, en ging voort: ‘Heb je niet gemerkt, Teun, dat de touwladder in de nacht van eergisteren op gisteren is gebruikt?’

‘Da' haddu ook kenne doen,’ ontweek de man.

‘Maar je had het kunnen melden,’ drong Terry aan. ‘Als je het vreemd gevonden had, zou je 't zeker aan iemand verteld hebben. Waarom vond je 't niet vreemd, Teun?’

Tot mijn verbazing, - ik mag wel haast zeggen: tot mijn ontzetting, sprong Teun plotseling naar voren. Hij gaf met de vlakke hand een dreunende klap op de tafel en schreeuwde: ‘Ik von et nie' gek, omdat tòch alles hier gek is! En ik laai me nie' uitvrage!! Ik bin neturelek de moordenaar! - omdaddek nie' gek genoeg gewees' bin, 't gek te vinde, dat zo'n onnozel touwladdertje in zo'n gek huis as dit - - oach, stik, - verdomme!’ Hij rende naar de deur. Ik Was hem echter voor, en draaide de sleutel om.

‘Laje me gaan?!’ brulde hij, met overslaande stem. ‘Laje me gaan?! Of mot 'k jou ook eers wurrege, net as meneer Martijn?’

Ik kan niet ontkennen, dat deze invitatie me erg onaangenaam aandeed.

‘Vergeet één ding niet, Teun,’ vermaande Terry kalm. ‘Als je wegloopt, staat je schuld vast. En je loopt toch altijd de politie in handen.’ Hij blikte de tuinman vast in de ogen, en ging voort tegen mij: ‘Maak de deur open, Han.’

Ik deed het. Teun stapte dreunend naar buiten, met een geelbleek stoppelgezicht en sombere ogen.

‘Dus dat is de schuldige!’ hijgde ik verbaasd.

‘Welnee, Han!’ zei Terry stellig.

‘En hij zegt het zelf!’ bracht ik hem onder het oog.

‘Die mensen hier, -’ Terry was zichtbaar opgewonden, ‘die zijn verknoeid door angst.... Ze hebben allemaal wel eens iets gezegd, en nou komt daar een detective, die de moordenaar zal opscharrelen. Dat hebben we nou te danken aan het verraad van Arlette. Die is op haar manier slim geweest. Eergistermiddag heeft ze met een charmant-naïef gezicht mijn identiteit verraden.’

‘Ja,’ zei ik. ‘Hoe kon ze die kennen?’

‘Och, -’ Terry wendde zich af. ‘Ze is een handige vrouw, en heeft haar ogen niet in de zak....’

In de tuin hoorden we de driftige voetstappen van Teun wegsterven.

‘Acht je deze man niet schuldig?’ vroeg ik nog eens.

‘Natuurlijk niet,’ snauwde Terry. ‘Die vent kletst over wurgen.... Martijn is niet gewurgd.... Die tuinkerel weet niet eens precies, wat er gebeurd is!.... Maar ze zitten allen in de knijp, dat ik een van hen eruit zal pikken, en daarom draaien ze zich op voor niks.’

‘Maar hij bekende het ronduit!’ bracht ik hier tegen in.

‘Uil!’ zei Terry hartgrondig. ‘Dat is zijn mislukte sarcasme. Mislukt, omdat hij bang is. Zo iemand als Martijn van Doff maakt de tongen te los.... En nou zitten al deze mensen hier met hun armzalige verdenking tegenover elkaar, en hun angst, zelf verdacht te zullen worden.... Het hele stel zwijgt, zo gauw we op belangrijk terrein komen. En dat maakt het juist zo verrekt moeilijk! Als ze wisten, hoe verdacht ze zichzelf maken, - dat is juffrouw Booner, dat is Gert, dat is Teun! ze hebben iets gezegd, en nou trekken ze een schuldig gezicht. Van louter angst, dat hun woorden een aanknopingspunt zullen lijken....’ Hij brak opeens af. ‘Het is moeilijk, Han. Dat is nou net zoiets, als de douanebeambte, die in een coupé allemaal mensen betrapt op pakjes sigaretten, en door de drukte geen tijd vindt, de deviezensmokkelaar te onderzoeken. Al die banale zondetjes, die losse woorden, zijn ballast. En ik kan niet opschieten.’

Ik zuchtte. En daar Terry ook net zuchtte, deden we het tegelijk. ‘Wat nou?’ vroeg ik.

Hij grinnikte. ‘Heb je weer last van nieuwsgierigheid? - Ik wou, dat je je eigen gezicht zo nu en dan eens kon zien, Han. Kostelijk!’

Ik keek hem aan en zei: ‘Eigenlijk heb ik nog geen ogenblik het idee gehad, dat je me niét voor de gek hield, Terry.’

‘Dat doe ik lekker ook,’ antwoordde hij. En vervolgde meteen: ‘Laten we naar onze rustige hotelkamer gaan, Han. En daar even bekomen van de indrukken. In mijn gedachten lijkt het wel uitverkoop: alles ligt door elkaar en niets heeft meer zijn werkelijke waarde.’

In onze kamer zonk hij op zijn bed neer en bleef be-

wegingloos liggen. Maar dat leek me niet meer dan een nieuw trucje om van me af te komen, dus verhardde ik mijn gemoed en informeerde weer: ‘Wat nou?’

Hij draaide langzaam het hoofd naar me toe en verbeterde: ‘Zeg liever: wat nou niet?’

Ik wandelde heen en weer en trachtte na te gaan, wat ik eigenlijk voor nuttigs had mogen doen voor deze zaak. Sedert enige uren was er een inspiratie in mij geboren voor nieuw werk: een roman, waarvan Arlette de hoofdpersoon zou zijn. Maar dan wel zo terdege veranderd, dat Terry haar er niet uit zou halen. Ik zou haar plaatsen tegen een Engelse achtergrond: krijtrotzen, en verre heuvelachtige velden met dorpjes van betimmerde huisjes en veel klimop, en zo'n typisch oude Engelse kerk. Ik vond mezelf een gek en een wildebras, dat ik met Terry mee was gegaan, om me hier voortdurend in de hoek te laten zetten. - Hier zat ik nou, met veel werk, zodat ik me niet kon wijden aan kunst.... en wat voor werk....

Arlette moest een Française blijven, in mijn boek.... Ze mocht best met een accent spreken, dat zou alleraardigst zijn. Maar opeens viel mij iets gekks in, en ik schreeuwde bijna: ‘Terry!!’

‘Wat?!’ vroeg die, en flapte overeind. ‘Wat heb je, oud stuk roest?! Zie je niet dat ik in gepeinzen verdiept ben?’

‘Gepeinzen?’ sneerde ik. ‘Je mafte, Terry van der Linden. Terwijl ik hier loop te denken.... Zeg, Terry, - het is zeker wel logisch dat madame Enbourg in die maand hier een mondjevol Hollands heeft opgestoken....’

‘Hm.... ja....,’ aarzelde Terry. ‘Erg logisch is het niet, want ze bemoeide zich met niemand. Maar?’

‘Ze zei tegen Booner: “Strakkies detective komen.” Weet je nog wel?’

‘Ja,’ antwoordde Terry gespannen.

‘Hoe komt ze aan de Nederlandse uitspraak van het woord detective?’ vroeg ik triomfantelijk.

‘Kan immers ook best de Franse uitspraak zijn!’ vond hij. Maar hij kwam toch overeind en keek me nieuwsgierig aan. ‘Wat heb je?’

‘Niets verder,’ bekende ik. ‘Het is maar een klein ideetje van me, maar ik vind het toch vreemd.’

‘Is het ook,’ gaf hij hartelijk toe. ‘Het is een vondst, omdat 'ie zo klein is. En dat van jou!!’

Ik negeerde de laatste woorden, daar ik ze opvallend onhoffelijk vond, en concentreerde dus ons beider aandacht op mijn probleem.

Terry gooide de benen over de rand: ‘Daar moet ik dan maar meer van zien te weten te komen.’ En voor ik wist wat er gebeurde, was hij van zijn bed gesprongen, en had me een daverende klap op m'n schouder gegeven. ‘Ik ben verrukt over je,’ bekende hij. ‘Want dit is een bewijs voor mijn theorie....’

‘Wat voor theorie?’ vroeg ik, stomkop, die ik was. Ik kreeg toch nooit de waarheid van hem te horen.

‘Dat madame Enbourg een gevaarlijke vrouw is,’ zei hij maar gauw. ‘En nou moet je me meteen alleen laten, Han. Ik moet me overgeven aan gedachten en conclusies.’

En dat was me nu precies te bar. Ik kon me eenvoudig niet langer met een kluitje in het riet laten sturen, en wilde er meer van weten.

Zeker zou ik gegaan zijn, en beneden wat rond gelummeld hebben, als er niet iets in zijn blik was geweest, wat me waarschuwde: er gaat iets gebeuren. Ik kreeg opeens de ingeving, dat hij in deze kamer bewijsmateriaal moest hebben, of iets anders, wat hij onderzoeken wilde, en waarbij hij alleen wenste te zijn. Het was een absurde gedachte, maar zijn invitatie, om hem nu maar alleen te laten, ‘om zich over te geven aan gedachten en conclusies’ vond ik vreemd, en ik kende zijn ogen te lang, om niet te weten, wat ze voor gedachten verraadden.

Bovendien lokte me de eenzaamheid van de leeskamer allerminst, en buiten was het allesbehalve warm. Nee, ik kon en wilde niet weggaan. Ik zorgde echter wel, dat hij *mijn* ogen niet te zien kreeg.

Ik stak op mijn dooie gemak een sigaret aan en informeerde: ‘Hoelang zul je nodig hebben voor die gedachten van je?!’

‘O, die laten zich niet dwingen,’ antwoordde hij beledigd. Ik zag, dat hij ongeduldig werd. Het prikkelde me tot een besluit. Terry zette zich demonstratief op de rand van zijn bed, met de vingers in de oren; om zich te concentreren.

Ik liep naar de deur, opende die en sloot haar weer, zonder eruit te gaan. Terry moest de dreun van de deur gevoeld hebben als hij niets gehoord had. Hij kon me niet zien, daar hij van me afgewend zat.

Voorzichtig sloop ik naar het gordijn voor het raam. Dat was ruim genoeg om in zijn plooiën een man te bergen. Al zou ik misschien toch niets ontdekken, dan was het nog lollig, Terry later onder de neus te kunnen wrijven, dat ik hem tenminste éénmaal te slim was af geweest.

Ik kon hem best zien. Hij bleef een hele tijd stil zitten. Toen stond hij op en zocht iets in zijn koffer. Een papiertje, leek het mij. ‘Zie je wel,’ dacht ik. Durfde niet teveel naar voren buigen, omdat de ruit dan besloeg van mijn adem. Hij mocht geen beslagen ruit zien, want het was buiten toch niet koud genoeg om dat verschijnsel te verklaren....

Hij ging met het papiertje weer op de rand van zijn bed zitten, met de rug naar me toe. Schreef er wat op. Ik loerde hartstochtelijk door een kier. Begon al enig berouw te voelen, want eigenlijk was het kinderachtig van me geweest, en nu kon ik niet meer met goed fatsoen te voorschijn komen. Bovendien werd mijn ene voet moe van het staan, en ik durfde niet op de andere te gaan leunen, daar mijn schoen wel eens kon kraken.

Terry blies in zijn handen en dacht na.

Ik peinsde: ‘Zou hij erg schrikken, als ik nou gewoon hardop zei, dat ik er nog was? -’

Meteen zag ik in verbazing, dat hij de handen tegen elkaar sloeg. Een donderslag beukte mijn oren. Het was een knal als van een pistool. Ik bonsde van schrik met mijn hoofd tegen de spanjolet van het raam en had visioenen van onverwacht afgegane revolvers. Tot mijn afschuw bleef Terry doodstil zitten.

Ik wou roepen, maar mijn keel was potdicht. Er vloog mij door 't hoofd, dat een mens inderdaad zo in evenwicht kan zijn, dat hij zelfs dood overeind blijft zitten.

Toen zei Terry kalm: ‘Kom maar eens te voorschijn, Han, en laat me de buil op je kop eens bewonderen. Want als mijn berekening juist is geweest, moet je je test flink gestoten hebben aan dat raam.’

Ik stapte verdoemd te voorschijn, met trillende benen en

overigens woordloos. Terry draaide zich om en knikte me irritant-opgewekt toe.

‘H-hoe wi-wist je, dat ik n-nog hier was?’ stotterde ik dwaas.

‘Dat had ik gezien,’ zei mijn dierbare neef.

‘Hoe kan dat nou,’ weerstreefde ik. ‘Want je zat met je rug naar me toe, en je had niet eens een glimmende trekpots voor je, zoals Sherlock Holmes. Die zag alles achter zich gebeuren in de weerspiegeling van dat ding....’

‘Ik heb een bril op,’ onderwees hij. ‘En in de weerspiegeling van de glazen zie ik gemeenlijk alles, wat achter mijn rug gebeurt....’

‘Aap,’ zei ik oneerbiedig. ‘Waarom heb je me zo hemeltergend laten schrikken?’

‘Ik moest je straffen voor die ziekelijke belangstelling van je,’ weerde hij af. ‘En laat me nou je buil zien. Als je d'r niet een hebt, slá 'k je d'r een.’

‘Heb het hart eens,’ dreigde ik. ‘Dan wordt de zaak hier nooit opgelost! -’

‘Die *is* al opgelost, als jij een buil hebt,’ legde hij uit. En vervolgde met hoopvolle stem: ‘Heb je er een?’

Ik voelde eens voorzichtig, en ontdekte werkelijk een kleine heuvelachtige verhevenheid op mijn hoofd. Knikte.

‘Bravo,’ zei Terry opgeruimd. ‘Han, - ik zou je de hand willen drukken als je niet zo geniepig was geweest. Nou moet je het natuurlijk voor straf zonder stellen.’

‘Wacht maar,’ zei ik. Maar meer viel er ook al niet te zeggen. Terry is me van den beginne af stukken vóór geweest met praten.

‘Waar maakte je die knal mee?’ informeerde ik maar gauw.

‘Met een leeg sigarenzakje, dat ik nog in de koffer had zitten. Had ik bewaard, omdat er een rebus achterop stond.’

Hij keek me aan en glimlachte vaderlijk breed. ‘Han, ik houd van je als van een broeder!.... Zij het dan ook een vervelende, ongezegelijke broeder. Toen ik je daar zo zag wegglijden achter dat gordijn, kreeg ik opeens inspiratie.’

‘Waarvoor?’ vroeg ik per ongeluk.

‘Om je te straffen,’ wimpelde hij af. Maar meteen ging

hij plechtig voort: ‘Ik heb je, - deze zaak is opgelost. Nou jij een buil hebt, klopt alles als een bus.’

‘Léúk ben je,’ antwoordde ik, terwijl op de bodem van mijn hart iets begon te koken. Als hij niets beters wist te doen, dan mij belachelijk te maken, zou hij het gauw zonder mijn gezelschap moeten stellen.

‘Kom kerel!’ zei hij hartelijk. ‘We gaan de hele rommel bij elkaar trommelen, en dan geef ik mijn oplossing. Vanmiddag grote voorstelling. Van de illusionist Terry van der Linden met zijn hulpje, linke Han-met-de-Buil. Komt dat zien, komt dat zien! De Franse dame wordt middendoor gezaagd en valt uiteen in twee helften. De armen en benen blijken marsepein te zijn, en de kop is een zak krenten.’

Intussen kreeg ik niets te horen van de oplossing, die hij beweerde gevonden te hebben, dank zij *mijn* buil!

XIII

Die middag kwamen we intiem bij elkaar in de kamer van Henri van Doff: Mr. Burgheem, commissaris Crommer met zijn onafscheidelijke inspecteur Menters, burgemeester Pael (door Terry zelf geïnviteerd, vanwege zijn belangstelling voor dit soort aangelegenheden), dr. Gants, madame Enbourg, Terry en ik.

Ja, madame Enbourg was ook uitgenodigd, want Terry zei, dat ze daar recht op had, als verloofde van Henri. Hij was trouwens voor de lunch nog naar haar toegegaan, en had zijn nederigste excuses gemaakt voor wat hij een afschuwelijk misverstand noemde. Arlette had hem zwijgend aangehoord, en dwars door zijn vest heen in de tuin gekeken. Het was duidelijk, dat de twee Van der Lindens lucht voor haar waren. Doch Terry smeekte zo, en toonde zich zo opgelucht en blij, nu hij een oplossing gevonden had, die goed zijn móést, dat ze niet kon helpen, enige belangstelling te gaan tonen voor ons. Ik stond erbij en knikte nadrukkelijk bij alles wat Terry beweerde, wat ten slotte madame's ogen in zoverre deed ontdooien, dat er heus een verwijtende blik in verscheen.

Mijn neef, die op de een of andere manier een buitengewoon verstand heeft van vrouwen, was vreselijk terneer-

geslagen tegenover haar, en zei met half weemoedige ondeugendheid, dat madame ook niet zo ongehoorzaam had mogen zijn, in de kamer van Henri binnen te dringen, terwijl haar zo nadrukkelijk gevraagd was, dit niet te doen....

Dit deed Arlette weer even retireren. Haar wenkbrauwen trilden de hoogte in en we werden weer lucht. Maar Terry vertelde haar zachtmoedig, dat hij nog nooit zo'n stout meisje had ontmoet. Hij noemde haar een enfant terrible, en dat maakte kennelijk een vroegtijdige voorjaars-kriebel in haar hart wakker, want ze beheerste slechts met de grootste moeite haar goede humeur. En toen dat op een ogenblik niet meer ging, zuchtte ze lijdend: 'Ik heb zo afschuwelijk in angst gezeten, monsieur...'

'Ma pauvre, petite madame!' zei Terry. Hij plukte een sneeuwkllokje uit het perk van de hoteldirecteur, en bood haar het bloemetje aan. 'Ik zou grind willen eten, om boete te doen,' bekende hij nederig; hoewel ik twijfelde aan de waarde van deze verzekering. Terry laat eerder iedereen om hem heen grind eten, dan dat hij er zelf een mond aan zet. Achteraf bleek dit alles trouwens weinig beter te zijn bedoeld dan de kus van Judas. Maar toch klonk het aanbod dramatisch genoeg om Arlette's Franse geest te bevredigen. Ze zuchtte weer en lispelde, dat vergissen menselijk was, en dat ze al eerder meende bemerkt te hebben, hoe 'n verschil in hoffelijkheid er bestond tussen een Fransman en een Hollander....

Terry en ik sloegen allebei de ogen neer. Ik, omdat ik het echt meende. Toen ik daarna weer naar mijn neef keek, rook madame net aan het sneeuwkllokje, en Terry knipoogde tegen me.

We begeleidden haar zelf naar het huis van haar verloofde, om aanwezig te zijn bij Terry's verklaring. Ze was zeer nerveus, wat zich laat begrijpen, als je beminde in het ziekenhuis ligt, zijn broer dood is, en je zelf een avond en een nacht onder politie-toezicht hebt gestaan.

Onderweg brachten we een bezoek aan een kapperswinkel, met het doel, Arlette een lekkere fles eau de Cologne of zoiets te geven, als pleister op de wond. Maar de kapper had niets wat een dame van buiten deze plaats zou kunnen

bekoren. De koop draaide neer op een flaconnetje in de vorm van een koetje, met een gestreepte jurk aan en een hoed vol bloemen op de horens. We moesten er alle drie om lachen en madame Enbourg vond het ‘bien rigolo’.

En zo kwamen we dan veel te vrolijk in de kamer van Henri, waar de anderen al wachtten. Ik had een somber voorgevoel, want ik kende Terry al te lang, om niet in zijn ogen gezien te hebben, dat hij iets in het schild voerde.

We groetten en werden begroet. De heren schenen het opdagen van Arlette heel gewoon te vinden. Terry praatte en praatte. Hij complimenteerde Crommer met iets, dat hij niet gedaan had, en drukte Menters de hand. Hij lachte met Pael om een grapje, waarvan ik de clou niet voor herhaling in aanmerking vind komen, en verzekerde Burgheem, dat Henri volkomen onschuldig was, wat hij zo dadelijk zou bewijzen.

Ten slotte bood hij madame Enbourg zijn verontschuldigen aan, omdat hij, naar hij beweerde, niet de hele verklaring in het Frans kon afsteken. Ze wuifde zijn bezwaren weg en zei, dat ze dit wel begreep. Zoals ze ook wel iets van het verhaal zou begrijpen, sans doute. -

Toen boog Terry het hoofd, alsof hij nadacht, hoe hij moest beginnen. En zei het verbijsterende: ‘Heren, - er is geen moord gepleegd.’

‘Géén moord?!’ herhaalde Crommer, en schakelde op slag zijn blos in. ‘Wat is dat voor gekheid? - Ik heb nog nooit zoiets gehoord (hoewel ik het wel had kunnen verwachten)!’

Burgheem knipperde met de ogen. Pael knikte en keek verwachtingsvol, alsof hij in de bioscoop zat. Menters reageerde niet, hij wachtte af. Arlette speelde met haar koe.

Ik moest me vanzelf wel stilhouden, daar van mij natuurlijk verwacht werd, dat ik de finesses van het verhaal kende.

‘Geen moord?’ herhaalde Burgheem op het laatst ook. ‘Gaat u alsjeblieft verder, meneer Van der Linden.’

Terry glimlachte triomfantelijk. ‘Gaat u, meneer Crommer, de kamer eens even uit,’ verzocht hij. ‘Dan zal ik met behulp van u en inspecteur Menters het drama voor u reconstrueren.’

‘Ik zie niet in, -’ spartelde Crommer tegen, ‘waarom

ik.... (Ze moeten altijd mij hebben!) Waarom neemt u niet een ander?’

‘Toe nou,’ drong mijn neef vrijmoedig aan. Crommer draaide zich om en wiebelde met een boze rug naar de deur. Toen hij weg was, ging Terry naar Menters toe en zei: ‘Ik zal u het hoofd moeten verbinden, om het lot van Martijn te voorkomen.’

Hij verbond voor onze ogen Menter's hoofd: eerst een stuk leer, zo groot, dat het de hele zijkant van het hoofd beschermde. Daaroverheen een windsel, en op dat windsel streek hij met een spatel een grote kluit stopverf glad. De hele rechter zijkant van Menters' gezicht was bedekt. ‘Gaat u nou es onder het bed liggen, net als Martijn van Doff, op uw linkerkant,’ verzocht Terry.

Menters deed dit onder het diepste stilzwijgen van ons allen.

‘Ligt u?’ informeerde Terry.

‘Ja,’ bevestigde Menters.

‘Denkt u zich nou es in, dat u hier alleen in de kamer bent,’ beval Terry. ‘Zo dadelijk komt de commissaris binnen en u mag zich niet verraden. Daarentegen wilt u zoveel mogelijk zien, wat meneer Crommer uitvoert. U moet ook goed trachten te luisteren.’

‘Ja, meneer,’ stemde inspecteur Menters toe.

Terry ging in de gang, waar we hem met Crommer hoorden fluisteren.

We wachtten allemaal in spanning. Burgheem en ik probeerden Arlette zo snel mogelijk in te lichten, wat er ging gebeuren. Ze knikte met wijd-open ogen, vol belangstelling. Onder het bed kuchte Menters. Het klonk spookachtig, juist van die plek.

Crommer kwam binnen, met Terry. Hij deed net of hij ons niet zag en pakte verschillende dingen uit, die hij bij zich had.

Eén pakje liet hij echter dicht. Hij ging er behoedzaam mee op het bed zitten, bevoelde 't van alle kanten, en ontdeed het dan ten slotte van papieren. We stonden de vertoning stil aan te zien. Ik was zo geconcentreerd op dit alles, dat ik gewoonweg de anderen vergat.

Uit het pakje kwamen weer papieren. De spreid bewoog

heel licht. Ik wist niet of het tocht was, of misschien Menters, die moest trachten iets te zien of te horen.

En na lang ritselen en afwikkelen hield de commissaris eindelijk een slap ballonnetje in zijn hand. Net zo een, als we gebarsten in de prullemand hadden gevonden.

Terwijl Crommer het opblies, begon er in mijn gedachten iets te dagen; kon het zijn, dat Martijn van schrik gestorven was?....

De commissaris blies en blies. Het rubbervlies van de ballon ontvouwde zich, zwol, spande zich. Groeide. Het speet me bijna, dat Crommer zo'n korte ouwe-mannetjes-adem had, want nu schoot het zo langzaam op.

De kleuren werden lichter, helderder, en met het zwellen van de ballon verbleekten ze. Het werd een prachtige ballon. Zo te oordelen, zou het een reusachtig grote worden. Ik kon me best voorstellen, dat deze dingen alleraardigst hadden gestaan, bij Arlette's pikante gezichtje....

Terry moedigde Crommer zwijgend aan, door met de handen een grootte van ongeveer vijfendertig centimeter aan te wijzen.

Dit scheen de commissaris nieuwe kracht te geven. Hij ademde diep in en hervatte zijn arbeid met bloedrode wangen. Ik keek tersluiks naar de gezichten van de anderen en stelde tot mijn grote plezier vast, hoe ze meeleeften: het scheen wel, of zowel Gants als Burgheem en Pael ook ballons opbliezen, zo gespannen keken ze, en zo krampachtig werkten hun mondspieren mee met Crommer.

Voordat deze echter nog maar voor een tiende gedeelte zijn luchtvoorraad kwijt was, weerklonk er een knal, harder en daverender dan die, welke ik 's morgens had gehoord! Het was een donderend geluid, dat ons enige ogenblikken volslagen buiten bewustzijn scheen te brengen. Als ik zeg, dat we schrokken, is dat belachelijk zwak uitgedrukt. Het zou me niets verwonderd hebben, als we allen dood waren geweest van ontzetting, want het was alsof de knal ons verzwolg.

Crommer zat vreselijk verwezen te kijken. Zijn onderlip trilde zo, dat ik een ogenblik dacht, hem te zullen zien huilen. Tussen zijn vingers kleefde slap en vaal een flard van het kinderspeelgoed. Toen barstte hij uit: 'Verdomme,

meneer! - Wat zijn dat voor kunsten?!' Hij hees zich krachteloos en woest op uit de zachte matras, waar hij door de schrik diep in terug was geschokt. 'Dacht u, dat ik me laat gebruiken voor zulke misselijke grappen? Wel allemachtig! (ik zie aan z'n gezicht, dat 'ie nog tevreden is ook!) Bent u wel goed wijs?!'

Terry knikte hem opgetogen toe en zei: 'Zo moest het precies zijn! God, wat ben ik blij, dat het zo gegaan is! Neemt u me niet kwalijk, meneer Crommer....'

'Blij?!' bulderde Crommer. 'Kwalijk?! Bèh?!....'

Pael lachte met zenuwachtige uithalen en zei: 'Kom, kom, amice. Het is voor de goede zaak, moet je rekenen.' Hij trok echter dusdanig met zijn gezicht, dat de goede zaak hem niet aangenaam getroffen leek te hebben.

'Oh, oh! *Messieurs!*' kermde Arlette, met twee ringenflonkerende handjes tegen haar oren. 'Leef ik nog, messieurs?'

'Klaarblijkelijk,' antwoordde Terry, en zich buigend riep hij Menters aan: 'Hé.... Menters....?'

Van onder het bed antwoordde een flauwe stem: 'Ja...'

'Leef je nog?' vroeg Terry hoffelijk.

'Ja....,' zei Menters weer. De klank van zijn stem was niet goed. We sloegen haastig de sprei op. Daar lag Menters, met een vreemd verwezen gezicht. Hij glimlachte tegen ons, en zei moeilijk: 'Ik heb een klap gehad.... ik - ik ben zo duizelig....'

'Duizelig?' vroeg Terry onnozel. 'Waar?'

'In mijn hoofd,' antwoordde de inspecteur.

We trokken hem voorzichtig te voorschijn. Achter onze ruggen kwetterde madame Enbourg nerveus tegen Gants en Pael.

Op de rechterslaap van Menters was een diepe schram in de beschermende laag: klein maar venijnig. De stopverf er omheen was opgeschoven. *Het was precies de wond, die Martijn van Doff aan de slaap had gehad....*

Terry knipte het verband ritsend los en nam het voorzichtig weg van Menters' hoofd. Hij had op de huid alleen een kleine rode plek, maar in het leer was een flinke deuk te zien.

'Wel, verduiveld!' zei Terry verblekend, 'dat leer is

blijkbaar nog te dun.... Het had net zo goed....' Hij klemde de lippen op elkaar en drukte Menters de hand. 'Kerel, kerel....' zei hij toen flauwtjes.

Gants boog zich over de plek op Menters' slaap en onderzocht ook de pseudo-wond in de stopverf. 'Eigenaardig, heren,' baste hij. 'Er moet iets onderaan dat bed zijn.... Dit is dezelfde soort wond als van de vermoorde....'

Burgheem boog zich er overheen met een zenuwachtig gezicht. 'Dus geen moord, Goddank,' zei hij hees. 'Goddank. -'

'Het geval is dit,' vervolgde Terry kalm terwijl hij Menters een glas water gaf en hem naast Crommer liet zitten, die eigenlijk ook wel een glas water had mogen hebben, 'dat - - enfin, ik zal nou bij het begin beginnen, voor zover mogelijk.'

Hij keek de kring rond met een gezag, wat me deed begrijpen, waarom hij zo'n invloed heeft op sommige lui.

'Het mag algemeen bekend worden geacht,' begon hij zijn verhaal, 'dat Martijn van Doff een vreemd mens was. We zouden hem slecht en kwaadaardig kunnen noemen, als het niet meer op een geestelijke afwijking had geleken. Ik heb van zijn eigen broer vernomen, en ook nog van andere mensen, dat hij een ziekelijke drang had, om Henri te bespieden, uit wantrouwen en boosaardigheid. Hij was overtuigd, dat Henri hem bekletste en alles in het werk stelde, om hem onaangenaam te zijn. En uit rancune over deze zuiver gefantaseerde slechtheid was hij er steeds op uit, Henri's leven op alle manieren die hij bedenken kon te verbitteren. Hierbij kwam, dat Henri, na zijn kennismaking met madame, zijn testament, dat eerst volgens afspraak tussen de twee broers op de langst levende was gesteld, veranderde, ten gunste van zijn verloofde. Dit deed uiteraard geen goed aan de verhouding met Martijn. Deze ging Henri in stilte na, en vond iets, waarmee hij dacht, de band tussen Henri en madame te kunnen breken, of ten minste op een andere manier een eventueel huwelijk onmogelijk te maken.'

Arlette trok me aldoor aan mijn mouw, zodat ik niet meer rustig kon luisteren. 'Qu'est ce qu'il dit?' vroeg ze. 'Wat zegt hij?' Ik legde het uit, in telegramstijl, om niets te missen.

‘Op de middag, dat Henri in de stad nog enkele inkopen zou doen voor het bal-masqué, de zeventiende februari, ging Henri bij zijn broer een briefje van honderd wisselen, en bij deze gelegenheid kregen ze verschil van mening, dat zo hoog liep, dat Martijn op het laatst de antieke pook greep en ermee naar zijn broer sloeg. Henri sprong opzij, zodat de pook een stoelleuning raakte. Door de kracht vloog het ding Martijn uit de hand, en sloeg met de punt naar beneden in zijn eigen been. Henri lette hier niet op, maar wist toch te vertellen, dat Martijn naar de tafel was gestrompeld, en een stuk watten, dat daarop lag, gebruikte om het bloeden te stelpen.

Henri ging toen met de wagen weg, en van die gelegenheid heeft, naar mijn mening, Martijn gebruik gemaakt, zich onder het bed van zijn broer verdekt neer te leggen, om hem bij zijn thuiskomst te kunnen bespieden. Dit kon hij gemakkelijk doen, daar hij van te voren, misschien met opzet, misschien toevallig, had bekend gemaakt, dat hij voor een paar dagen uit wilde gaan.’

We werden in het verhaal gestoord door de stem van Crommer, die bars opmerkte: ‘We hebben niets aan uw meningen, meneer. We zijn hier gekomen, om van u een gedetailleerd verslag met bewijzen te vernemen.’

‘Hoe minder hij in de rede gevallen wordt, hoe vollediger het verslag zal zijn,’ antwoordde ik voor Terry, langs mijn neus weg. Crommer zweeg, puur omdat hij zijn oren niet kon geloven. En Terry vervolgde doodkalmpjes: ‘Zoals ik al zei, had Martijn iets gevonden, waarmee hij meende Henri onder zijn macht te kunnen brengen. Om hiertoe bewijzen in handen te krijgen, verborg hij zich onder het bed en wachtte af. Ten bewijze hiervan wil ik u tonen, dat hij een potlood meebracht, - het bewuste potlood, dat juffrouw Booner vond. Met dit potlood wilde hij, als het nodig mocht zijn, aantekeningen maken. En daar papier om op te schrijven zou ritselen, probeerde hij, met succes, te schrijven op de witgeverfde onderzijde van de bedschotten. Kijkt u maar.’

Terry deed een paar stappen naar het bed toe en trok met één krachtige beweging de kapokmatras en al het goed eraf, lichtte de staalraadmatras eruit en wees ons met een gebaar

enkele lichte potloodstrepen op het hout. ‘De kleur is gelijk aan die van het bedoelde potlood,’ lichtte hij toe.

Hij liet na het onderzoek de beddeboel weer zakken en ging voort: ‘Daar lag hij dus, en wachtte op de terugkomst van Henri. Toen deze eindelijk kwam, had hij niet de minste argwaan, natuurlijk. Hij pakte alles uit wat hij had gehaald, onder andere een lange middeleeuwse mantel en een grote ridderhoed, en ook een paar ballonnetjes, zoals u zoëven hebt gezien. Hij ging, bespied door zijn broer, op het bed zitten, vlak boven de plek, waar deze met zijn hoofd lag. Vermoedelijk heeft Martijn niet gezien, dat Henri zoiets kinderlijk-eenvoudigs als ballonnetjes bij zich had. Hij zal het geluid van het opblazen gehoord hebben, en, daar hij niets kon zien van zijn broer, het hoofd een beetje opgeheven hebben, om alles af te kunnen luisteren....

Henri, die dit speelgoed gekocht had onder verzekering van de winkelier, dat het extra-grote ballons waren, probeerde er een van, voor zijn eigen plezier. Maar hij werd net zo gedesillusioneerd als meneer Crommer hier.... En misschien schrok hij nog wel meer, want hij had voordien ruzie gehad met zijn broer, en hij had alle reden, te schrikken van een knal.... De ballon barstte dan met reuzelawaai. Henri schrok, en dook door de reflex met een bons dieper met zijn zitvlak in de verende matras.

Dit was de dood van Martijn van Doff, heren. Want onderaan deze staaldraad-matras hangt een losse spiraalveer, welke door het gewicht van Henri vastgeklemd werd in de positie waarin hij gebroken hing: verticaal. Toen Martijn schrok, - en zijn schrik was ook zoveel erger, door zijn slecht geweten - schokte zijn hoofd onwillekeurig òp; hij kwam in aanraking met deze veer, die juist tegelijkertijd met Henri's lichaam naar beneden schokte. De veer drong scherp en kort in Martijn's slaap. En terwijl Henri zich in alle onschuld herstelde van de schrik, moet zijn broer dood onder het bed in elkaar gezonken zijn, waarbij het potlood, omdat het rond was, uit zijn handen wegrolde tot waar een op de grond hangende slip van de spreij het gedeeltelijk tegenhield.’

Ten tweede male hief Terry de beddeboel op, en toonde ons nu de loshangende veer. Daarna legde hij alles recht en ging op het bed zitten. Crommer, Burgheem en ik lagen

op onze knieën en keken onder het bed. Voelden aan de spiraal; vastgeklemd.

‘Het resultaat ziet u op het verband van inspecteur Menters,’ voltooide Terry. ‘A propos, Menters. Hoe is het nou?’

‘O, dat gaat wel,’ antwoordde die bleekjes. ‘Ik was alleen een ogenblik ontzettend duizelig, door die rare klap op mijn slaap, maar nou is het al bijna over.’

Burgemeester Pael stond recht voor Terry en schudde bewonderend het hoofd. ‘U bent een genie,’ zei hij. ‘Een wonder!....’

‘Jaja,’ kwam Crommer tussenbeide. ‘Maar als u nu toch zoveel weet, vertelt u dan eens, wat Martijn gevonden had, als middel om Henri te dwarsbomen. Me dunkt, dat moet dan toch iets van belang geweest zijn.’

Ik stond juist alles aan Arlette uit te leggen, die met stralende ogen knikte en bepaald vrolijk was. Geen wonder, als alles zich zo ten goede draait! Ik was blij voor haar.

Wie beschrijft mijn verbazing, toen Terry doodkalm in het Hollands zei: ‘Tja, - ik hoop dat u uw ogen en gezichten in bedwang hebt, heren, want ik zou niet graag willen, dat de vertegenwoordigster van de schone sexe begreep, wat ik nou tot m'n spijt moet zeggen....’

‘Ga door, meneer!’ blafte Crommer. ‘Al die pour-parlers ontroven ons de tijd.’

‘De vrouw, waarmee Henri wilde trouwen,’ vertelde Terry brutaal, met de ogen van Arlette en mij afgewend, ‘is niet, wat hij in haar zag.... Voor zover ik erover kan oordelen is zij niet wat men een zedelijk hoogstaande vrouw pleegt te noemen, ziet u.... Het spijt me, dit in haar aanwezigheid te moeten zeggen, maar gelukkig verstaat zij het niet. Ieder heeft zijn privé-begrippen over trouw en liefde, maar er bestaat een soort vrouwen, dat deze begrippen helemaal niet kent....’

Hij schouderchokte.

‘Qu'est-ce qu'il dit?’ informeerde Arlette bij mij.

‘Oh, ça n'a pas d'importance,’ weerde ik af.

‘Dus - een lichtekooi?’ vroeg Crommer hard.

‘Ja,’ antwoordde Terry boud.

Burgheem trok zijn wenkbrauwen op. Hij deed een stap

naar Terry toe en zei half vragend: ‘Dus dat wist Henri niet....’

‘Nee,’ antwoordde Terry. ‘Vermoedelijk niet. Maar Martijn wel. Wat zegt u daarvan?’

‘Ik vind het niet fijn van u,’ wierp Burgheem tegen.

‘Ik ben ook niet fijn,’ gaf Terry kalm toe. ‘En zo'n - vrolijke griet is óók niet fijn!’

Op hetzelfde ogenblik, dat hij dit zeer frivole woord uitsprak, sprong madame Enbourg als een tijgerin naar hem toe en gaf hem een duizelingwekkende slag in het gezicht. En daarbij riep ze een woord, dat voor een Française heel vreemd klonk: het Nederlandse woord ‘ploert’!

We stonden verstart naar hen te kijken. Terry had een bloedneus en zag de vrouw strak aan. Ze was lijkleek en scheen in elkaar te zullen zakken. Wendde zich snel om naar de deur. Doch ik had dit in de gaten, en posteerde me er kalm voor, terwijl Gants bij de ramen ging staan.

‘Zo,’ zei Terry eindelijk. ‘U spreekt dus Hollands.’

Een ogenblik toonde haar gezicht een weifeling. Toen beet ze door de zure appel heen en gaf met een zwaar accent toe: ‘Ja. Mijn moeder was een 'Ollàndse. Maar ik 'eb nooi zoveel gesprokèn, dat ik - verstaanbáár makèn....’

‘Maar nou kunt u het wel,’ zei Terry, en bette zijn neus. ‘Als ik u was zou ik dat accent ook maar weglaten, want tegen juffrouw Booner was uw accent heel anders, laatst.... toen u haar kwam verklappen, dat ik detective was.... En dat woord “ploert” klonk daarnet ook zuiver....’

Ze maten mekaar even met de ogen. Terry's blikken dwaalden schamper af naar het armetierige koetje van glas. Dit ontketende een nieuwe woede-aanval in Arlette: ze slingerde hem het flesje met zo'n kracht voor de voeten, dat het verbrijzelde. De scherven sprongen rond en de lucht werd doortrokken met een scherpe geur van goedkope eau de Cologne.

‘Dáár!’ beet ze hem toe. Ook in het Hollands. Zuiver.

‘Ziet u wel, dat u onze lieve Moedertaal feilloos spreekt,’ verweet Terry zachtmoedig.

Ze haalde de schouders op en zweeg.

Toen nam Terry weer het woord. ‘Ik ben eigenlijk midden in het verhaal begonnen,’ zei hij. ‘Speciaal commissaris

Crommer zal mij laken om dit gebrek aan techniek.... De zaak zit zo: ik heb me enige tijd bezig gehouden met een moordzaak in Amsterdam: Isaac Maurice. De politiemensen zullen zeker weten wat ik bedoel.

Een paar weken geleden werd in een portiek van een huis aan de Heerengracht een oude diamanthandelaar vermoord gevonden. Het was Isaac Maurice. De moord was bedreven door iemand, die geslepen te werk moest zijn gegaan. Aan enkele punten te zien waren alle speurders het erover eens, dat een zekere Netty Brand het had gedaan. Nu doet zich de eigenaardigheid voor, dat Netty Brand nog nooit betrappt is, en dat eigenlijk niemand haar signalement kende. Een paar jaloerse medeminnarissen hebben wel eens iets losgelaten, maar dat gaf niet veel houvast. We hebben alles onderzocht, en vonden ook bij het geval Maurice geen vaste punten, dienaangaande. Netty Brand moest een elegante jonge vrouw zijn, met rood haar. Die lopen er bij honderden. Ze werkt alleen als haar vriend, Henk de Tippelaar, los is. En als enig overtuigend bewijs van haar schuld was genoemde Henk werkelijk los. Maar al twee maanden. Twee volle maanden! Waar was hij? Wie kende hem? Wie had hem gesproken? -

Natuurlijk wist de politie tot op een zeker punt, wat hij al die tijd had uitgevoerd, en waar hij verblijf had gehouden. Maar er waren leemten, welke niet te loochenen vielen.

Ik onderzocht de zaak verder en kwam tot enkele ontdekkingen. In het bedoelde huis op de Heerengracht woonde een Duitse meneer, die een paar maanden 'n vriendin bij zich had gehad. Hoe zag die vriendin eruit? Klein, dik, blond. Het leek me onmogelijk, dat Netty Brand hiermee iets te doen had gehad. Maar deze dame had een intieme kennis, die dikwijls bij haar op bezoek kwam. Toen op een gegeven ogenblik de verhouding van de Duitse meneer met het dikke blondje misliep, met ruzie en huilpartijen, was het dametje vertrokken. Op een avond, na fatsoenlijk van tevoren gewaarschuwd te hebben, stuurde zij haar vriendin om haar boel te halen. Hoe zag nou die vriendin eruit? Elegant, jong, knap, slank, met prachtig bruin haar. Deze dame ging ik na. Haar spoor was uiterst vaag en onbeduidend. Maar in een café waar ze met het blondje gezeten

had, vond ik snippers van een kladjje voor 'n telegram. Ze waren opvallend klein gescheurd en lagen op een asbakje van de tafel waaraan ze samen gezeten hadden. Ik heb de vodjes doorzocht met een geduld, dat de beste politiemensen belachelijk noemden. Er waren drie-en-twintig miniatuur stukjes papier. Ik legde ze aan elkaar voor zover dat ging en kreeg een berichtje onder ogen in vrij onnozel geheimschrift. Het duurde precies een halve dag, eer ik het ontcijferd had. Uit die brief begreep ik, dat mijn vermoeden juist was geweest, zoals enkele vermoedens wel eens juist zijn: de bruine vriendin van het blondje was Netty Brand. Op de avond, dat ze de enkele achtergelaten bezittingen van de andere zou komen halen, heeft de Duitse meneer, als een echte gentleman, gezorgd, dat hij er niet was. En hiervan heeft Netty Brand gebruik gemaakt, om Isaac Maurice in dat huis bij zich te ontbieden met een collier van dertigduizend gulden waarde.

Ze ontving hem, en overlegde met hem. Bezichtigde de schat. Toen ze zeker wist, dat het de moeite waard was, geleidde ze hem zelf naar de deur met een logisch klinkend smoesje, zoals een dame dat doet, met een leverancier van kostbaarheden, vol omzichtigheid. En op het ogenblik dat hij zich omdraaide om te vertrekken, stak ze hem dood met een lange, vlijmscherpe naald. Het was schemer, heren. En haar hoed en mantel hingen om de hoek achter de tochtdeur, waar ook het koffertje stond. Zo zuiver en goed was de indruk die ze tijdens haar bezoeken op het personeel gemaakt had, dat niemand verband heeft gezocht tussen de moord en het vertrek van deze dame.

In de snippers die ik vond, stond weinig nieuws: liefdesbetuigingen van zeer intieme aard, en verder: “-cht in Aerdenberg.”

Waarschijnlijk: “ik (of jij, of hij) wacht in Aerdenberg.”

Ik zocht in de atlas naar het plaatsje en vond het op de Veluwe. Aardrijkskunde was nooit mijn sterkste zijde. Wat moest: ik doen? Wie was “ik” of “jij” of “hij”? - Ik informeerde of hier ook vreemden waren; kreeg ten antwoord: “Nee. Alleen een Française, verloofd met iemand hier. Woont al lang in deze plaats.”

Ik wachtte dus af. En daar staat me op een dag in de

krant, dat er in Aerdenberg iemand vermoord is!.... Natuurlijk zocht ik verband tussen de feiten.... Zo kan soms het Noodlot door een samenloop van omstandigheden verraad plegen. Ik schreef de zaakgelastigde van de vermoorde en diens broer, en vroeg of ik helpen mocht, daar ik wel dacht in staat te zijn, dit vraagstuk op te lossen. Het was natuurlijk beneden de stand van een zichzelf-respecterend detective, om zo te solliciteren. Maar ik vond het toch wel de moeite waard. Vooral omdat ik succes had en overkomen mocht.

Ik vond hier niet zo erg veel te doen. Maar mijn neef en ik maakten de eerste avond al kennis met de verloofde van Henri van Doff; deze jonge vrouw was knap, slank, elegant, jong, en ze had bovendien ongelooflijk mooi bruin haar. U zult dat niet veel aanwijzingen vinden; maar als je in een dorp iemand zoekt met alleen die gegevens, en je vindt inderdaad zo iemand, dan bekijk je haar beter. Deed ik ook. Ze had de onvoorzichtigheid, tot tweemaal toe een haar te verliezen, die in mijn handen terecht kwam. Deze haren waren bruin *geverfd*, oorspronkelijk rood. Dat was aan de wortel te zien.'

'Alors, - moi, je suis cette femme!' viel Arlette Terry in de rede. Daarmee verradend, dat ze het hele verhaal in het Nederlands had kunnen volgen.

Terry keek haar triomfantelijk aan. 'Voor een handige vrouw, wat u tot nog toe bij uitstek leek, valt u me tegen,' zei hij. 'Overigens, - we hebben hier een man gevangen. Gisteravond, juffrouw. Die man eiste, dat we zijn *vriendin* zouden loslaten. En die man was Henk de Tippelaar.'

Arlette werd spierwit. 'Eh bien?!' vroeg ze met bravour. 'Wie is Henk - etcetera?....'

Terry haalde de schouders op en wendde zich weer tot de anderen. 'De vrouw die ik bedoel,' vervolgde hij, 'was inderdaad Netty Brand. Ze heeft zich hier van tevoren geïnstalleerd en is voor de zogenaamde afhaal-affaire naar Amsterdam gekomen. Met een auto is ze 's nachts weer in het dorp hier teruggekeerd. De juwelen had ze intussen aan Henk de Tippelaar in handen gespeeld. Misschien was haar verlovings met Henri van Doff alleen maar tijdpassering. Dat geloof ik echter niet: ze heeft hem het hoofd op hol

gemaakt, zoals ik reeds verteld heb, met het gevolg dat hij zijn testamentje te haren gunste veranderde.

Henk de Tippelaar kreeg het te warm met de juwelen, en toen heeft hij ze haar gestuurd. In -' en hier legde Terry zijn hand op het prachtige oude clavichord, - 'in dit instrument.'

Pael zoog met een sissend geluid de lucht in tussen zijn tanden en keek met ronde ogen naar Terry en het klavier.

'In elke toets zit een diamant,' vertelde mijn neef nadrukkelijk. Hij trok met een handige beweging een toets eruit en toonde ons de truc: het hout was als het ware een tube, met een klein stopje gesloten. Hij opende het, trok er een lang stukje roze watten uit. Opeens lag op zijn handpalm een stralend witte diamant. 'Zien jullie wel?!' zei Terry, die van louter triomf alle vormen vergat. 'In elke toets, zeg! - En zien jullie die roze watten? Dat heeft Martijn op de een of andere manier ontdekt. Hij dacht dat zijn eigen broer erbij betrokken was, en wilde hem nagaan. Hij had al enkele toetsen onderzocht, en de roze watten op tafel laten liggen. Misschien om Henri's reactie te zien bij het aanschouwen ervan, misschien per ongeluk. Hij was geen misdadiger, en raffinement in die zaken ontbrak hem, voor zover ik kan nagaan.

Terwijl Netty Brand hier zo veilig geborgen zat met haar diamanten, speurde Henk de Tippelaar naar een gaatje, om die dingen te lozen. En hij vond er een. Maar hoe moest hij het haar laten weten? - Want de politie was overal op haar qui-vive. Ik zal het jullie zeggen. Netty ging naar een bal masqué met haar nieuwe verloofde. En daar was een danser, - een vriend van Henk. Dat klinkt mal, hè?... Die moest daar dansen als "nummer". En omdat Henk wist, dat Netty daar zou komen, heeft hij die danser een telegrammetje laten dansen, zonder dat die vent wist, wat hij deed. Hij betaalde de man ervoor, en deze durfde toen wel. Dit is, wat hij danste: -' Terry haalde een papiertje uit zijn zak, en toonde het ons. Het was natuurlijk de overzetting, waarbij ik hem geholpen had. Er stond op het vodje:

m a u r i j / o e b u i j t s k o e p e r v e r t r e s k o e v e r w e e s k v o e l l e b e t a l i j n g p i e t .

‘Dat danste hij,’ verklaarde Terry. ‘Die dubbele letters zijn twee betekenissen voor één teken dat gegeven werd. Het was dezelfde code als van het briefje in Amsterdam. Er staat dus: “Maurice buit koper vertrek over week volle betaling Piet.”’

Ik keek tersluiks naar de vrouw. Ze stond nog rechtop. Maar om haar mond lag die trek van eenzame vermoedheid en tegen beter weten in zich groot willen houden, welke bedriegers vaak hebben. Ze wist dat ze verloren had.

Terry ging voort: ‘Netty Brand begreep, dat ze nou zo gauw mogelijk haar juwelen moest hebben, en daar ze voorvoelde, niet lang genoeg *alleen* in Henri's kamer te kunnen blijven, als hij in de buurt was, heeft ze het wisse voor het onwisse genomen, en op de terugweg van het bal-masqué vandaan een niet al te zwaar auto-ongeluk gemaakt, om Henri tijdelijk in het ziekenhuis te krijgen. Zij zelf had een zware leren jas aan, met bont gevoerd, - wat absurd is, over een teer balcostuum, want ze verkreukelde er alles onherstelbaar mee. Ze wist het stuur om te trekken, en hield zich schrap; met één hand had ze de greep van het portier beet, om niet door de schok van haar plaats te vliegen. Daardoor kreeg ze een blauwe striem over haar hand. Madame had moeten begrijpen, dat ze met zo'n blauwe stijve hand niet behoefde te treuren over de onwillevendheid van de politie, die haar niet wilde laten pianospelen, want het zou toch onmogelijk geweest zijn.

Het noodlot zette haar de voet dwars: Martijn werd dood gevonden. Dat was een ramp voor Netty Brand, want door de samenloop van omstandigheden viel de verdenking zwaar op Henri, en werd alles wat met hem te maken had, dus allereerst zijn kamer, zwaar bewaakt en gecontroleerd.

En wat te verwachten was, gebeurde: ze spande, toen ze beslist niet in die kamer mocht, Henk ervoor. Ik werd wantrouwend, toen ik haar op een ochtend hoorde telefoneren. Ten eerste: met wie kon madame Arlette Enbourg telefoneren, terwijl ze beweerde, hier in alle stilte te zijn, en volgens eigen zeggen onbekend was? Dat had echter nog verklaard kunnen worden, als ik niet *per ongeluk* een paar woorden opgevangen had. Die woorden waren zuiver Nederlands; keurig uitgesproken, zonder accent. Toen meende

ik te mogen aannemen, dat madame Enbourg niet zó buiten alles stond, als ze voorgaf. Bovendien rook de roze watten, die Menters ons de eerste dag had laten zien, naar parfum. Ik herkende de - hoewel uiterst zwakke - lucht, toen we 's avonds door meneer Burgheem aan de verloofde van Henri werden voorgesteld. Het was een duur Frans parfum, waarin echte nagelolie was verwerkt. Dat vervliegt niet.

Henk de Tippelaar kwam prompt. Op een nacht brak hij brutaal in. Doch er was nog iemand, die iets in deze kamer zocht: juffrouw Booner. Ze kwam toevallig net binnen, toen hij zou beginnen. En Henk de Tippelaar is een handige jongen; hij draaide zich om en speelde voor spook. Heel bedaard en langzaam schreed hij in het schemerduister geluidloos langs het arme mens heen en verdween, zoals hij gekomen was: over het raamkozijn van Martijn's kamer, met een touwladder. Hij was echter niet handig genoeg, want hij bleef in de buurt en werd geknipt. En ik, ezel! - al ben ik dan ook slimmer dan jullie - ik begreep pas, dat het werkelijk ging om het clavichord, toen "madame Arlette Enbourg" hier binnendrong, en in uiterste verontwaardiging dreigde het instrument te zullen laten weghalen. Ach, ach. Ik stuurde mijn neef uit dineren en onderzocht alles. Vond het geheimpje. Uit vijf toetsen miste watten. Roze watten. Net genoeg voor Martijn's beenwond....'

Terry zweeg met gloeiende wangen. We stonden sprakeloos. Tot uit de stilte Burgheem's stem zich losmaakte: 'Wat ellendig voor Henri.... Wie moet hem dit zeggen?....'

'Tja....,' zei Crommer kleintjes.

Ik hield Arlette, - of liever Netty - in de gaten, zodat ze niet zou kunnen ontsnappen. Voelde me vervelend ontuchtend....

Het maakte me een beetje wee. -

Terry rechtte zijn rug. 'Heren, -' hij knikte voldaan, 'ik ben klaar hier. Er is geen moord gebeurd. En Netty Brand is eindelijk gesnapt. De gearresteerden en bedreigden gaan vrij uit. Ik moest Gert wel laten oppakken, omdat hij verdacht deed en aldus op een uitstekende manier de aandacht afleidde.... Ik zal hem mijn welgemeende verontschuldiging aanbieden.'

Pael knikte verbijsterd. Langzaam volgden de anderen, met

instemmend knikken: Burgheem, Gants, Menters, Crommer....

Nog steeds bleef ik naast de vrouw staan, om op te letten, terwijl de heren naar voren kwamen en Terry de hand schudden in een eenparig, hartelijk erkennen van zijn meerderheid op het gebied van scherpzinnige gevolgtrekkingen maken.

Op het ogenblik dat hij de eerste hand drukte, zei Arlette koel: ‘Ce monsieur - Henk je-'n-sais-pas-son-nom- - ik zou - ik zou hem wel eens willen zien!....’

Met de wonderlijke kracht van zulke mensen had ze zich hersteld tot haar vorige argeloosheid.

Over Terry's gezicht viel een schaduw, terwijl hij langzaam zijn ogen opsloeg naar haar, en ze daarna weer liet zinken. Zijn schouders gingen traag omhoog, zijn handen spreidden zich wijd open in een gebaar van vergeefsheid. ‘Het spijt me, -’ antwoordde hij zacht. ‘Het spijt me werkelijk.... Vannacht is hij ontvlucht....’ De jonge vrouw kon een helle triomf in haar ogen niet beheersen. ‘We konden hem niet inhalen....’ vertelde Terry langzaam, ‘en toen - - wel, - een van de agenten schoot.... madame.’ Zijn houding was welsprekend genoeg. Hij behoefde niets meer uit te leggen. Pael knipperde met de ogen en knikte gesuggereerd. ‘Ja, ja.... zo is het leven.’

Arlette stond hoog opgericht. Haar wenkbrauwen waren verward in een vragende boog. Haar mond, die wit was, vormde stram een woord: ‘Alors.... ik -’, maar voor ze had kunnen verder spreken viel ze bewusteloos tegen het bed en vandaar met een bons op de grond. Ik had toch niet genoeg op haar gelet.

En terwijl ik me over haar heen boog, voelde ik een diep ellendig medelijden met deze moordnares; omdat ze zo moest struikelen over een leugen van Terry. Henk de Tippelaar was nog in leven, er was niets gebeurd.

XIV

Het was afgelopen. De politie had Terry's verklaring geaccepteerd. Wel had commissaris Crommer schamper gezegd, dat hij nooit zo'n wonderbaarlijke samenloop van

omstandigheden had meegemaakt, maar Terry had hem er kalm op gewezen, dat een detective daaraan geen schuld had, en er ook niets aan kon veranderen.

En zo hadden we het wonder meegemaakt, dat op het laatste ogenblik Crommer hartelijk was geworden, zij het dan ook dusdanig vaderlijk-hartelijk en prijzend, dat er eigenlijk niet veel van Terry overbleef. Ze hadden elkaar de hand geschud en Crommer had gezegd, dat hij Terry in gedachten zou houden.

Net, of hij in zijn dorp nu een soort moord-industrie zou bevorderen, waar eventueel voor verstandige oplettende jongetjes als Terry van der Linden ook nog wel een plaatsje was....

Terry had alles geslikt. In de auto zei hij tegen me: ‘Natuurlijk houdt die vent me in gedachten! Hij kan me er immers met de beste wil van de wereld niet uit krijgen, nou ik hem zo voorbij gestreefd ben!’

En toen was het afgelopen.

We zochten Burgheem op, om afscheid te nemen, en meteen te vragen of hij ons bij Henri van Doff wilde verontschuldigen wegens drukke werkzaamheden. We zagen allebei tegen een bezoek aan het Wilhelmina Ziekenhuis op.

Burgheem was heel vriendelijk doch terneergeslagen. ‘Ik weet niet, hoe ik hem dit moet vertellen,’ zei hij. ‘t Is zo verschrikkelijk, - hij zal nu misschien wel nooit trouwen. En ik zou toch zo graag zien, dat de jongen gelukkig werd.’

We knikten en stemden met zijn treurigheid in. We praatten over Arlette-Netty, en over de liefde in het algemeen, en over de invloed van gevoelens op mensen, en over de voorbije winter en het komende voorjaar. En Burgheem toonde ons zijn tuin met vruchtbomen. Beloofde, ons perziken te zullen sturen. Of we niet eens in de buurt kwamen? Dan waren we van harte welkom. En ook Henri zou ons zeker graag ontvangen, als hij eenmaal over alles heen was.

Ja, ja. We kwamen wel eens in de buurt. Als we vrij waren.

Of dat vaak gebeurde?

Nee. Jammer genoeg niet. We hadden het allebei zó vre selijk druk. Terry met speuren en ik met schrijven.

‘Er is één ding,’ zei Terry toen plotseling, ‘wat ik graag

zou willen weten, en dat durf ik u bijna niet te vragen, omdat het wellicht erg indiscreet is....’

‘Kom,’ animeerde Burgheem vriendelijk. ‘Zegt u maar op. Ik geloof niet, dat er iets is, wat ik zou weigeren, na wat u voor Henri hebt gedaan.’

‘Dat bedoel ik juist,’ zei Terry. ‘Welke band bestaat er tussen Henri van Doff en u? Ik heb diverse malen zo'n zorg en belangstelling voor hem bij u kunnen vaststellen, dat ik u in alle ernst verdacht, iets met de moord te hebben uit te staan. Bent u familie van hem? Heeft hij veel voor u gedaan of - -’ Hij lachte verontschuldigend. ‘U vindt het toch niet brutaal, dat ik het vraag?’

‘Helemaal niet,’ gaf Burgheem ten antwoord. ‘Het is alleen zo moeilijk uit te leggen.... Kijkt u eens.... tja....’ Hij streek zich met de hand over het hoofd, en keek in gedachten verdiept de tuin in, waar de knoppen aan de bomen al begonnen te zwellen.

‘Een mens beleeft soms zulke simpele dingen,’ zei hij dan, ‘die zich toch zo moeilijk laten vertellen....’

Ik meende tussenbeide te moeten komen, daar Terry zweeg: ‘Het is niet onze bedoeling, meneer Burgheem, om -’

‘O, het is niet erg,’ verzuchtte hij. ‘Het is alleen zo ver weg...., de wortel van deze genegenheid. - Ik hield van hun Moeder. We waren samen jong, hier in dit dorp. En ik zou haar getrouwd hebben, als ze maar gewild had. Ze wilde niet. Trouwde Van Doff. En werd dood-ongelukkig.

Ik trouwde ook, na verloop van tijd....’ Hij schouderchokte, als om zich te verontschuldigen. ‘Mijn vrouw stierf na anderhalf jaar,’ vertelde hij kalm. ‘Het was voor ons beiden een grote opluchting. Ik had niet zo dom moeten zijn. - Alice, - Alice van Doff, heeft mij nooit iets laten merken. Pas op haar sterfbed toonde ze mij haar bezorgdheid over de jongste zoon.

Die kende ik toen al zo lang als hij bestond; vanaf de eerste maal dat hij me zag, voelde het kind zich tot me aangetrokken. Wat ik van de Moeder niet had gekregen, gaf de zoon me: zijn volstreekte genegenheid. En dat kan een heleboel betekenen. Het kan alles betekenen. Voor mij was het, naast mijn werk, de vervulling van mijn leven.’

Hij zweeg even en haalde diep adem. Terry en ik wacht-

ten zonder iets te zeggen. Maar het verhaal was uit. Burgheem richtte zijn ogen van de tuin naar ons, en glimlachte.

‘Dat is alles,’ zei hij vriendelijk. ‘Het spijt me, dat ik niet meer weet te vertellen. - Ik zou het afschuwelijk gevonden hebben, als Henri onder verdenking gebleven was van deze moord; omdat ik hem kèn. Omdat ik hem heb zien opgroeien, lichamenlijk en geestelijk, en wéét, dat hij niet in staat is tot zoiets.’

Toen namen we ook hier afscheid. ‘U bent beslist het best in staat, hem in te lichten over het bedrog van zijn verloofde,’ vond Terry gerustgesteld. ‘Ik ben blij, dat we het in zulke goede handen kunnen achterlaten. Ik mocht hem ook graag van het eerste ogenblik af, en het zou me spijten, als hij nodeloos gekwetst werd.’

We reden naar het hotel om de koffertjes te halen.

‘Zie je wel, dat je geen schoon ondergoed hoefde te laten komen?!’ sneerde Terry, die, zo gauw hij alleen met mij was, al z'n energie op me losliet. ‘Het wordt tijd, dat je je verstand gaat ontginnen, neefje!’

Maar ik was te lui om hem te antwoorden, dat ik in stilte toch naar huis geschreven had om enige kledingstukken, en dus zweeg ik maar. Het liet me trouwens ijskoud, of hij m'n verstand voor ontgonnen of braak of wild versleet. Het zou toch nooit goed zijn. Doch daar je grof met grof moet bestrijden, vroeg ik: ‘Hoeveel verdienen je met dit karwei?’

‘Tweemaal zoveel als jij,’ legde hij me uit, met een uiterst zuinige trek om de mond. ‘Dat wist je toch wel?!’

Ik knikte nadenkend en weerlegde: ‘Dan zal ik het honorarium voor mijn detective-roman maar helemaal voor mezelf behouden, hè?’

‘Ben je belazerd?’ informeerde mijn neef geschokt. ‘Wat is dat voor walgingwekkende politiek?’

‘Ik moet toch brood kunnen kopen,’ bracht ik hem onder het oog. ‘Ik moet toch leven?’

Dat scheen hem in de grootste mate te verwonderen. ‘Wie heeft je dat bijgebracht?’ wilde hij weten. ‘Jij en leven!!’ En daar moest hij even om proesten.

Toen ik niet meeproestte, kalmeerde hij vanzelf weer. We zeiden geen van beiden een woord.

We stopten bij het hotel. Daar was afleiding genoeg: de fooien, de koffertjes. Afscheid van de directeur. Zijn vrouw kwam zelfs te voorschijn. Ik had haar tot dan slecht boven in de gangen gezien, met stofdoeken en handdoeken in stapels op haar armen manoeuvrerend, waarbij ze een aangrijpend schort placht te dragen, van blauw rubber met groene noppen en rode strepen. Ze droeg nu een zwarte japon en wenste ons goeie reis. Ze knikte tegen mij, en zei ‘Dag meneer’ tegen Terry.

We stapten weer in. Knikten, glimlachten. Reden weg. Wat kunnen zo'n paar dagen lang duren! -

Na een poosje vroeg Terry beledigd: ‘Waarom wil je mij het gerechte deel in jouw verdienste onthouden?’

Ik keek hem aan, en bracht hem kalmpjes onder 't oog, dat ik precies hetzelfde zou kunnen vragen.

‘Maar ik heb al die tijd moeten denken,’ klaagde hij.

‘En ik heb mijn leven gewaagd, toen ik Henk de Tippelaar ving,’ zei ik.

‘Ja, maar dat wist je niet,’ wees Terry me terecht. ‘Dus dat geldt niet. Er zijn massa's mensen, die elke dag hun leven wagen zonder het ooit te beseffen. Ze worden er ook niet voor betaald.’

‘Ik zal best zonder jou dat boek kunnen schrijven,’ weerlegde ik. ‘Niets aan. Dan zal *ik* moeten denken. Over taal en indeling en zo. En jij kunt lekker thuiszitten en hoeft niet voor mijn werk je leven te wagen. Wetend of onwetend.’

‘Maar als je niet door mij was meegenomen, had je nooit deze stof opgedaan,’ streed Terry.

‘Kletsboek,’ zei ik. ‘Dan had ik het zelf bedacht, of het in de krant gelezen. En dan had ik het nog niets later geweten dan nou. Want je hebt me overal buiten gehouden. Zelfs, zoals je nou toegeeft, buiten mijn eigen leven, dat gewaagd werd.’

‘Bah, wat 'n stijl,’ wreekte hij zich.

Ik bleef kalm, want ik snapte best, dat er voor al die tegenwerpingen en wraakjes een reden moest zijn. Na een poosje zei ik alleen: ‘*Ik* heb Henk de Tippelaar gevangen.’

‘'n Kunststuk,’ smaalde mijn dierbaar familielid. ‘Een arme kerel, die pas twee maanden vrij is.’

‘Twee en een halve maand,’ verbeterde ik.

‘Ik heb Netty Brand gevangen,’ protste Terry. ‘Dàt is wat! Een misdadigster te arresteren, die nog nooit zelfs gezien was door iemand van de politie!’

‘Ik geloof nooit, dat ze het was,’ zei ik, ‘want ze was zo mak als een reumatisch schaap.’

‘Je hebt geen grein verstand van psychologie,’ schamperde Terry. ‘Anders zou je begrepen hebben, dat ik haar eerst murw heb geslagen met de mededeling, dat Henk de Tippelaar gevangen was. Als liefhebbende vrouw wenste ze toen ook niks meer dan de rust van een stille cel.’

‘Of ze die rust van een stille cel twintig jaar over heeft voor H.d.T.?!’ meende ik te mogen twifelen.

‘Ze wist dat ze in onze macht was,’ verklaarde Terry. ‘Ze is, net als alle geniale vrouwen, uiterst beheerst. Voor de rest geef ik geen stuivertje. Maar *zij* is iemand met beheersing. Daarom maakte ze geen scène, toen ze begreep, dat het mis was.’ Hij bleek plotseling ernstig te zijn. ‘Het is eigenlijk tragisch, dat zo'n mooie, geestige vrouw in de gevangenis haar jeugd moet zien verdorren....’

Ik knikte maar eens.

‘Daarom viel ze flauw,’ legde Terry somber uit.

‘O,’ zei ik. ‘Ik dacht, omdat jij haar voorloog over de dood van H.d.T.’

Want ze was inderdaad bewusteloos geweest. Het was geen aanstellerij. We hadden allemaal, zoals we daar als mannen bij elkaar waren, diep medelijden met haar gehad. Wat natuurlijk nooit het geval geweest zou zijn, als ze oud en bleek was geweest, met 'n wrat op haar neus en 'n negatief gebit. Kun je aan zien, hoe zwak het mannelijk vlees is.

O, ik had zwaar de p. in gehad, toen we die avond samen nog eens alles waren nagegaan. Het was geen voldoening, madame Arlette Enbourg achter de tralies te brengen wegens moord.

Wat bleef er over van mijn roman-inspiratie? -

Ze was mooi en fataal. Dat kon iedereen zien. Zo'n vrouw pleegde een moord snel en elegant, zoals een landmeisje een bloem plukt. En was een collier van dertigduizend gulden dan niet een edel doel, gezien haar wonderbaarlijke schoonheid?

‘Wat ben je toch een afschuwelijk ondier,’ zei Terry af-

keurend. ‘Om haar te vergelijken met een reumatisch schaap!.... Ik zal altijd aan haar blijven denken als aan madame Arlette Enbourg.’

‘Nou,’ verweerde ik me, ‘wat ben jij dan een monster, dat je die arme mooie madame Arlette volgens je eigen zeggen hebt murw geslagen!....’

‘Innerlijk alleen,’ verbeterde Terry. ‘Dat kon je van buiten niet zien. Ik moest het wel doen.’ En meteen er bovenop informeerde hij: ‘Hoeveel krijg je eigenlijk wel, voor zo'n detective-boek?’

‘Nou,’ weifelde ik zakelijk, ‘misschien wel vijftien gulden!’

‘Loop naar de hel,’ zei Terry. Alsof ik er daar meer voor zou krijgen. ‘Je zit me weer te beduvelen, dat de vellen erbij hangen.’

‘Welke detective laat zich nu beduvelen?’ verbaasde ik me. En legde uit: ‘Mijn honorarium hangt af van de verkoop van het boek. Wordt het goed verkocht, dan verdien ik reuze.’

Hij schudde afkeurend het hoofd. ‘Ik vertrouw je niet meer.’ Maar na een paar minuten ging hij voort: ‘Ik krijg alleen mijn verdienste uitbetaald.... niks meer....’

‘En daar moet je dan nog zoveel van afstaan, aan je helper,’ meende ik hem tactvol te mogen beklagen.

Hij knikte alleen maar. En gaf vol gas.

Vlak voordat we onze eigen woonplaats bereikten, deed hij een prachtige ontdekking: ‘Weet je wàt, Han? -’

‘Nou?’ zei ik, niet helemaal onvoorbereid.

‘Ik deel eerlijk met je. Fifty-fifty. Wat zeg je daarvan?!’

‘Net wat *ik* dacht,’ zei ik daarvan.

Hij keek sprakeloos en gekrenkt voor zich uit en trok zijn lippen in.

‘Ik bedoel,’ verbeterde ik langzaam, ‘dat ik jou dan ook fifty-fifty aanbied, - van mijn boek.’

‘O,’ zei Terry haastig, en toeterde fel voor een koe, die slechts haar kop tussen twee bomen aan de kant van de weg uit stak. ‘Je weet nooit, wat die beesten willen,’ verklaarde hij. ‘Meen je het heus, Han?’

‘Mits,’ vervolgde ik listig, ‘jij mij dan ook bij een even-

tueel volgend geval gelijk met jou op laat werken. Ik wil niet weer zo'n manusje van alles zijn.'

'Ja maar Han, dat gaat niet, als je niet genoeg herse-'

'Ja of nee?' zei ik met gezag.

'Nou,' grinnikte Terry, 'goed dan....'

'Dan mag je mij ook gelijk-op helpen,' stemde ik genadig toe.

'Hoe bedoel je dat?' polste hij wantrouwend.

'Jij mag typen,' stelde ik vast, 'terwijl ik dicteer.'

Hij liet de motor uitlopen, en hield midden op de weg stil om me eens goed te bekijken. 't Was niet leuk, maar ik had juist ontdekt, dat een van mijn schoenveters los was, en liét hem kijken.

Het duurde minstens vijf minuten. Ik hield het uit. Voorzag de andere schoen zekerheidshalve ook maar van een nieuwe strik.

'Enfin....,' zei hij toen. 'Hoor je wat ik zeg, Han? Ik zeg: enfin....'

'Natuurlijk zeg je dat,' stelde ik hem gerust. 'Dat had ik wel verwacht, Terry.'

'Enfin,' herhaalde hij hardnekkig, 'als je werkelijk zoveel geest bezit als je nou denkt te tonen.... tja, dan....'

Daarna schakelde hij de motor weer in.

Zo verliep dat probleem in Aerdenberg. Ik ben nu dus 50% van Terry van der Linden. En ik mag 'm graag genoeg, dat ik het durf te zeggen: ik ben er trots op.